ଅଧ୍ୟାୟ 5

74 ତମ ସମ୍ବିଧାନ ସଂଶୋଧନ ଅଧିନିୟମର କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା ଉପରେ କାର୍ଯ୍ୟଦକ୍ଷତା ସମୀକ୍ଷା

ଅଧ୍ୟାୟ 5

3 ଏଫ୍‌.ଏସ୍‌ ପାଣ୍ଠି, କାର୍ଯ୍ୟ ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା ଉପରେ ଧ୍ୟାନ ଦେଇ 74 ତମ ସମ୍ବିଧାନ ସଂଶୋଧନ ଅଧିନିୟମର କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା ଉପରେ କାର୍ଯ୍ୟଦକ୍ଷତା ସମୀକ୍ଷା

କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀ ସାରାଂଶ

74 ତମ ସାମ୍ବିଧାନିକ ସଂଶୋଧନ ଆଇନର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ

74ତମ ସାମ୍ବିଧାନିକ ସଂଶୋଧନ ଅଧିନିୟମ ମାଧ୍ୟମରେ ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ବିକେନ୍ଦ୍ରୀକରଣ ପାଇଁ ଭାରତର ସମ୍ବିଧାନ ଏକ ସ୍ପଷ୍ଟ ଆଦେଶ ପ୍ରଦାନ କରିଛି, ତୃଣମୂଳ ସ୍ତରରେ ଗଣତନ୍ତ୍ରର ଅଗ୍ରଗତି ପାଇଁ ସ୍ଥାନୀୟ ଶାସନର ଏକ ଢାଞ୍ଚା ସୃଷ୍ଟି କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କଲା । ତଦନୁସାରେ, ଏହି ନିୟମ, ସହରାଞ୍ଚଳ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥା ମାନଙ୍କୁ ଦ୍ୱାଦଶ ଅନୁସୂଚୀରେ ତାଲିକାଭୁକ୍ତ କରାଯାଇଥିବା ପରି 18 କାର୍ଯ୍ୟଗୁଡ଼ିକର ବିନିଯୋଗ ପାଇଁ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଯାଇଛି । 74 ତମ ସିଏଏ 01 ଜୁନ୍ 1993 ରୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେଲା ।.

ଏହି କାର୍ଯ୍ୟଦକ୍ଷତା ଅଡିଟ୍ କାହିଁକି କରାଗଲା ?

ଏହି ଅଡିଟ୍‌ର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହେଉଛି ପୌରସଂସ୍ଥା ଗୁଡ଼ିକୁ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟନ୍ୟସ୍ତ କରାଯାଇଛି କି ନାହିଁ ତାହା ଆକଳନ କରିବା ଏବଂ ସେମାନଙ୍କର କାର୍ଯ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ଦାୟିତ୍ୱ ସହିତ ପୂରଣ କରିବାକୁ ସେମାନଙ୍କୁ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ କ୍ଷମତା ଏବଂ ସମ୍ବଳ ସହିତ ସଶକ୍ତ କରାଯାଇଥିଲା କି ନାହିଁ ।

ଅଡିଟ୍ ଅବଧି : 2015-16 ରୁ 2019-20

ନମୁନା : ସମସ୍ତ ତିନୋଟି ସ୍ତରରେ 20 ସହରାଞ୍ଚଳ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥା

ଅଡିଟ୍ କଣ ପାଇଲା

74ତମ ସିଏଏର ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ପାଳନ କରିବା ପାଇଁ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଓଡ଼ିଶା ମ୍ୟୁନିସିପାଲିଟି(ଓଏମ୍) ଆକ୍ଟ ଏବଂ ଓଡ଼ିଶା ମ୍ୟୁନିସିପାଲିଟି କର୍ପୋରେସନ (ଓଏମ୍‌ସି) ଅଧିନିୟମ ପ୍ରଣୟନ କରିଛନ୍ତି । ଅଡିଟ୍ ଦେଖିଲେ ଯେ ନିର୍ଣ୍ଣାୟକ କାର୍ଯ୍ୟ ଦ୍ୱାରା ଆଇନଗତ ବ୍ୟବସ୍ଥା ସମର୍ଥିତ ନୁହେଁ, ଫଳସ୍ୱରୂପ ଏପରି ପରିସ୍ଥିତି ସୃଷ୍ଟି ହେଲା ଯେଉଁଥିରେ 74 ତମ ସିଏଏର ମୁଖ୍ୟ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଫଳପ୍ରଦ ହୋଇନାହିଁ । ପ୍ରଭାବଶାଳୀ ବିକେନ୍ଦ୍ରୀକରଣ ପାଇଁ କାର୍ଯ୍ୟଗୁଡ଼ିକର ବିଭେଦ ଏବଂ ଉପଯୁକ୍ତ ଆନୁଷ୍ଠାନିକ ବ୍ୟବସ୍ଥା ସୃଷ୍ଟି କରିବାରେ ଅଭାବ ରହିଲା ।

74 ତମ ସିଏଏ ସହରାଞ୍ଚଳ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥା ଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ 18 ଟି କାର୍ଯ୍ୟର ବିକେନ୍ଦ୍ରୀକରଣ ଯୋଜନା କରିଥିଲା । ଅଡିଟ୍ ଦେଖିଲେ ଯେ 18 ଟି କାର୍ଯ୍ୟ ମଧ୍ୟରୁ ସହରାଞ୍ଚଳ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥାର ଗୋଟିଏ କାର୍ଯ୍ୟ ଉପରେ କୌଣସି ଭୂମିକା ନାହିଁ, ସହରାଞ୍ଚଳ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକ କେବଳ ତିନୋଟି କାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ସଂସ୍ଥା ଥିଲା । ଗୋଟିଏ କାର୍ଯ୍ୟରେ ସହରାଞ୍ଚଳ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥାର ଦୈତ ଭୂମିକା ଥିଲା ଏବଂ 13 ଟି କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସହରାଞ୍ଚଳ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥା ଗୁଡ଼ିକର ସର୍ବନିମ୍ନ ଭୂମିକା ଥିଲା ଏବଂ କିମ୍ବା ରାଜ୍ୟ ସରକାରୀ ବିଭାଗ ଏବଂ କିମ୍ବା ସହଭାଗୀ କାର୍ଯ୍ୟ ନିର୍ବାହୀ ସଂସ୍ଥା ସହିତ ପୁନଃ ଅଧିକାର ଥିଲା ।

ଅଡିଟ୍ ଦେଖିଲେ ଯେ ସମୁଦାୟ 114 ସହରାଞ୍ଚଳ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥା ମଧ୍ୟରୁ 112 ସହରାଞ୍ଚଳ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥାରେ ମାର୍ଚ୍ଚ 2021 ସୁଦ୍ଧା 41 ଦିନରୁ 3,252 ଦିନ ବିଳମ୍ବ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ନିର୍ବାଚନ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇନଥିଲା । ଏହିପରି, ସ୍ଥାନୀୟ ଶାସନରେ ସମ୍ପ୍ରଦାୟର ଅଂଶଗ୍ରହଣ ନହେବା କାରଣରୁ ସେହି ପୌରସଂସ୍ଥା ଗୁଡ଼ିକରେ ଷ୍ଟାଡିଂ କମିଟି ଏବଂ ୱାର୍ଡ କମିଟି ଗଠନ କରାଯାଇନଥିଲା ।

ବିସ୍ତୃତ ଜିଲ୍ଲା ବିକାଶ ଯୋଜନାରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରିବା ପାଇଁ ଜିଲ୍ଲା ଯୋଜନା କମିଟିରେ ସେମାନଙ୍କର ବିସ୍ତୃତ ବିକାଶ ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ ଏବଂ ଦାଖଲ କରିବାରେ ସହରାଞ୍ଚଳ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥା ବିଫଳ ହୋଇଥିଲା । .

ସହରାଞ୍ଚଳ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥାର ନିଜସ୍ୱ ଉତ୍ସରୁ ନିଆଯାଇଥିବା କାର୍ଯ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ ସଂପୃକ୍ତ ପରିଷଦଗୁଡ଼ିକର ପୂର୍ବ ଅନୁମୋଦନ ସତ୍ତ୍ୱେ, ଜିଲ୍ଲା ପ୍ରଶାସନର ଅନୁମୋଦନ ଲୋଡ଼ିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ଥିବାରୁ ସହରାଞ୍ଚଳ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥାର ସ୍ୱାୟତ୍ତତା ବିରୁଦ୍ଧରେ ଯାଇଥିଲା ।

ସହଭାଗୀ କାର୍ଯ୍ୟ ନିର୍ବାହୀ ସଂସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକର ଅସ୍ତିତ୍ୱ ସହରାଞ୍ଚଳ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥା ଗୁଡ଼ିକର ସ୍ୱାଧୀନତାକୁ ବିଶେଷ କରି ସହରୀ ଯୋଜନା, ବସ୍ତି ଉନ୍ନତି ଏବଂ ଜଳ ଯୋଗାଣ ଏବଂ ସ୍ୱେରେଜ୍ କାର୍ଯ୍ୟଗୁଡ଼ିକର କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନରେ ଯଥେଷ୍ଟ କ୍ଷୟ କରିଦେଲା ।

ରାଜ୍ୟ ଅର୍ଥ ଆୟୋଗ (ଏସ୍ଏଫ୍ସି) ସନ୍ନିଧାନରେ ବିଳମ୍ବ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କ ସୁପାରିଶକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବାରେ ବିଳମ୍ବ ହେବା ଦ୍ୱାରା ରାଜ୍ୟ ଆର୍ଥିକ ସ୍ଥାନାନ୍ତରଣରେ ବିଳମ୍ବ ଘଟାଇ ସହରାଞ୍ଚଳ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥାର ଆୟ ଉପରେ ପ୍ରଭାବ ପକାଇଲା ।

ରାଜ୍ୟ ସରକାର ସହରାଞ୍ଚଳ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥା ମାନଙ୍କୁ ନିଜସ୍ୱ ରାଜସ୍ୱ ଉତ୍ପାଦନରେ ସ୍ୱାଧୀନତା ପ୍ରଦାନ କରିନାହାଁନ୍ତି । ସହରାଞ୍ଚଳ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥା ଗୁଡ଼ିକର ଗୁଣବତ୍ତା, ଯେପରିକି ଟିକସର ରାଜ୍ୟ ସରକାର ସହରାଞ୍ଚଳ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥା ମାନଙ୍କୁ ନିଜସ୍ୱ ରାଜସ୍ୱ ଉତ୍ପାଦନରେ ସ୍ୱାଧୀନତା ପ୍ରଦାନ କରିନାହାଁନ୍ତି । ସହରାଞ୍ଚଳ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥା ଗୁଡ଼ିକର ଗୁଣବତ୍ତା, ଯେପରିକି ଟିକସର ସଂଶୋଧନ ସ୍ୱେରେଜ୍ ସେସ୍ ସଂଗ୍ରହ ନକରିବା, ଯାହା ପାଇଁ କମ୍ ରାଜସ୍ୱ ଉତ୍ପାଦନ ହୋଇଥିଲା ।

ଅଡିଟ୍ ଅବଧି ମଧ୍ୟରେ (ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷ 2015-16 ରୁ ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷ 2019-20 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ) ସହରାଞ୍ଚଳ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥା ଗୁଡ଼ିକ ମୁଖ୍ୟତଃ ଭାରତ ସରକାର (ଜିଓଆଇ) ଏବଂ ଓଡ଼ିଶା ସରକାର (ଜିଓଓ)ର ଆର୍ଥିକ ହସ୍ତାନ୍ତର ଉପରେ ନିର୍ଭରଶୀଳ ଥିଲେ, ଯାହା ମିଳିତ ଭାବରେ ସେମାନଙ୍କର ମୋଟ ପାଣ୍ଠିର ପ୍ରାୟ 91.64 ପ୍ରତିଶତ ହୋଇଥିବା ବେଳେ ସହରାଞ୍ଚଳ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥା ଗୁଡ଼ିକର ନିଜସ୍ୱ ରାଜସ୍ୱ ସେମାନଙ୍କ ମୋଟ ପାଣ୍ଠିର ମାତ୍ର 11.22 ପ୍ରତିଶତ ଥିଲା ।.

ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷ 2015-16 ରୁ ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷ 2019-20 ମଧ୍ୟରେ ଏସ୍ଏଫ୍ସି ର ସୁପାରିଶକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ଆର୍ଥିକ ହସ୍ତାନ୍ତରଣରେ 196.44 କୋଟି ଟଙ୍କାର ଅଭାବ ଦେଖା ଦେଇଥିଲା । 2016-17 ରୁ ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷ 2019-20 ମଧ୍ୟରେ ମୁଖ୍ୟତଃ ସହରୀ ସଂସ୍କାରକୁ ପାଳନ କରିବା ଏବଂ ଜିଓଆଇ ଦ୍ୱାରା ସ୍ଥିର ହୋଇଥିବା ମାନଦଣ୍ଡ ସ୍ତର ହାସଲ କରିବାରେ ଅଭାବ ହେତୁ, 14 ତମ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଅର୍ଥ ଆୟୋଗ (ସିଏଫ୍ସି) 354.51 କୋଟି ଟଙ୍କା କାର୍ଯ୍ୟଦକ୍ଷତା ଅନୁଦାନ ଆବଣ୍ଟନ ବିରୁଦ୍ଧରେ, ସହରାଞ୍ଚଳ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥା ଗୁଡ଼ିକ 286.25 କୋଟି ଟଙ୍କା ପ୍ରାପ୍ତ କରିପାରିଲା ନାହିଁ ।

ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷ 2015-16 ରୁ ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷ 2019-20 ମଧ୍ୟରେ ଯେତେବେଳେ ବଜେଟ୍ ପ୍ରସ୍ତୁତିରେ ତ୍ରୁଟି ଦେଖାଦେଇଥିଲା ଏବଂ ଅବାସ୍ତବ ତଥା ଅଜ୍ଞାନ ବଜେଟ୍ ପ୍ରସ୍ତୁତି ହୋଇଥିଲା, ପୌରସଂସ୍ଥା ଗୁଡ଼ିକ ସେମାନଙ୍କ ସହିତ ଉପଲବ୍ଧ ପାଣ୍ଠିର ମାତ୍ର 29 ରୁ 42 ପ୍ରତିଶତ ଖର୍ଚ୍ଚ କରିଥିଲେ ।

କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ଆବଶ୍ୟକତାକୁ ଆକଳନ କରିବାର କ୍ଷମତା ଏବଂ ଏହିପରି କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ନିଯୁକ୍ତିକୁ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଉପରେ ନ୍ୟସ୍ତ କରିଥିଲେ ଯାହା ବିକେନ୍ଦ୍ରୀକରଣର ମୁଖ୍ୟ ଲକ୍ଷ୍ୟ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଥିଲା । ବର୍ଗୀକରଣ, ନିଯୁକ୍ତି ପଦ୍ଧତି, ସେବା ସର୍ତ୍ତାବଳୀକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରିବାର କ୍ଷମତା ଏବଂ ଦେୟ ଏବଂ ଭତ୍ତା, ଏବଂ ସହରାଞ୍ଚଳ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥାର କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ଉପରେ ଶୃଙ୍ଖଳାଗତ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଆରମ୍ଭ କରିବା ଏବଂ ସହରାଞ୍ଚଳ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥା ଗୁଡ଼ିକରେ କର୍ମଚାରୀ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସରକାରୀ ବିଭାଗକୁ ସ୍ଥାନାନ୍ତର କରିବା ମଧ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କୁ ଦିଆଯାଇଥିଲା ।

ସହରାଞ୍ଚଳ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥାର କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ଅନୁମୋଦିତ ସଂଖ୍ୟା ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିବା ପାଇଁ ଜନସଂଖ୍ୟା ଏକ ମାତ୍ର ମାନଦଣ୍ଡ ଥିଲା । ସମସ୍ତ ପରୀକ୍ଷଣ ଯାଞ୍ଚ ହୋଇଥିବା ୟୁଏଲ୍ବି ଗୁଡ଼ିକରେ ଏକ ଦଶନ୍ଧି ମଧ୍ୟରେ ଜନସଂଖ୍ୟା ବୃଦ୍ଧି ହୋଇଥିଲା କିନ୍ତୁ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ଅନୁମୋଦିତ ସଂଖ୍ୟା ହ୍ରାସ ପାଇଥିଲା ।

ସମସ୍ତ କ୍ୟାଡର ଗୁଡ଼ିକ ବିଶେଷ ଭାବରେ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ବୈଷୟିକ ପଦବୀରେ ବିପୁଳ ଖାଲି ପଦବୀ, ନାଗରିକ କେନ୍ଦ୍ରିକ ସେବା ପ୍ରଦାନ ପାଇଁ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ମାନବସମ୍ବଳର ଅଭାବ ଥିଲା ।

ଚୁକ୍ତିଭିତ୍ତିକ ଏବଂ ଡେପୁଟେସନ ଆଧାରରେ ବହୁ ସଂଖ୍ୟକ ପଦବୀ ପୂରଣ କରାଯାଇଥିଲା । ଏହା ପୌରସଂସ୍ଥାର କାର୍ଯ୍ୟଗୁଡ଼ିକର କାର୍ଯ୍ୟଦକ୍ଷତାରେ ଉତ୍ତରଦାୟିତ୍ୱକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରିଥିଲା ।

ସୁପାରିଶ:

1. *ଦ୍ୱିତୀୟ ପ୍ରଶାସନିକ ସଂସ୍କାର ଆୟୋଗର ସୁପାରିଶ ଅନୁଯାୟୀ ସରକାର ରାଜ୍ୟ ନିର୍ବାଚନ ଆୟୋଗଙ୍କୁ ସୀମା ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ଦାୟିତ୍ୱ ଦେଇପାରନ୍ତି ।*

2. *ସହରାଞ୍ଚଳ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥାକୁ ସ୍ଥାନୀୟ ସ୍ୱୟଂ ଶାସନର ପ୍ରଭାବଶାଳୀ ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ୟୁନିଟ୍ ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ ସକ୍ଷମ କରିବାକୁ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଠିକ୍ ସମୟରେ ନିର୍ବାଚନ କରିବାକୁ ବିଚାର କରିପାରନ୍ତି ।*

3. *ପ୍ରତି ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷ ଶେଷ ହେବା ପରେ ତୁରନ୍ତ ରାଜ୍ୟ ଅର୍ଥ ଆୟୋଗ ଗଠନ କରିବାକୁ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ବିଚାର କରିପାରନ୍ତି ।*

4. *ଦୀର୍ଘକାଳୀନରେ ସହରାଞ୍ଚଳ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥା ଗୁଡ଼ିକୁ ମଜବୁତ୍ କରିବାକୁ ସରକାର ଆନୁଷ୍ଠାନିକ ପଦକ୍ଷେପ ପାଇଁ ଏସ୍ଏଫ୍ସି ର ସୁପାରିଶ ଉପରେ ଉପଯୁକ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ବିଚାର କରିପାରନ୍ତି ।*

5. *ସହରାଞ୍ଚଳ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥା ଗୁଡ଼ିକୁ ସେମାନଙ୍କ ଟିକସ ଢାଞ୍ଚାକୁ ନିୟମିତ ଭାବରେ ସଂଶୋଧନ କରିବାକୁ ସକ୍ଷମ କରିବା ଏବଂ ସହରାଞ୍ଚଳ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥା ଗୁଡ଼ିକୁ ବୈଷୟିକ ଦକ୍ଷତା ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ ସମ୍ପତ୍ତି ଟିକସ ବୋର୍ଡ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ ।*

6. *ସହରାଞ୍ଚଳ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥାରେ ସଡ଼କ କାର୍ଯ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା କରିବା ପାଇଁ ପୌରସଂସ୍ଥା ସହିତ ପରାମର୍ଶ କରି ସରକାର ଏକ ନିରପେକ୍ଷ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ପ୍ରଣାଳୀ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିପାରନ୍ତି ।*

7. *ସହରାଞ୍ଚଳ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥା ଗୁଡ଼ିକ ସେମାନଙ୍କର ଆତ୍ମନିର୍ଭରଶୀଳତା ପାଇଁ ନିଜର ରାଜସ୍ୱ ସୃଷ୍ଟି କରିବାର ଉପାୟଗୁଡ଼ିକର ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ଏବଂ ଅନୁସନ୍ଧାନ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ । ।*

8. *ସରକାର ବଳକା ଏସ୍ଏଫ୍ସି ଅନୁଦାନ ଠିକ୍ ସମୟରେ ମୁକ୍ତ କରିବାକୁ ବିଚାର କରିପାରନ୍ତି ଏବଂ ସେମାନଙ୍କ ଖର୍ଚ୍ଚ ପୂରଣ ପାଇଁ ସହରାଞ୍ଚଳ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥାର ଆର୍ଥିକ ସମ୍ବଳ ବୃଦ୍ଧି କରିବା ପାଇଁ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ଠାରୁ କାର୍ଯ୍ୟଦକ୍ଷତା ଅନୁଦାନ ପାଇବା ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ପଦକ୍ଷେପ ନିଅନ୍ତୁ ।*

9. *ହୋଲ୍ଡିଂ ଟିକସର ପ୍ରଭାବଶାଳୀ ସଂଗ୍ରହ ପାଇଁ ସରକାର ୟୁଏଲ୍ବିକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇପାରନ୍ତି ।*

10. *ପୂର୍ବ ବର୍ଷର ଉଭୟ ରାଜସ୍ୱ ଏବଂ ବ୍ୟୟର ଏକ ବାସ୍ତବବାଦୀ ଆକଳନ ଏବଂ ଆଶା ଥିବା ପାଣ୍ଠି ସଂଗ୍ରହକୁ ଧ୍ୟାନରେ ରଖି ବୈଜ୍ଞାନିକ ପଦ୍ଧତିରେ ବଜେଟ ତିଆରି ପାଇଁ ସହରାଞ୍ଚଳ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକୁ ସକ୍ଷମ କରିପାରନ୍ତି ।*

11. *କାର୍ଯ୍ୟର କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା ସମସ୍ତ ସୀମାକୁ ପାଳନ କରିବା ପାଇଁ ସରକାର ଅଧିକ କଠୋର ପଦକ୍ଷେପ ଗ୍ରହଣ କରିପାରନ୍ତି ।*

12. *ପ୍ରଭାବଶାଳୀ ବିକେନ୍ଦ୍ରୀକରଣ ହାସଲ କରିବା ପାଇଁ, ପୌରସଂସ୍ଥା ଗୁଡ଼ିକ ଅନ୍ୟ ଏଜେନ୍ସୀ / ସହଭାଗୀ କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀ ସଂସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକର ହସ୍ତକ୍ଷେପ ବିନା ସେମାନଙ୍କୁ ଦିଆଯାଇଥିବା କାର୍ଯ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ପରିମାଣର ସ୍ୱାଧୀନତା ଉପଭୋଗ କରିବେ । ରାଜ୍ୟ ସରକାର କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ।*

13. *ଜନସଂଖ୍ୟା ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ମାନଦଣ୍ଡ ଉପରେ ଆଧାର କରି ସରକାର ପୌରସଂସ୍ଥା କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ଆବଶ୍ୟକ ଅନୁମୋଦିତ ସଂଖ୍ୟାରେ ପହଞ୍ଚିପାରନ୍ତି ଏବଂ ଖାଲିଥିବା ପଦବୀ ପୂରଣ ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ପଦକ୍ଷେପ ନେଇପାରନ୍ତି ।*

ଅଧ୍ୟାୟ -I
ଏହି ଅଧ୍ୟାୟରେ ସହରାଞ୍ଚଳ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥା ଗୁଡ଼ିକ ସମ୍ମୁଖୀନ ହେଉଥିବା ଆହ୍ୱାନ ଏବଂ ପୃଷ୍ଠଭୂମି ଆଧାରରେ 74 ତମ ସମ୍ବିଧାନ ସଂଶୋଧନ ଆଇନ୍ ପ୍ରଣୟନ କରାଯାଇଥିଲା । ଏଥିରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରାଯାଇଛି ଯେ ଏହି ଆଇନ୍ କିପରି ସହରାଞ୍ଚଳ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥା ଗୁଡ଼ିକୁ ବିଭିନ୍ନ କାର୍ଯ୍ୟର ହସ୍ତାନ୍ତର ଏବଂ ଆର୍ଥିକ କ୍ଷମତାର ଗଣନା ମାଧ୍ୟମରେ ସାମ୍ବିଧାନିକ ମାନ୍ୟତା ପ୍ରଦାନ କରେ ଯାହା ଦ୍ୱାରା ସହରାଞ୍ଚଳ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥା ଗୁଡ଼ିକ ସ୍ୱ-ଶାସନ ଅନୁଷ୍ଠାନ ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ ସକ୍ଷମ ହୋଇପାରିବେ । ସହରାଞ୍ଚଳ ସ୍ୱୟଂ ଶାସନ ପାଇଁ ସାଙ୍ଗଠନିକ ଢାଞ୍ଚାର ଉପଲବ୍ଧତା ବିଷୟରେ ଏଠାରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଛି ।

5.1 ଉପକ୍ରମ

5.1.1 74 ତମ ସମ୍ବିଧାନ ସଂଶୋଧନ ଆଇନ୍

ଅନେକ ରାଜ୍ୟରେ ନିୟମିତ ନିର୍ବାଚନ କରାଇବାରେ ବିଫଳତା, ଦୀର୍ଘଦିନ ଧରି କ୍ଷମତା ଓ କାର୍ଯ୍ୟ ହସ୍ତାନ୍ତର ଅପାରଗତା ଭଳି ବିଭିନ୍ନ କାରଣରୁ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥା ଦୁର୍ବଳ ଓ ପ୍ରଭାବହୀନ ହୋଇପଡ଼ିଥିଲା । ଫଳସ୍ୱରୂପ, ସହରୀ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରଭାବଶାଳୀ ଭାବରେ ସ୍ୱୟଂ ଶାସନର ଜୀବନ୍ତ ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ଅନୁଷ୍ଠାନ ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ ସକ୍ଷମ ହୋଇନଥିଲେ । ସେହି ଅନୁଯାୟୀ, ସମ୍ବିଧାନ (74 ତମ ସଂଶୋଧନ) ଅଧିନିୟମ, 1992 (74 ତମ ସିଏଏ), ଯାହା 01 ଜୁନ୍ 1993 ରେ ଲାଗୁ ହେଲା । ଭାରତର ସମ୍ବିଧାନରେ ଭାଗ IX A (ମ୍ୟୁନିସିପାଲିଟି) ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ କଲା । ଏହି ଅଧିନିୟମ ସହରାଞ୍ଚଳ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥା (ୟୁଏଲ୍‌ବି) କୁ ସାମ୍ବିଧାନିକ ମାନ୍ୟତା ପ୍ରଦାନ କଲା । ସିଏଏ ର ଧାରା 243 ଡବ୍ଲୁ ରାଜ୍ୟ ବିଧାନ ସଭାକୁ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକୁ କ୍ଷମତା ଏବଂ ଅଧିକାର ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ଆଇନ୍ ପ୍ରଣୟନ କରିବାକୁ ଅଧିକାର ପ୍ରଦାନ କଲା, ଯେହେତୁ ସେମାନଙ୍କୁ ସ୍ୱୟଂ ଶାସନର ଅନୁଷ୍ଠାନ ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ ସକ୍ଷମ କରାଇବା ଏବଂ ବିସ୍ତୃତ କାର୍ଯ୍ୟଗୁଡ଼ିକର କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା ପାଇଁ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ପାଣ୍ଠି ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟକର୍ତ୍ତାଙ୍କ ପାଇଁ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଇବା ଆବଶ୍ୟକ । ସମ୍ବିଧାନର ଦ୍ୱାଦଶ, ସୂଚୀରେ 18 ଟି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କାର୍ଯ୍ୟ ଗଣନା କରାଯାଇଛି, ଯାହା ୟୁଏଲ୍‌ବିକୁ ବିଭିନ୍ନ କାର୍ଯ୍ୟଗୁଡ଼ିକର ବିଭେଦ ପ୍ରଦାନ କଲେ ଯାହା ***ପରିଶିଷ୍ଟ 5.1*** ରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି । 74 ତମ ସମ୍ବିଧାନ ସଂଶୋଧନ, ୟୁଏଲ୍‌ବିର ଗଠନ, ଏହି ପୌରସଂସ୍ଥାର ନିର୍ବାଚନ ଏବଂ ଏହି ପୌରସଂସ୍ଥା ଗୁଡ଼ିକରେ କମିଟି ଗଠନ ପାଇଁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି । ଏହା ମଧ୍ୟ ଗଣନା କରିଛି: (କ) ନିଜସ୍ୱ ରାଜସ୍ୱ ସୃଷ୍ଟି କରିବାକୁ ପୌରସଂସ୍ଥାର କ୍ଷମତା ଏବଂ ଦାୟିତ୍ୱ (ଖ) ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଏବଂ ପୌରସଂସ୍ଥା ମଧ୍ୟରେ ରାଜସ୍ୱ ବାଣ୍ଟିବା ଏବଂ (ଗ) ଜିଓଆଇ ଅନୁଦାନ ବ୍ୟତୀତ ରାଜ୍ୟର ଏକତ୍ରିତ ପାଣ୍ଠିରୁ ପାଣ୍ଠି ଆବଣ୍ଟନ । ଯଦିଓ 74 ତମ ସମ୍ବିଧାନ ଜୁନ୍ ସିଏଏ 01 ଜୁନ୍ 1993 ରୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେଲା । 2007 ରେ ଓଡ଼ିଶା ମ୍ୟୁନିସିପାଲିଟି ଆକ୍ଟ, 1950 (ଓଏମ୍‌ଏ) ରେ ସଂଶୋଧନ କରାଯାଇଥିଲା । ଦ୍ୱାଦଶ ସୂଚୀରେ ତାଲିକାଭୁକ୍ତ ବିଷୟଗୁଡ଼ିକ ସହିତ କ୍ଷମତାର ଏବଂ ଦାୟିତ୍ୱ ବିଲୋପ ନିଶ୍ଚିତ କରିବାକୁ ଓଡ଼ିଶା ମ୍ୟୁନିସିପାଲିଟି କର୍ପୋରେସନ ଆକ୍ଟ (ଓଏମ୍‌ସିଏ) 2003 ପ୍ରଣୟନ କରାଯାଇଥିଲା, ଯାହା ***ଅଧ୍ୟାୟ* III** ରେ ବିସ୍ତୃତ ଭାବରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରାଯାଇଛି ।

5.1.2 ଓଡ଼ିଶାରେ ସହରୀକରଣର ଧାରା

ଜନଗଣନା 2011 ଅନୁଯାୟୀ, ରାଜ୍ୟର ମୋଟ 4.20 କୋଟି ଜନସଂଖ୍ୟା ମଧ୍ୟରୁ 0.70 କୋଟି (16.67 ପ୍ରତିଶତ) ସହରାଞ୍ଚଳରେ ବାସ କରନ୍ତି । 2001-2011 ଏବଂ 2011-2020 ଦଶନ୍ଧିରେ ସହରୀ ଜନସଂଖ୍ୟା ବୃଦ୍ଧି ପ୍ରତିଶତ ଯଥାକ୍ରମେ 26.90 ପ୍ରତିଶତ[63] ଏବଂ 36.25 ପ୍ରତିଶତ[64] ଥିଲା । ସହରୀ ଜନସଂଖ୍ୟା ମୁଖ୍ୟତଃ ସହର ଗୁଡ଼ିକରେ ଉତ୍ତମ ଶିକ୍ଷା, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଏବଂ ରୋଜଗାରର ସୁଯୋଗ ଯୋଗୁ ହୋଇଥିଲା । ସହରାଞ୍ଚଳ ଓଡ଼ିଶା ଜନସଂଖ୍ୟାର ଦ୍ରୁତ ବିସ୍ତାର ହେତୁ ଜନସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସମସ୍ୟା, ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ଦୂରୀକରଣ, ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ପରିଚାଳନା ଇତ୍ୟାଦି

---

[63] ଜନଗଣନା 2011

[64] କଠିନ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁର ମାନୁଆଲ ପରିଚାଳନା 2016

ଏକାଧିକ ସମସ୍ୟାର ସମ୍ମୁଖୀନ ହୋଇଛି । ଏହି ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ, ୟୁଏଲ୍‌ବି ଗୁଡ଼ିକର ଏକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଭୂମିକା ରହିଛି କାରଣ ଏହି ସମସ୍ୟା ଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରୁ ଅଧିକାଂଶ ସ୍ଥାନୀୟ ସ୍ତରରେ ସର୍ବୋତ୍ତମ ଭାବରେ ପରିଚାଳନା ହୋଇଥାଏ ।

5.1.3 ଓଡ଼ିଶାର ବର୍ଗ ଅନୁସାରେ ସହରାଞ୍ଚଳ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥା

ଓଡ଼ିଶା ମ୍ୟୁନିସିପାଲିଟି ଆକ୍ଟ ଅନୁଯାୟୀ, ଓଡ଼ିଶାରେ ୟୁଏଲ୍‌ବି ଗୁଡ଼ିକୁ ଜନସଂଖ୍ୟା ଆଧାରରେ ଶ୍ରେଣୀଭୁକ୍ତ କରାଯାଇଛି । ୟୁଏଲ୍‌ବି ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସମ୍ବିଧାନରେ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବିଷୟ ସହିତ ତିନୋଟି ପ୍ରକାରର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଯାଇଛି ଯଥା- (କ) ସହରାଞ୍ଚଳ ପାଇଁ ମହାନଗର ନିଗମ (ଖ) କ୍ଷୁଦ୍ର ସହରାଞ୍ଚଳ ପାଇଁ ପୌରପାଳିକା ଏବଂ (ଗ) ବିଜ୍ଞାପିତ ଅଞ୍ଚଳ ପରିଷଦ (ଏନ୍‌ଏସି) ପାଞ୍ଚଟି ମହାନଗର ନିଗମ, 45 ଟି ପୌରପାଳିକା ଓ 64 ଟି ବିଜ୍ଞାପିତ ଅଞ୍ଚଳ ପରିଷଦ ରହିଥିବା ବେଳେ ରାଜ୍ୟରେ ସମୁଦାୟ 114 ଟି ପୌରସଂସ୍ଥା ରହିଛି, ଯାହା ***ପରିଶିଷ୍ଟ 5.2*** ରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି । ପୌରସଂସ୍ଥା ଗୁଡ଼ିକ ଓଡ଼ି ଶା ମୁ ୍ୟନିସିପାଲିଟ୍ ଆକ୍ଟ 1950 ଏବଂ ମ୍ୟୁନିସିପାଲିଟି କର୍ପୋରେସନ ଆକ୍ଟ, 2003 ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ ହୁଏ ।

5.1.4 ୟୁଏଲ୍‌ବି ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ କାର୍ଯ୍ୟର ବିସ୍ତୃତ ଢାଞ୍ଚା

74 ତମ ସିଏଏ ଅନୁଯାୟୀ, ପୌରସଂସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକୁ ଦ୍ୱାଦଶ ଅନୁସୂଚୀରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥିବା 18 ଟି କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ପୌରସଂସ୍ଥା ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ କାର୍ଯ୍ୟର ବ୍ୟାପକ ଢାଞ୍ଚା ***ପରିଶିଷ୍ଟ-5.3*** ରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି ।

5.1.5 ଓଡ଼ିଶାରେ ସହରାଞ୍ଚଳ ସ୍ଥାନୀୟ ସ୍ୱୟଂ ଶାସନ ପାଇଁ ସାଙ୍ଗଠନିକ ଢାଞ୍ଚା

ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ଗୃହ ନିର୍ମାଣ ଓ ନଗର ଉନ୍ନୟନ ବିଭାଗ (ଏଚ୍‌ଆଣ୍ଡୟୁଡି) ବିଭାଗ, ଓଡ଼ିଶା ସରକାର (ଜିଓଓ)ର ନେତୃତ୍ୱ8 ନେଉଛନ୍ତି ସରକାରଙ୍କ ପ୍ରମୁଖ ଶାସନ ସଚିବ । ପୌର ପ୍ରଶାସନ ନିର୍ଦ୍ଦେଶାଳୟ (ଡିଏମ୍‌ଏ) ସହରୀ ଯୋଜନା ନିର୍ଦ୍ଦେଶାଳୟ (ଡିଟିପି) ଏବଂ ଜନସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଇଞ୍ଜିନିୟରିଂ ସଂସ୍ଥା (ପିଏଚ୍‌ଇଓ)ର ମୁଖ୍ୟ ଯନ୍ତ୍ରୀ (ସିଇ) ।

ଡିଏମ୍‌ଏ ରାଜ୍ୟରେ ସମସ୍ତ ମହାନଗର ନିଗମ, ପୌରପାଳିକା ଏବଂ ଏନ୍‌ଏସି ଗୁଡ଼ିକର କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା ଏବଂ ନିୟାମକ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ସମ୍ପାଦନ କରିବାରେ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରିଥାଏ । ଡିଏମ୍‌ଏ ଏହି କ୍ଷେତ୍ରରେ ମହାନଗର ନିଗମ, ପୌରପାଳିକା ଏବଂ ଏନ୍‌ଏସିର ବିଭିନ୍ନ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପର ସମନ୍ୱୟନ କରେ/ ପୌରସଂସ୍ଥାର ଉନ୍ନୟନ ମୂଳକ କାର୍ଯ୍ୟର ତଦାରଖ କରିବା, ଉପଯୁକ୍ତ ମାନବସମ୍ବଳ ନୀତି ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା, କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ଉପରେ ଶୃଙ୍ଖଳାଗତ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ରଖିବା, ଟିକସ ଆଦାୟ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ଉପରେ ନଜର ରଖିବା, ବ୍ୟୟରେ ସ୍ୱଚ୍ଛତା ପାଇଁ ନୀତି ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବା, ୟୁଏଲ୍‌ବିର ନିଷ୍ପତ୍ତି ବିରୁଦ୍ଧରେ ଆବେଦନର ଶୁଣାଣି କରିବା, ପୌରସଂସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକୁ ସରକାରୀ ପାଣ୍ଠି ପ୍ରଦାନ କରିବା ଏବଂ ଯୋଜନା ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଗୁଡ଼ିକର କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା ତଦାରଖ କରିବା ନିର୍ଦ୍ଦେଶାଳୟର ଦାୟିତ୍ୱ । ତେବେ, ସହରାଞ୍ଚଳ ଭିତ୍ତିଭୂମି ଓ ସେବା ଯୋଗାଇବା କିମ୍ବା ସୁବିଧା ଯୋଗାଇଦେବା ପାଇଁ ଗୃହ ଓ ନଗର ଉନ୍ନୟନ ବିଭାଗର ଅନ୍ୟ ପ୍ରମୁଖ ସଂସ୍ଥା ରହିଛି ଯେପରିକି ଜଳନିଗମ (ୱାକ୍‌ଟୋ) ଓଡ଼ିଶା ସିଇ/ପିଏଚ୍‌ଇଓ, ଓଡ଼ିଶା ଜଳ ଯୋଗାଣ ଓ ସେରେଜ ବୋର୍ଡ (ଓଡବ୍ଲୁଏସ୍‌ଏସ୍‌ବି) ଓଡ଼ିଶାର ଡିଟିପି ଅଧୀନରେ ଥିବା ନଗର ଉନ୍ନୟନ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ (ୟୁଡିଏ) ଏବଂ 20 ଟି ସହର ଯୋଜନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଡିପିଏ ଏହି କର୍ମକର୍ତ୍ତାମାନେ ପାରାଷ୍ଟାଟାଲ୍ ଏଜେନ୍ସି ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରନ୍ତୁ, ସିଧାସଳଖ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ପ୍ରତି ଉତ୍ତରଦାୟୀ । ସ୍ଥାନୀୟ ସରକାରଙ୍କ ପ୍ରତି ନୁହେଁ । ଏହା ବ୍ୟତୀତ ବସ୍ତିଗୁଡ଼ିକୁ ବସବାସଯୋଗ୍ୟ ଆବାସ ସ୍ଥଳୀରେ ପରିଣତ କରିବା ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସହରାଞ୍ଚଳ ସେବା ଯୋଗାଇଦେବା ପାଇଁ ସାମାଜିକ ପଞ୍ଜିକରଣ ନିୟମ,1860 ଅଧୀନରେ ଓଡ଼ିଶା ବାସଯୋଗ୍ୟ ଆବାସସ୍ଥଳୀ ମିଶନ (ଓଏଲ୍‌ଏଚ୍‌ଏମ୍) ଜାଗା ନାମକ ଅନ୍ୟ ଏକ ଅନୁଷ୍ଠାନ ପଞ୍ଜୀକୃତ ହୋଇଥିଲା । ସହଭାଗୀ କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀ ସଂସ୍ଥାର ବିବରଣୀ ଏବଂ ଏହାର କାର୍ଯ୍ୟ ବିଷୟରେ ***ଅଧ୍ୟାୟ-V*** ରେ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇଛି । ରାଜ୍ୟରେ ପୌରସଂସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକର କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସାଙ୍ଗଠନିକ ଢାଞ୍ଚା ନିମ୍ନରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି:

ଚାର୍ଟ-5.1 ରାଜ୍ୟରେ ପୌରସଂସ୍ଥା ଗୁଡ଼ିକର ସାଙ୍ଗଠନିକ ଢାଞ୍ଚା

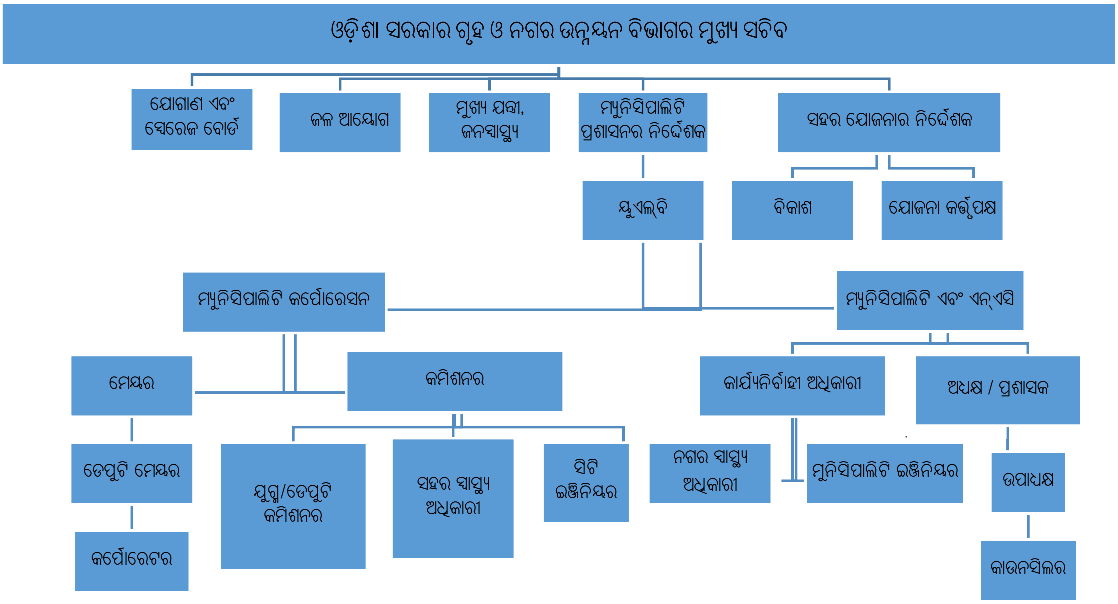

ଅଧ୍ୟାୟ -II

ଏହି ଅଧ୍ୟାୟଟି ସମ୍ପାଦନ ଅଡିଟର ବ୍ୟାପକ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ବ୍ୟବହୃତ ଅଡିଟ୍ ମାନଦଣ୍ଡର ଉତ୍ସ ଏବଂ ସମ୍ପାଦନ ଅଡିଟ୍ ପାଇଁ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିବା ପରିସର ଏବଂ ପଦ୍ଧତି ବର୍ଣ୍ଣନା କରାଯାଇଛି ।

5.2 ଅଡିଟ୍ ଫ୍ରେମ୍ କାମ

5.2.1 ଅଡିଟ୍ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ

ସମ୍ପାଦନ ଅଡିଟର ବ୍ୟାପକ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଥିଲା:

1) କାର୍ଯ୍ୟର ବିବର୍ତ୍ତନ ପାଇଁ ମୌଳିକ ଫ୍ରେମ୍ କାର୍ଯ୍ୟ ଢାଞ୍ଚା 74 ଦମ ସିଏଏ ଅନୁଯାୟୀ ଥିଲା କି ନାହିଁ ତାହା ଜାଣିବା ପାଇଁ ।

2) କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ଓ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ସୁପାରିଶ ଅନୁଯାୟୀ ସହରୀ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକୁ ପାଣ୍ଠି ବିନିଯୋଗ ହୋଇଛି କି ନାହିଁ ତାହା ଜାଣିବା ପାଇଁ ।

3) 74 ତମ ସାମ୍ବିଧାନିକ ସଂଶୋଧନ କାର୍ଯ୍ୟରେ ଧାର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଥିବା ସହରୀ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥା ଗୁଡ଼ିକର କାର୍ଯ୍ୟଗୁଡ଼ିକର ପ୍ରକୃତ ପରିମାଣର ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରିବାକୁ ।

4) ସହରୀ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ମାଧ୍ୟମରେ ସେମାନଙ୍କ ନିକଟରେ ଦିଆଯାଇଥିବା କାର୍ଯ୍ୟଗୁଡ଼ିକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବାକୁ ସକ୍ଷମ କି ନାହିଁ ଆକଳନ କରିବାକୁ ।

5.2.2 ଅଡିଟ୍ ମାନଦଣ୍ଡ

ଅଡିଟ୍ ମାନଦଣ୍ଡର ନିମ୍ନଲିଖିତ ଉତ୍ସଗୁଡ଼ିକ ଅଡିଟ୍ ଦ୍ୱାରା ବିସ୍ତାର ପରିମାଣର ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ପାଇଁ ବ୍ୟବହୃତ ହୋଇଥିଲା:

(i) 74 ତମ ସାମ୍ବିଧାନିକ ସଂଶୋଧନ ଆଇନ୍, 1992;

(ii) ଓଡ଼ିଶା ମ୍ୟୁନିସିପାଲିଟ୍ ଆକ୍ଟ, 1950;

(iii) ଓଡ଼ିଶା ମ୍ୟୁନିସିପାଲିଟ୍ କର୍ପୋରେସନ ଆକ୍ଟ, 2003;

(iv) ଓଡ଼ିଶା ମ୍ୟୁନିସିପାଲିଟି ଆକାଉଣ୍ଟିଂ ନିୟମ, 2012;

(v) ଓଡ଼ିଶା ମ୍ୟୁନିସିପାଲିଟି ଆଇନ୍ ସଂଶୋଧନ ଅଧିନିୟମ 2015;

(vi) ଓଡ଼ିଶା ବିକାଶ ପ୍ରାଧିକରଣ ସଂଶୋଧନ ଅଧିନିୟମ 2015;

(vii) ଓଡ଼ିଶା ଜଳ ଯୋଗାଣ ଏବଂ ଜଳ ନିଷ୍କାସନ ଆକ୍ଟ, 1991;

(viii) ଓଡ଼ିଶା ବସ୍ତି ବାସିନ୍ଦାଙ୍କ ପାଇଁ ଜମି ଅଧିକାରୀ ଅଧିନିୟମ, 2017;

(ix) କେନ୍ଦ୍ରୀୟ / ରାଜ୍ୟ ଅର୍ଥ ଆୟୋଗ ରିପୋର୍ଟ

(x) ଦ୍ୱିତୀୟ ପ୍ରଶାସନିକ ସଂସ୍କାର ଆୟୋଗର ରିପୋର୍ଟ; ଏବଂ

(xi) ସମୟ ସମୟରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ, ବିଜ୍ଞପ୍ତି, ସର୍କୁଲାର ଏବଂ ନିର୍ଦ୍ଦେଶାବଳୀ ।

5.2.3 ଅଡିଟ୍ ପରିସର ଏବଂ ପଦ୍ଧତି

ଏହି ସମ୍ପାଦନ ଅଡିଟ୍ 2015-16 ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷରୁ 2019-20 ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସମୟକୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରି, ଡିସେମ୍ବର 2020 ରୁ ଅପ୍ରେଲ 2021 ଏବଂ ଜୁଲାଇ 2021 ରୁ ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2021 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ତିନୋଟି ସ୍ତର ଯଥା ମହାନଗର ନିଗମ, ପୌରପାଳିକା ଏବଂ ଏନ୍ଏସିର 20 ଟି ମନୋନୀତ ପୌରସଂସ୍ଥା[65]ରେ ଦୁଇଟି ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ କରାଯାଇଥିଲା । ବିସ୍ତୃତ ଯାଞ୍ଚ ପାଇଁ ନିମ୍ନଲିଖିତ କାର୍ଯ୍ୟ ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ଚୟନ କରାଯାଇଥିଲା ।

(i) ଜଳ ଯୋଗାଣ

(ii) ଜନସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଏବଂ ପରିମଳ

(iii) କଠିନ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ପରିଚାଳନା

(iv) ସମ୍ପତ୍ତି କର

(v) ଜଳ କର / ଦେୟ

(vi) ରାସ୍ତା ଏବଂ ସେତୁ

ରାଜ୍ୟର 114 ଟି ପୌରସଂସ୍ଥା ମଧ୍ୟରୁ 20 ଟି ମନୋନୀତ ପୌରସଂସ୍ଥାରେ ରେକର୍ଡର ପରୀକ୍ଷା ଯାଞ୍ଚ ବ୍ୟତୀତ ପ୍ରମୁଖ ସଚିବ, ଗୃହ ଓ ନଗର ଉନ୍ନୟନ ବିଭାଗଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ, ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ, ପୌର ପ୍ରଶାସନ, ମୁଖ୍ୟ ଯନ୍ତ୍ରୀ / ଜନସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଯାନ୍ତ୍ରିକ ସଙ୍ଗଠନ, ୱାଟ୍କୋ, ପୂର୍ତ୍ତ ବିଭାଗ, ଓଡ଼ିଶା ଜଳ ଯୋଗାଣ ଏବଂ ଜଳ ନିଷ୍କାସନ ବୋର୍ଡ, ସହରୀ ବିକାଶ ପ୍ରାଧିକରଣ ଏବଂ ସହର ଯୋଜନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଗୁଡ଼ିକର ନଥିପତ୍ର ମଧ୍ୟ ଯାଞ୍ଚ କରାଯାଇଥିଲା ।

17 ଫେବୃଆରୀ 2021ରେ ପ୍ରମୁଖ ସଚିବ, ଗୃହ ନିର୍ମାଣ ଓ ନଗର ଉନ୍ନୟନ ବିଭାଗ ସହିତ ଏକ ଆଗମନ ସମ୍ମିଳନୀ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିଲା, ଯେଉଁଥିରେ ଅଡିଟ୍ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ, ମାନଦଣ୍ଡ, ପରିସର ଏବଂ ପଦ୍ଧତି ବିଷୟରେ ବର୍ଣ୍ଣନା

[65] ବାଲୁଗାଁ ବିଜ୍ଞାପିତ ଅଞ୍ଚଳ ପରିଷଦ, ବରଗଡ଼ ପୌରପାଳିକା, ବ୍ରହ୍ମପୁର ମହାନଗର ନିଗମ, ଭଦ୍ରକ ପୌରପାଳିକା, ଭବାନୀପାଟଣା ପୌରପାଳିକା, ଭୁବନେଶ୍ୱର ମହାନଗର ନିଗମ, କଟକ ମହାନଗର ନିଗମ, ଦଶପଲ୍ଲା ବିଜ୍ଞାପିତ ଅଞ୍ଚଳ ପରିଷଦ, ଯାଜପୁର ପୌରପାଳିକା, ଝାରସୁଗୁଡ଼ା ପୌରପାଳିକା, କେନ୍ଦ୍ରାପଡ଼ା ପୌରପାଳିକା, ଖୋର୍ଦ୍ଧା ପୌରପାଳିକା, କୋଣାର୍କ ବିଜ୍ଞାପିତ ଅଞ୍ଚଳ ପରିଷଦ, କୋରାପୁଟ ପୌରପାଳିକା, ପୁରୀ ପୌରପାଳିକା, ରଣପୁର ବିଜ୍ଞାପିତ ଅଞ୍ଚଳ ପରିଷଦ, ରାୟଗଡ଼ା ପୌରପାଳିକା, ରାଉରକେଲା ମହାନଗର ନିଗମ, ସୁନାବେଡ଼ା ପୌରପାଳିକା ଏବଂ ବ୍ୟାସନଗର ପୌରପାଳିକା ।

କରାଯାଇଥିଲା । 18 ଅପ୍ରେଲ 2022 ରେ ସରକାରଙ୍କ ପ୍ରମୁଖ ସଚିବ, ଗୃହ ନିର୍ମାଣ ଓ ନଗର ଉନ୍ନୟନ ବିଭାଗ ସହିତ ଏକ ପ୍ରସ୍ଥାନ ସମ୍ମିଳନୀ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିଲା ଯେଉଁଥିରେ ଅଡିଟ୍ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ ଉପରେ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇଥିଲା । ବୈଠକରେ ପ୍ରକାଶିତ ମତ ଏବଂ ବିଭାଗ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ଉତ୍ତର ଗୁଡ଼ିକ ରିପୋର୍ଟରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରାଯାଇଥିଲା ।

5.2.4 ସ୍ୱୀକୃତି

କାର୍ଯ୍ୟ ଦକ୍ଷତା ଅଡିଟ୍ ପରିଚାଳନାରେ ରାଜ୍ୟ ସରକାର, ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ, ପୌର ପ୍ରଶାସନ ମୁଖ୍ୟ ଯନ୍ତ୍ରୀ/ ଜନସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଯାନ୍ତ୍ରିକ ସଂଗଠନ, ୱାଟ୍‌କୋ, ପୂର୍ତ୍ତ ବିଭାଗ, ଓଡ଼ିଶା ଜଳଯୋଗାଣ ଏବଂ ଜଳ ନିଷ୍କାସନ ବୋର୍ଡ, ସହରୀ ବିକାଶ ପ୍ରାଧିକରଣ, ସହର ଯୋଜନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଏବଂ ସମସ୍ତ ପରୀକ୍ଷା ଯାଞ୍ଚ ହୋଇଥିବା ସହରୀ ପୌରସଂସ୍ଥା ଦ୍ୱାରା ସହଯୋଗ ଏବଂ ସହାୟତାକୁ ଅଡିଟ୍ ସ୍ୱୀକାର କରେ ।

ଭାଗ -III

ଏହି ଅଧ୍ୟାୟରେ74ତମ ସିଏଏର ସାମ୍ବିଧାନିକ ବ୍ୟବସ୍ଥା ରାଜ୍ୟ ଆଇନ୍ ପ୍ରଣୟନ ମାଧ୍ୟମରେ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏହାର ଅନୁପାଳନ ଏବଂ ସହରାଞ୍ଚଳ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥାର କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା ବିଷୟରେ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇଛି ।

ଓଡ଼ିଶାରେ ସହରାଞ୍ଚଳ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥା ଗୁଡ଼ିକ ଗୋଟିଏ କାର୍ଯ୍ୟରେ କୌଣସି ଭୂମିକା ଗ୍ରହଣ କରୁନଥିବା ବେଳେ ଅନ୍ୟ ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟ ସହରାଞ୍ଚଳ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥା ଦ୍ୱାରା ଆଂଶିକ ଭାବରେ ପରିଚାଳିତ ହେଉଥିଲା କିମ୍ବା ସହରାଞ୍ଚଳ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥାର ଅନ୍ୟ ସହଭାଗୀ କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀ ସଂସ୍ଥା ସହିତ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଅଧିକାର ଥିଲା, ଯାହା ପ୍ରକୃତରେ ବିକେନ୍ଦ୍ରୀକରଣ ଶାସନକୁ ଏକ ଲମ୍ବା ସ୍ୱପ୍ନରେ ପରିଣତ କରିଥିଲା ।

ସମୁଦାୟ 114 ଟି ସହରାଞ୍ଚଳ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥା ମଧ୍ୟରୁ 112 ଟି ସହରାଞ୍ଚଳ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥାରେ ନିର୍ବାଚନ ହୋଇନଥିବା ବେଳେ 41 ଦିନରୁ 3,252 ଦିନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବିଳମ୍ବ ହୋଇଛି ମାର୍ଚ୍ଚ 2021 ସୁଦ୍ଧା । ସେଥିପାଇଁ ସେହି ସହରାଞ୍ଚଳ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥା ଗୁଡ଼ିକରେ ଷ୍ଟାଣ୍ଡିଂ କମିଟି ଓ ୱାର୍ଡ କମିଟି ଗଠନ କରାଯାଇ ନଥିବାରୁ ସ୍ଥାନୀୟ ଶାସନରେ ଗୋଷ୍ଠୀର ଅଂଶ ଗ୍ରହଣ ରହୁନଥିଲା ।

ପରୀକ୍ଷଣ କରାଯାଇଥିବା କୌଣସି ସହରାଞ୍ଚଳ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥା ବିସ୍ତୃତ ଜିଲ୍ଲା ଉନ୍ନୟନ ଯୋଜନାରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରିବା ପାଇଁ ସେମାନଙ୍କର ବିକାଶ ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିନଥିଲେ ।

ସଂପୃକ୍ତ ପରିଷଦର ପୂର୍ବ ଅନୁମୋଦନ ସତ୍ତ୍ୱେ, ସହରାଞ୍ଚଳ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥାର ନିଜସ୍ୱ ଉତ୍ସରୁ ନିଆଯିବାକୁ ଥିବା କାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ ଜିଲ୍ଲା ପ୍ରଶାସନର ଅନୁମୋଦନ ନେବାର ଆବଶ୍ୟକତା ସହରାଞ୍ଚଳ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥାର ସ୍ୱୟଂଶାସିତତା ବିରୁଦ୍ଧରେ ଥିଲା ।

5.3 74ତମ ସିଏଏର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଏବଂ ସହରାଞ୍ଚଳ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥାର କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା ପାଇଁ ଯୋଜନା

5.3.1 74ତମ ସିଏଏ ତୁଳନାରେ ରାଜ୍ୟ ସ୍ତରୀୟ ଆଇନର ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ

ନିୟମ 243 Q ରୁ 243 ZD ଅନୁଯାୟୀ 74ତମ ସିଏଏରେ ପୌରପାଳିକା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ କିଛି ନିୟମ ପ୍ରଣୟନ କଲା, ରାଜ୍ୟ ସରକାର, ଓଡ଼ିଶା ମ୍ୟୁନିସିପାଲିଟି ଆକ୍ଟ / ଓଡ଼ିଶା ମ୍ୟୁନିସିପାଲିଟି କର୍ପୋରେସନ ଆକ୍ଟରେ ସଂଶୋଧନ ସାମ୍ବିଧାନିକ ସଂଶୋଧନ କରି କାର୍ଯ୍ୟ ନିୟମାବଳୀ ସହିତ ଅନୁରୂପ ବ୍ୟବସ୍ଥା ପ୍ରଣୟନ କରିଥିଲେ, ଯାହା **ପରିଶିଷ୍ଟ 5.4** ରେ ବିସ୍ତୃତ ଭାବରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରାଯାଇଛି । ସାମ୍ବିଧାନିକ ବ୍ୟବସ୍ଥା ସହିତ ଅନୁରୂପ ରାଜ୍ୟ ବିଧାନ ସଭାର ପ୍ରମୁଖ ବ୍ୟବସ୍ଥା ନିମ୍ନରେ ବିସ୍ତୃତ ଭାବରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି:

- ନିୟମ 243Q :- ଏହି ନିୟମ ତିନି ପ୍ରକାରର ପୌରପାଳିକାର ସମ୍ବିଧାନ ପ୍ରଦାନ କରେ । ରାଜ୍ୟ ଏହି ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ଓଡ଼ିଶା ମ୍ୟୁନିସିପାଲିଟ୍ ଆକ୍ଟ 1950 ର ଧାରା 4 ଏବଂ ଓଡ଼ିଶା ମ୍ୟୁନିସିପାଲିଟି କର୍ପୋରେସନ ଆକ୍ଟ 2003 ର ଧାରା 3(1) କୁ ମାନିଛି ।

- ନିୟମ 243R :- ଏକ ପୌରପାଳିକାର ସମସ୍ତ ଆସନ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ନିର୍ବାଚନ ଦ୍ୱାରା ଏବଂ ମ୍ୟୁନିସିପାଲିଟି ପ୍ରଶାସନରେ ବିଶେଷ ଜ୍ଞାନ ଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ମନୋନୀତ ହେବେ । ଓଡ଼ିଶା ମ୍ୟୁନିସିପାଲିଟି ଆକ୍ଟ, 1950 ର ଧାରା 8 ଏବଂ ଓଡ଼ିଶା ମ୍ୟୁନିସିପାଲିଟି କର୍ପୋରେସନ ଆକ୍ଟ, 2003 ର ଧାରା 6 ରେ ରାଜ୍ୟ ଏହି ବ୍ୟବସ୍ଥା ଆଣିଛି ।

- ନିୟମ 243X:- ଏହି ନିୟମ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କୁ ମ୍ୟୁନିସିପାଲିଟିର ଟିକସ ଏବଂ ପାଣ୍ଠିର ଉତ୍ସ ଲଗାଇବା ପାଇଁ କ୍ଷମତା ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରଦାନ କରିଥାଏ । ରାଜ୍ୟ, ଓଡ଼ିଶା ମ୍ୟୁନିସିପାଲିଟ୍ ଆକ୍ଟ, 1950 ର ଧାରା 131 ଏବଂ ଓଡ଼ିଶା ମ୍ୟୁନିସିପାଲିଟି କର୍ପୋରେସନ ଆକ୍ଟ, 2003 ର ଧାରା 191 ଏବଂ 192 ବ୍ୟବସ୍ଥା ପ୍ରଣୟନ କରିଛି ।

- ନିୟମ 243Y (ନିୟମ 243 I ସହିତ ପଢ଼ନ୍ତୁ):- ସହରାଞ୍ଚଳ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥା ଗୁଡ଼ିକର ଆର୍ଥିକ ସ୍ଥିତି, ପାଣ୍ଠି ଆବଣ୍ଟନ ଏବଂ ଟିକସ, ଶୁଳ୍କ, ଟୋଲ୍ ଏବଂ ନିଟ୍ ଆୟର ରାଜ୍ୟ ତଥା ସହରାଞ୍ଚଳ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥା ମଧ୍ୟରେ ବଣ୍ଟନ ପାଇଁ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଅର୍ଥ ଆୟୋଗ ଗଠନ କରିବେ, ଯାହା ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଆଦାୟ କରାଯାଏ । ଓଡ଼ିଶା ମ୍ୟୁନିସିପାଲିଟ୍ ଆକ୍ଟ, 1950 ର ଧାରା 120 A ଏବଂ ଓଡ଼ିଶା ମ୍ୟୁନିସିପାଲିଟ୍ କର୍ପୋରେସନ ଆକ୍ଟ, 2003 ର ଧାରା 146 ଅର୍ଥ ଆୟୋଗର ଗଠନ ପାଇଁ ରାଜ୍ୟକୁ କ୍ଷମତା ପ୍ରଦାନ କରେ ।

- ନିୟମ 243ZA (ନିୟମ 243K ସହିତ ପଢ଼ନ୍ତୁ):- ସହରାଞ୍ଚଳ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥାର ନିର୍ବାଚନର ସମସ୍ତ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଅଧିକ୍ଷକ, ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଏବଂ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ରାଜ୍ୟ ନିର୍ବାଚନ ଆୟୋଗ (ଏସ୍ଇସି) ଙ୍କ ଉପରେ ନ୍ୟସ୍ତ ହେବ । ଏହି ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ, ଓଡ଼ିଶା ମ୍ୟୁନିସିପାଲିଟ୍ ଆକ୍ଟ, 1950 ର ଧାରା 11A ଏବଂ ଓଡ଼ିଶା ମ୍ୟୁନିସିପାଲିଟ୍ କର୍ପୋରେସନ ଆକ୍ଟ, 2003 ର ଧାରା 62(1) ଏସ୍ଇସିରେ ସମସ୍ତ ନିର୍ବାଚନ କରିବାରେ କ୍ଷମତା ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲା ।

ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଓଡ଼ିଶା ମ୍ୟୁନିସିପାଲିଟି ଆକ୍ଟ, 1950 ଏବଂ ଓଡ଼ିଶା ମ୍ୟୁନିସିପାଲିଟି କର୍ପୋରେସନ ଆକ୍ଟ, 2003 ମାଧ୍ୟମରେ 74ତମ ସାମ୍ବିଧାନିକ ସଂଶୋଧନ କାର୍ଯ୍ୟର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଏବଂ ସମୟ ସମୟରେ ଆବଶ୍ୟକ ସଂଶୋଧନ ଅନୁପାଳନ କରିଥିଲେ । ଯଦି ଏହା ଫଳପ୍ରଦ ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୁଏ ନାହିଁ, ଏହା ଆଇନ ଦ୍ୱାରା ସାମ୍ବିଧାନିକ ନିୟମାବଳୀକୁ ପାଳନ କରିବା ମୁଖ୍ୟତଃ ପ୍ରଭାବଶାଳୀ, ବିକେନ୍ଦ୍ରୀକରଣର ନିଶ୍ଚିତତା ଦିଏ ନାହିଁ । ଅଡିଟ୍ ନିରୀକ୍ଷଣ କରିଛି ଯେ, ନିର୍ଣ୍ଣାୟକ କାର୍ଯ୍ୟ ଦ୍ୱାରା ଆଇନଗତ ବ୍ୟବସ୍ଥା ସମର୍ଥିତ ନୁହେଁ, ଫଳସ୍ୱରୂପ 74ତମ ସାମ୍ବିଧାନିକ ସଂଶୋଧନ କାର୍ଯ୍ୟର ମୂଳମନ୍ତ୍ର ଫଳପ୍ରଦ ହୋଇନାହିଁ । କାର୍ଯ୍ୟର ବିକେନ୍ଦ୍ରୀକରଣ ଏବଂ ପ୍ରଭାବଶାଳୀ ବିକେନ୍ଦ୍ରୀକରଣ ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ଅନୁଷ୍ଠାନ ପ୍ରଣାଳୀ ସୃଷ୍ଟି ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକରେ ଏହା ବିଶେଷତଃ ସତ୍ୟ ଥିଲା, ଯାହା ପରବର୍ତ୍ତୀ ଅଧ୍ୟାୟ/ ଅନୁଚ୍ଛେଦରେ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇଅଛି ।

ଏହାର ଉତ୍ତରରେ, ସରକାର ଏହାକୁ ଗ୍ରହଣ କରି ବ୍ୟକ୍ତ କଲେ (ମଇ 2022) ଯେ ଦ୍ୱିତୀୟ ପ୍ରଶାସନିକ ସଂସ୍କାର ଆୟୋଗ ଏବଂ 74ତମ ସାମ୍ବିଧାନିକ ସଂଶୋଧନ କାର୍ଯ୍ୟର ସୁପାରିଶ ଅନୁଯାୟୀ ଏକ ପ୍ରଭାବଶାଳୀ ସ୍ଥାନୀୟ ସ୍ୱୟଂ ଶାସନ ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ ସହରାଞ୍ଚଳ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥାକୁ କ୍ଷମତା ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ ରାଜ୍ୟ ଦ୍ୱାରା କିଛି କାର୍ଯ୍ୟ ଏବଂ ନିୟମରେ ସଂଶୋଧନ କରାଯାଇଛି ।

5.3.2 କାର୍ଯ୍ୟଗୁଡ଼ିକର ବିବର୍ତ୍ତନ ଓ କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା

ଦ୍ୱାଦଶ ସୂଚୀରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ 18 ଟି କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ଏବଂ ଯୋଜନା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବା ଏବଂ ଯୋଜନା କରିବା ପାଇଁ 74ତମ ସାମ୍ବିଧାନିକ ସଂଶୋଧନ କାର୍ଯ୍ୟ ସହରାଞ୍ଚଳ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥାକୁ ସଶକ୍ତ କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କଲା । ପ୍ରତ୍ୟେକ ରାଜ୍ୟ ଏହି ସଂଶୋଧନକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବା ପାଇଁ ଆଇନ୍ ପ୍ରଣୟନ କରିବେ ବୋଲି ଆଶା କରାଯାଉଥିଲା । ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଦାବି କରିଛନ୍ତି ଯେ 74ତମ ସାମ୍ବିଧାନିକ ସଂଶୋଧନ କାର୍ଯ୍ୟ ଅନୁଯାୟୀ ସହରାଞ୍ଚଳ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥା ଗୁଡ଼ିକରେ ପ୍ରାୟ ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପନ୍ନ ହୋଇଛି । ଅବଶ୍ୟ, ଓଡ଼ିଶା ମ୍ୟୁନିସିପାଲିଟି କର୍ପୋରେସନ ଆକ୍ଟ ଅନୁଯାୟୀ, 10 ଟି କାର୍ଯ୍ୟ ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ଥିଲା, ସାତଟି କାର୍ଯ୍ୟ ବିବେକାନୁସାରେ ଏବଂ ଗୋଟିଏ କାର୍ଯ୍ୟ ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ କିମ୍ବା ବିବେକାନୁସାରେ ହୋଇନଥିଲା, ଯାହା **ପରିଶିଷ୍ଟ 5.5** ରେ ବିସ୍ତୃତ ଭାବରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରାଯାଇଛି ।

ସ୍ଥାନାନ୍ତରିତ ହେବାକୁ ଥିବା 18 ଟି କାର୍ଯ୍ୟ ମଧ୍ୟରୁ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଦାବି କରିଛନ୍ତି ଯେ ପ୍ରାୟ ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟ ହସ୍ତାନ୍ତର କରାଯାଇଛି । ଅଡିଟ୍ ସହରାଞ୍ଚଳ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥା ଏବଂ ସହଭାଗୀ କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀ ସଂସ୍ଥା/ ସରକାରୀ ବିଭାଗ ମଧ୍ୟରେ କାର୍ଯ୍ୟଗୁଡ଼ିକର କାର୍ଯ୍ୟକାରିତାରେ ଦୈତ ଭୂମିକା ଉପରେ ନଜର ରଖିଛି । 18 ଟି କାର୍ଯ୍ୟ ମଧ୍ୟରୁ, ଅଗ୍ନି ସେବା କାର୍ଯ୍ୟ ଉପରେ ସହରାଞ୍ଚଳ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥାର କୌଣସି ଭୂମିକା ନଥିଲା, ସହରାଞ୍ଚଳ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକ କେବଳ ତିନୋଟି କାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ ସଂସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରୁଥିଲେ । (i) ଅର୍ଥନୈତିକ ଏବଂ ସାମାଜିକ ବିକାଶ ପାଇଁ ଯୋଜନା (ii) ସହରୀ ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ଦୂରୀକରଣ, ଏବଂ (iii) ଭିନ୍ନକ୍ଷମ ଏବଂ ମାନସିକ ବିକୃତ ସମେତ ସମାଜର ଦୁର୍ବଳ ବର୍ଗର ସ୍ୱାର୍ଥ ରକ୍ଷା କରିବା, ସଡ଼କ ଏବଂ ସେତୁଗୁଡ଼ିକର ଗୋଟିଏ କାର୍ଯ୍ୟରେ ସହରାଞ୍ଚଳ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥାର ଦୈତ ଭୂମିକା ଥିଲା, ଏବଂ 13 ଟି କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ରାଜ୍ୟ ସରକାରୀ ବିଭାଗ କିମ୍ବା ସହଭାଗୀ କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀ ସଂସ୍ଥା ସହିତ ସହରାଞ୍ଚଳ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥା ଗୁଡ଼ିକର ସର୍ବନିମ୍ନ ଭୂମିକା କିମ୍ବା ଦୈତ ଅଧିକାର ଥିଲା । (i) ସହର ଯୋଜନା ସହିତ ସହରୀ ଯୋଜନା, (ii) ଜମି ବ୍ୟବହାର ଏବଂ କୋଠା ନିର୍ମାଣର ନିୟମାବଳୀ, (iii) ଘରୋଇ, ଶିଳ୍ପ ଏବଂ ବାଣିଜ୍ୟିକ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଜଳ ଯୋଗାଣ, (iv) ଜନସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ, ପରିମଳ ସଂରକ୍ଷଣ ଏବଂ କଠିନ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ପରିଚାଳନା, (v) ସହରୀ ବନବିଭାଗ, ପରିବେଶର ସୁରକ୍ଷା ଏବଂ ପରିବେଶ ଦିଗଗୁଡ଼ିକର ପ୍ରୋତ୍ସାହନ, (vi) ବସ୍ତି ଉନ୍ନୟନ ଓ ଉନ୍ନତିକରଣ (vii) ପାର୍କ, ଉଦ୍ୟାନ, ଖେଳ ପଡ଼ିଆ ପରି ସହରାଞ୍ଚଳର ସୁବିଧା ତଥା ସୁବିଧା ଯୋଗାଇବା, (viii) ସାଂସ୍କୃତିକ, ଶିକ୍ଷାଗତ ଏବଂ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ବିଷୟକର ପ୍ରୋତ୍ସାହନ, (ix) କବର ସ୍ଥାନ ଓ କବର ପଡ଼ିଆ, ଶ୍ମଶାନ, ଶ୍ମଶାନ ଘାଟ ଏବଂ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଶ୍ମଶାନ (x) କାଞ୍ଜିଆ ହୁଦା, ପଶୁମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ନିଷ୍ଠୁରତା ପ୍ରତିଷେଧକ (xi) ଜନ୍ମ ଓ ମୃତ୍ୟୁ ପଞ୍ଜିକରଣ ସହିତ ପ୍ରମୁଖ ପରିସଂଖ୍ୟାନ, (xii) ଜନ ସୁବିଧା, ଗଳି ଆଲୋକ ସହିତ, ପାର୍କିଙ୍ଗ ସ୍ଥାନ, ବସ ରହଣି ସ୍ଥଳ ଏବଂ ସରକାରୀ ସୁବିଧା ସୁଯୋଗ ଏବଂ (xiii) ବଧଘର, କଂସେଇଖାନା ଏବଂ ଟାନେରୀର ନିୟମାବଳୀ । ସହରାଞ୍ଚଳ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥା ଗୁଡ଼ିକର ଅନୁରୂପ ଅଧିକାର ସହିତ କାର୍ଯ୍ୟଗୁଡ଼ିକର ବିବରଣୀ ***ପରିଶିଷ୍ଟ 5.6*** ରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି ।

ପରୀକ୍ଷଣ ଯାଞ୍ଚ ହୋଇଥିବା ସହରାଞ୍ଚଳ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥା ଗୁଡ଼ିକରେ ଉପରୋକ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟଗୁଡ଼ିକର କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନର ବିବରଣୀ ***ପରିଶିଷ୍ଟ 5.7*** ରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି ।

ଏହାର ଉତ୍ତରରେ, ସରକାର ଦର୍ଶାଇଛନ୍ତି (ମଇ 2022) ଯେ, ଦ୍ୱାଦଶ ସୂଚୀ ଅନୁଯାୟୀ ପ୍ରାୟ ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟ ସହରାଞ୍ଚଳ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥାକୁ ଦିଆଯାଇଛି । କିନ୍ତୁ, ତିନୋଟି[66] କାର୍ଯ୍ୟ ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟଗୁଡ଼ିକର ବିକାଶର ତଥ୍ୟଗତ ପ୍ରମାଣ ପ୍ରଦାନ କରିନାହାଁନ୍ତି ।

ଅଗ୍ନିଶମ ସେବାରେ ସହରାଞ୍ଚଳ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥାର ଭୂମିକା ବିଷୟରେ ସରକାର ପ୍ରକାଶ କରିଛନ୍ତି (ମଇ 2022) ଯେ ଯେହେତୁ ଅଗ୍ନିଶମ ସେବା ଉଚ୍ଚ ଯନ୍ତ୍ରପାତି ଏବଂ ଆଇନ୍ ଶୃଙ୍ଖଳା ପରିସ୍ଥିତି ସହିତ ଉଚ୍ଚ ବୈଷୟିକ କୌଶଳ ଆବଶ୍ୟକ କରେ ଏହି ସେବା ଗୃହ ବିଭାଗ ଉପରେ ନ୍ୟସ୍ତ ହୋଇଛି । ଅବଶ୍ୟ, ଓଏମ୍ଏର ଧାରା 117 (xxx) ଅନୁଯାୟୀ ଅଗ୍ନିଶମ ବିଭାଗର ପ୍ରତିଷ୍ଠା ତଥା ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ପାଇଁ ମ୍ୟୁନିସିପାଲିଟି ପାଣ୍ଠି ବ୍ୟବହାର କରିବାକୁ

[66] (i) ଜନସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ, ପରିମଳ ସଂରକ୍ଷଣ ଏବଂ କଠିନ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ପରିଚାଳନା, ଓଡ଼ିଶା ଗେଜେଟ୍ ରିଜୋଲୁସନ ତାରିଖ: 03.11.2006) (ii) ଆର୍ଥିକ ଏବଂ ସାମାଜିକ ବିକାଶ ପାଇଁ ଯୋଜନା (ଓଡ଼ିଶା ଗେଜେଟ୍ ରିଜୋଲୁସନ୍ ତାରିଖ: 03.11.2006) ଏବଂ (iii) ଜମି ବ୍ୟବହାର ଏବଂ କୋଠା ନିର୍ମାଣ ନିୟମାବଳୀ (ଏଚ୍ଆଣ୍ଡୟୁଡି ଆଦେଶ ସଂଖ୍ୟା.1781, ତାରିଖ: 19.01.2015)

ସହରାଞ୍ଚଳ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକୁ କ୍ଷମତା ଦିଆଯାଇଛି । ଉତ୍ତର ଗ୍ରହଣ ଯୋଗ୍ୟ ନୁହେଁ କାରଣ ଯାଞ୍ଚ କରାଯାଇଥିବା ସହରାଞ୍ଚଳ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥା ମଧ୍ୟରୁ କୌଣସିଟି ଅଗ୍ନିଶମ ବିଭାଗ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିନାହାଁନ୍ତି ।

କାର୍ଯ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ବିଷୟରେ ଯେଉଁଠାରେ ସହରାଞ୍ଚଳ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥା ଗୁଡ଼ିକ କେବଳ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ସଂସ୍ଥା ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଛନ୍ତି, ରାଜ୍ୟ ସରକାର କହିଲେ ଯେ ତ୍ରିସ୍ତରୀୟ ସରକାର ହୋଇଥିବାରୁ ସହରାଞ୍ଚଳ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥା ଏହି ଯୋଜନା କିମ୍ବା କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମର କାର୍ଯ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଦେଶାବଳୀ ଅନୁଯାୟୀ ଆବଶ୍ୟକ ପଦକ୍ଷେପ ନେବା ଆବଶ୍ୟକ । ସରକାରଙ୍କ ଉତ୍ତରରେ ନିଶ୍ଚିତ ହୋଇଛି ଯେ ସହରାଞ୍ଚଳ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥା ଗୁଡ଼ିକ କେବଳ କେନ୍ଦ୍ର ଏବଂ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଯୋଜନା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରୁଛନ୍ତି ।

ସଡ଼କ ଏବଂ ସେତୁ ନିର୍ମାଣ କରିବାରେ ସହରାଞ୍ଚଳ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥାର ଯୁଗ୍ମ ଭୂମିକା ବିଷୟରେ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ପ୍ରକାଶ କରିଛନ୍ତି (ମେଇ 2022) ଯେ ଏକ ସହରାଞ୍ଚଳ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥା ଅଞ୍ଚଳରେ ଥିବା ପୌରପାଳିକା ସଡ଼କଗୁଡ଼ିକ ପୌରସଂସ୍ଥା ଦ୍ୱାରା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୋଇଥାଏ ଏବଂ ଜାତୀୟ ରାଜପଥ, ରାଜ୍ୟ ରାଜପଥ ଇତ୍ୟାଦି ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସଡ଼କ ସ୍ଥାନାନ୍ତରିତ ହୋଇଥାଏ । ଉତ୍ତରଟି ଗ୍ରହଣୀୟ ନୁହେଁ କାରଣ ଅଡିଟ୍ ସହରାଞ୍ଚଳ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥା ସଡ଼କ ସ୍ଥାନାନ୍ତର କରିବାର ଉଦାହରଣ ପାଇଛି ଯାହା କାର୍ଯ୍ୟ ବିଭାଗ ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ ହୋଇନଥିଲା ।

ସରକାରଙ୍କ, ୟୁଏଲ୍‌ବିର ସର୍ବନିମ୍ନ ଭୂମିକା/ ଦୈତ କାର୍ଯ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ବିଷୟରେ ବ୍ୟକ୍ତ କଲେ (ମେଇ 2022) ଯେ କିଛି କାର୍ଯ୍ୟ ସହଭାଗୀ କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀ ସଂସ୍ଥା ଦ୍ୱାରା ଏବଂ କେତେକ କାର୍ଯ୍ୟ ପୌରସଂସ୍ଥା ଦ୍ୱାରା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେଉଛି । ପ୍ରକୃତ କଥା, ତଥାପି ରହିଲା ଯେ 13 ଟି କାର୍ଯ୍ୟ ମଧ୍ୟରୁ ତିନୋଟିର କେବଳ କିଛି ଉପାଦାନ ପୌରସଂସ୍ଥା ଦ୍ୱାରା କାର୍ଯ୍ୟ କରାଯାଉଛି ।

5.3.3 ସହରାଞ୍ଚଳ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥାର ସଶକ୍ତିକରଣ ପାଇଁ ସଂସ୍ଥାଗତ ବ୍ୟବସ୍ଥା

ଉପଯୁକ୍ତ ଅନୁଷ୍ଠାନ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଏବଂ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ସଶକ୍ତ ହେଲେ ହିଁ ହସ୍ତାନ୍ତରିତ କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ ଫଳପ୍ରଦ ହୋଇପାରିବ । 74 ତମ ସିଏଏରେ ନିମ୍ନରେ ବର୍ଣ୍ଣନା ଅନୁଯାୟୀ ସଂସ୍ଥାଗତ ବ୍ୟବସ୍ଥା ପ୍ରତିଷ୍ଠା ପାଇଁ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଯାଇଥିଲା ।

5.3.3.1 ରାଜ୍ୟ ନିର୍ବାଚନ ଆୟୋଗ

ଧାରା 243ZA ସହିତ ଓଏମ୍ଏ 1950 ର ଧାରା 12 ଏବଂ ଧାରା 62(1) ଓଏମ୍‌ସିଏ 2003 ରେ ଦର୍ଶାଯାଇଅଛି ଯେ ରାଜ୍ୟ ନିର୍ବାଚନ ଆୟୋଗ (ଏସ୍‌ଇସି) ର କ୍ଷମତା ନିର୍ବାଚନ ତାଲିକା ପ୍ରସ୍ତୁତି ଏବଂ ସହରାଞ୍ଚଳ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥା ଗୁଡ଼ିକର ସମସ୍ତ ନିର୍ବାଚନ ପରିଚାଳନାକୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରେ । ଭାରତ ସରକାର ଦ୍ୱାରା ଗଠିତ ଦ୍ୱିତୀୟ ପ୍ରଶାସନିକ ସଂସ୍କାର ଆୟୋଗ ରାଜ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ସୁପାରିଶ କରିଥିଲେ । ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିଲା । ଉପରୋକ୍ତ ସୁପାରିଶର ପ୍ରତିକୂଳରୂପେ ୱାର୍ଡର ସୀମା ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ, ପରିଷଦ ପାଇଁ ଆସନ ସଂରକ୍ଷଣ ଏବଂ ମେୟର/ ଚେୟାରମ୍ୟାନ୍, ଡେପୁଟି-ମେୟର/ ଉପାଧକ୍ଷ ଏବଂ ୱାର୍ଡ ପଦବୀ ପାଇଁ ଆସନର ଘୂର୍ଣ୍ଣନ ନୀତି ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ଉପରେ ନ୍ୟସ୍ତ ହୋଇଛି ।

ଏହାର ଉତ୍ତରରେ, ଅଡିଟ୍‌ର ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା ଟିପ୍ପଣୀଙ୍କୃତ କରିବାକୁ ସରକାର (ମେଇ 2022) ଦର୍ଶାଇଛନ୍ତି ।

ସୁପାରିଶ:

1. ***ଦ୍ୱିତୀୟ ପ୍ରଶାସନିକ ସଂସ୍କାର ଆୟୋଗର ସୁପାରିଶ ଅନୁଯାୟୀ ସରକାର ରାଜ୍ୟ ନିର୍ବାଚନ ଆୟୋଗଙ୍କୁ ବିଲୋପ କାର୍ଯ୍ୟ ଦାୟିତ୍ୱ ଦେଇପାରନ୍ତି ।***

5.3.3.2 ନିର୍ବାଚନର ସ୍ଥିତି ଓ ପରିଷଦ ଗଠନ

74 ତମ ସିଏଏର ନିୟମ 243 U(3)(a) ଅନୁଚ୍ଛେଦ 3(f) ଏବଂ ଓଏମ୍ଏ ଏବଂ ଓଏମ୍‌ସିଏର ବ୍ୟବସ୍ଥା, ପ୍ରଥମ ବୈଠକ ତାରିଖରୁ ୟୁଏଲ୍‌ବିର କର୍ପୋରେଟର/ କାଉନସିଲରଙ୍କ ପାଇଁ ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷର ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କାର୍ଯ୍ୟକାଳ ଧାର୍ଯ୍ୟ କରାଯାଇଛି । ଏହିପରି, ପୌରପାଳିକା / ନିଗମର କାର୍ଯ୍ୟକାଳ ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷ ସ୍ଥିର କରାଯାଇଅଛି ଏବଂ ଏହାର ଅବଧି ସମାପ୍ତ ହେବା ପୂର୍ବରୁ ପୁନଃ ନିର୍ବାଚନ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହେବ । ଯଦି ଏହାର ପୌରପାଳିକା ଏହାର ଅବଧି ସମାପ୍ତ ହେବା ପୂର୍ବରୁ ବିଲୋପ ହୁଏ, ତେବେ ଏହାର ବିଲୋପ ହେବାର ଛଅ ମାସ ମଧ୍ୟରେ ନିର୍ବାଚନ ହେବ ।

ଅଡିଟ୍ ନିରୀକ୍ଷଣ କରିଛି ଯେ ମୋଟ 114 ୟୁଏଲ୍‌ବି ମଧ୍ୟରୁ କେବଳ ଦୁଇଟି ୟୁଏଲ୍‌ବିରେ ନିର୍ବାଚନ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିଲା (ଅପ୍ରେଲ 2018) ଯଥା ହିନ୍ଦୋଳ ଏନ୍ଏସି ଏବଂ ଅତାବିରା ଏନ୍ଏସି ଏବଂ ପରିଷଦ କେବଳ ଏହି ୟୁଏଲ୍‌ବି ଗୁଡ଼ିକର ବିଦ୍ୟମାନ ଥିଲା । ଅବଶ୍ୟ (କ) 106 ୟୁଏଲ୍‌ବି ବିଷୟରେ, ଯାହା ବିଲୋପ ହୋଇଯାଇଥିଲା, ଯେଉଁଠାରେ ପରିଷଦର କାର୍ଯ୍ୟକାଳ ଅପ୍ରେଲ 2016 ରୁ ଜାନୁଆରୀ 2021 ମଧ୍ୟରେ ସମାପ୍ତ ହୋଇଥିଲା । ଗତ ନିର୍ବାଚନ ଅପ୍ରେଲ 2011 ରୁ ଜାନୁଆରୀ 2016 ମଧ୍ୟରେ ହୋଇଥିଲା ଏବଂ (ଖ) 6 ୟୁଏଲ୍‌ବି ଅପ୍ରେଲ 2012 ରୁ ଡିସେମ୍ବର 2017 ମଧ୍ୟରେ ନୂତନ ଭାବରେ ଗଠିତ ହୋଇଥିଲା ।

ଏହି ପରିଷଦର ବିଲୋପ/ ଅବଧି ସମାପ୍ତି/ ନୂତନ ସୃଷ୍ଟି ହେବା ପରଠାରୁ, 41 ଦିନରୁ 3,252 ଦିନ (ଛଅ ବର୍ଷ) ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ, ମାର୍ଚ୍ଚ 2021 ସୁଦ୍ଧା 112 ଟି ୟୁଏଲ୍‌ବିରେ ନିର୍ବାଚନ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇନଥିଲା, ଯାହା ***ପରିଶିଷ୍ଟ 5.8*** ରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରାଯାଇଛି ।

ଯେହେତୁ 112 ୟୁଏଲ୍‌ବିରେ କୌଣସି ପରିଷଦ ନଥିଲା, ବିକେନ୍ଦ୍ରୀକରଣ ଶାସନ ପାଇଁ ଜରୁରୀ, ନିଷ୍ପତ୍ତି ଗ୍ରହଣ ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନରେ ନିର୍ବାଚିତ ପ୍ରତିନିଧିଙ୍କ ଯୋଗଦାନରେ ଅନୁପସ୍ଥିତି । ଅଧିକନ୍ତୁ, ପରିଷଦ ବିନା ଏକ ୟୁଏଲ୍‌ବି ନାଗରିକଙ୍କ ଆବଶ୍ୟକତା ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ ବିନା ଅକ୍ଷମ ଅଟେ । ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ସ୍ୱାର୍ଥ ଏବଂ ତୃଣମୂଳ ସ୍ତରରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଆବଶ୍ୟକତା ସହିତ ଜଡ଼ିତ ନୀତି ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ କାର୍ଯ୍ୟଗୁଡ଼ିକରେ ଏହା କାର୍ଯ୍ୟ ନିର୍ବାହକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରିଥାଏ ।

ଏହାର ଉତ୍ତରରେ ସରକାର ବ୍ୟକ୍ତ କଲେ (ମଇ 2022) ଯେ, କୋର୍ଟ ମାମଲା ଏବଂ କୋଭିଡ୍-19 ମହାମାରୀ ଯୋଗୁଁ ନିର୍ବାଚନ ପ୍ରକ୍ରିୟା ବିଳମ୍ବ ହୋଇଛି । ଅବଶ୍ୟ, ୟୁଏଲ୍‌ବିରେ ନିର୍ବାଚିତ ସଂସ୍ଥାର ଅସ୍ତିତ୍ୱ ହେତୁ ବିଭାଗ ୱାର୍ଡ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ଗଠନ କରି ୱାର୍ଡ ଅଫିସର ନିଯୁକ୍ତ କରିଥିଲା । ୱାର୍ଡ ଅଧିକାରୀ, ନାଗରିକଙ୍କ ସ୍ଥାନୀୟ ଆବଶ୍ୟକତାକୁ ସମାଧାନ କରିଥିଲେ । ସ୍ଥାନୀୟ ସ୍ୱୟଂ ସହାୟ ଗୋଷ୍ଠୀ, ବସ୍ତିବାସିନ୍ଦା ସଂଗଠନ ଏବଂ ଫେଡେରେସନ୍ ଅଫ୍ ରେସିଡେନ୍ସିଆଲ୍ ଆସୋସିଏସନ୍ ଇତ୍ୟାଦି ସହିତ ପରାମର୍ଶ କରି ବିକାଶ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ଚୂଡ଼ାନ୍ତ ହୋଇଥିଲା ।

ଏହି ଉତ୍ତର ଗ୍ରହଣୀୟ ନୁହେଁ ଯେହେତୁ ସ୍ଥାନୀୟ ଏସ୍ଏଚ୍‌ଜି ଗୁଡ଼ିକର ଯୋଗଦାନ, ବସ୍ତିବାସିନ୍ଦା ସଂଗଠନ ଏବଂ ଫେଡେରେସନ ଅଫ୍ ରେସିଡେନ୍ସିଆଲ ଆସୋସିଏସନ ଯେକୌଣସି ପରୀକ୍ଷଣରେ ତୃଣମୂଳ ସ୍ତରରେ ୟୁଏଲ୍‌ବି ଗୁଡ଼ିକର ନୀତି ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ଏବଂ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଆବଶ୍ୟକତା ସମ୍ବନ୍ଧରେ କୌଣସି ନଥି ପ୍ରଦାନ କରିନଥିଲେ । ତେଣୁ, ଏହିପରି ୟୁଏଲ୍‌ବି ଗୁଡ଼ିକର ନିର୍ବାଚନ ନହେବା 74 ତମ ସିଏଏର ଆତ୍ମାକୁ ପରାସ୍ତ କଲା ଏବଂ ନିମ୍ନଲିଖିତ ଭାବରେ ବିକେନ୍ଦ୍ରୀକରଣ ଶାସନ ଉପରେ ପ୍ରତିକୂଳ ପ୍ରଭାବ ପକାଇଲା ।

- ଆର୍ଟିକ୍ଲ **243R** ପୌର ସଂସ୍ଥାର ଗଠନକୁ ଧାର୍ଯ୍ୟ କରିଛି । ଓଏମ୍ଏ ଏବଂ ଓଏମ୍‌ସିଏ ଅନୁଯାୟୀ, ମ୍ୟୁନିସିପାଲିଟି ଏବଂ କର୍ପୋରେସନ ନିର୍ବାଚିତ କାଉନସିଲର / କର୍ପୋରେଟରମାନଙ୍କୁ ନେଇ ଗଠିତ । କାଉନସିଲର/ କର୍ପୋରେଟରଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଚେୟାରମ୍ୟାନ ଏବଂ ମେୟର ମନୋନୀତ ହୁଅନ୍ତି ଏବଂ ଷ୍ଟାଣ୍ଡିଂ କମିଟି ଗୁଡ଼ିକ ସାହାଯ୍ୟ କରନ୍ତି । ନିଗମର ପ୍ରତ୍ୟେକରେ 10 ଟି ଷ୍ଟାଣ୍ଡିଂ କମିଟି, ମ୍ୟୁନିସିପାଲିଟି ଏବଂ ଏନ୍ଏସିର ପ୍ରତ୍ୟେକ ପାଞ୍ଚଟି ଷ୍ଟାଣ୍ଡିଂ କମିଟି ଅଛି । ତେବେ, 03 ଅପ୍ରେଲ 2012 ରୁ 19 ଜାନୁଆରୀ 2021 ମଧ୍ୟରେ ୟୁଏଲ୍‌ବି ନିର୍ବାଚନ ନହେବା କାରଣରୁ ତୃଣମୂଳ ସ୍ତରରେ ସମସ୍ୟାର ସମାଧାନ ପାଇଁ 112 ୟୁଏଲ୍‌ବିରେ କୌଣସି ପରିଷଦ ଏବଂ ଷ୍ଟାଣ୍ଡିଂ କମିଟି ବିଦ୍ୟମାନ ନଥିଲେ ।

ଏହାର ଉତ୍ତରରେ, ସରକାର ଦର୍ଶାଇଛନ୍ତି (ମଇ 2022) ଯେ, ଆଜି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ 110 ୟୁଏଲ୍‌ବି (ଚାରୋଟି ୟୁଏଲ୍‌ବି ବ୍ୟତୀତ) ସଂସ୍ଥା ଚୟନ କରିଛନ୍ତି, ଯେଉଁଥିରେ ମାନ୍ୟବର ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ବିଚାରାଧିନ ସ୍ଥିତି ହେତୁ ନିର୍ବାଚନ ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ । ତଥାପି, ରହିଲା ଯେ ୟୁଏଲ୍‌ବି ନିର୍ବାଚନର ଅଣଆଚରଣ ହେତୁ 112 ୟୁଏଲ୍‌ବିରେ 41 ରୁ 3,252 ଦିନ (ନଅ ବର୍ଷ) ମାର୍ଚ୍ଚ 2021 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କୌଣସି ପରିଷଦ ଏବଂ ସ୍ଥାୟୀ କମିଟି ବିଦ୍ୟମାନ ନଥିଲେ, ଯାହା ***ପରିଶିଷ୍ଟ 5.8*** ରେ ବିସ୍ତୃତ ଭାବରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି ।

- ଆର୍ଟିକ୍ଲ **243S** ସମସ୍ତ ପୌର ସଂସ୍ଥାରେ ତିନି ଲକ୍ଷ କିମ୍ବା ଅଧିକ ଜନସଂଖ୍ୟା ବିଶିଷ୍ଟ ୱାର୍ଡ କମିଟି ପାଇଁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି । ଓଏମ୍‌ସିଏର ଧାରା 21 ଅନୁଯାୟୀ, ସମସ୍ତ ମ୍ୟୁନିସିପାଲିଟି କର୍ପୋରେସନ୍ ଦ୍ୱାରା ୱାର୍ଡ

କମିଟି ଗଠନ କରାଯିବ । ୱାର୍ଡ କମିଟିଗୁଡ଼ିକ ନିର୍ବାଚିତ ପ୍ରତିନିଧି ତଥା ନାଗରିକଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ନିକଟତରତା ବୃଦ୍ଧି କରି ସ୍ଥାନୀୟ ସ୍ତରୀୟ ଯୋଜନାରେ ନାଗରିକଙ୍କ ଅଂଶଗ୍ରହଣ ପାଇଁ ଏକ ସ୍ଥାନ ପ୍ରଦାନ କରି ପୌରସଂସ୍ଥା ଏବଂ ନାଗରିକଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଏକ ସେତୁ ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ଉଚିତ୍ ।

ଅଡିଟ୍ ଦେଖିଲେ ଯେ ଚାରୋଟି[67] ନମୁନା ହୋଇଥିବା ମ୍ୟୁନିସିପାଲିଟି କର୍ପୋରେସନ୍ ମଧ୍ୟରୁ ୱାର୍ଡ କମିଟି ଗଠନ କରାଯାଇ ନଥିଲା । ଏହା ସ୍ଥାନୀୟ ଶାସନରେ ସମ୍ପ୍ରଦାୟର ଅଂଶ ଗ୍ରହଣକୁ ସୁଗମ କରିବାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟକୁ ପରାସ୍ତ କଲା ।

ଏହାର ଉତ୍ତରରେ, ସରକାର ଦର୍ଶାଇଲେ (ମଇ 2022) ଯେ ନିର୍ବାଚିତ ସଂସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକର ଅନୁପସ୍ଥିତିରେ ସ୍ଥାନୀୟ ଆବଶ୍ୟକତାକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ଅଗଷ୍ଟ 2019 ରେ ୱାର୍ଡ ଅଧିକାରୀ ନିଯୁକ୍ତ ହୋଇଥିଲେ । ତଥାପି, ବାସ୍ତବତା ରହିଲା ଯେ ସ୍ଥାନୀୟ ଆବଶ୍ୟକତାକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ୟୁଏଲ୍‌ବିର ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ସମାପ୍ତ ହେବା ଦିନ ଠାରୁ ଅଗଷ୍ଟ 2019 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କୌଣସି ଯନ୍ତ୍ର କୌଶଳ ନଥିଲା ।

ସୁପାରିଶ:

2. ସ୍ଥାନୀୟ ସ୍ୱୟଂ ଶାସନର ପ୍ରଭାବଶାଳୀ ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ୟୁନିଟ୍ ଗଠନ ପାଇଁ ୟୁଏଲ୍‌ବି ଗୁଡ଼ିକୁ ସକ୍ଷମ କରିବାକୁ, ରାଜ୍ୟ ସରକାର ନିର୍ବାଚନର ଠିକ୍ ସମୟରେ ବିଚାର ପାଇଁ ବିଚାର କରିପାରନ୍ତି ।

5.3.3.3 *ଜିଲ୍ଲା ଯୋଜନା କମିଟି*

ପଞ୍ଚାୟତ ଏବଂ ପୌର ସଂସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରସ୍ତୁତ ବିକାଶ ଯୋଜନାଗୁଡ଼ିକର ଏକୀକରଣ ପାଇଁ ନିୟମ 243ZD ଜିଲ୍ଲା ଯୋଜନା କମିଟି (ଡିପିସି) ର ସମ୍ବିଧାନ ପାଇଁ ପ୍ରଦାନ କରିଛି । ଜିଲ୍ଲା ବିକାଶ ଯୋଜନା ଡିଡିପି ସମସ୍ତ ବିଭାଗରୁ ସୂଚନା/ ତଥ୍ୟ/ ପରିସଂଖ୍ୟାନ ସଂଗ୍ରହ କରି ଜିଲ୍ଲା ପାଇଁ ଜିଲ୍ଲା ଯୋଜନା କମିଟି ଦ୍ୱାରା ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେବ ଏବଂ ରାଜ୍ୟ ଯୋଜନାରେ ଏକୀକରଣ ପାଇଁ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ନିକଟକୁ ପଠାଯିବ ।

ଅଡିଟ୍ ଦେଖିଲା ଯେ:

- ଯଦିଓ ଜିଲ୍ଲା ସ୍ତରରେ ଡିପିସି ଗଠନ କରାଯାଇଥିଲା, କୌଣସି ନମୁନା ଯାଞ୍ଚ ହୋଇଥିବା ୟୁଏଲ୍‌ବି ଗୁଡ଼ିକ ଜିଲ୍ଲା ଯୋଜନା କମିଟିରେ ଦାଖଲ ପାଇଁ ସେମାନଙ୍କର ବିସ୍ତୃତ ବିକାଶ ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିନାହାଁନ୍ତି ।
- 74 ତମ ସିଏଏ ଜିଲ୍ଲା ଯୋଜନା କମିଟିରେ ପୌରସଂସ୍ଥାର ନିର୍ବାଚିତ ସଦସ୍ୟଙ୍କ ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ ପାଇଁ ପ୍ରଦାନ କରେ । ଯେହେତୁ 112 ୟୁଏଲ୍‌ବିରେ କୌଣସି ପରିଷଦ ନଥିଲା, ଜିଲ୍ଲା ଯୋଜନା କମିଟିରେ ସହରୀ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥାରୁ କୌଣସି ନିର୍ବାଚିତ ପ୍ରତିନିଧି ନଥିଲେ ।

ପୌରସଂସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକ ଦ୍ୱାରା ବିସ୍ତୃତ ବିକାଶ ଯୋଜନା ଗୁଡ଼ିକର ଅଣ-ପ୍ରସ୍ତୁତି କେବଳ ସ୍ଥାନୀୟ ଆବଶ୍ୟକତା ଏବଂ ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ସ୍ୱାର୍ଥର ସମାଧାନ କରିବାରେ ବିଫଳତାକୁ ଦର୍ଶାଇଲା ନାହିଁ ବରଂ 74 ତମ ସିଏଏର ନିୟମକୁ ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ କଲା ।

ତଥ୍ୟକୁ ଗ୍ରହଣ କରି ସରକାର ବ୍ୟକ୍ତ କଲେ (ମଇ 2022) ଯେ 111 ସହରୀ ସ୍ଥାନିୟ ସଂସ୍ଥା[68]ରେ ନିର୍ବାଚନ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସମାପ୍ତ ହୋଇଥିବାରୁ ନିର୍ବାଚିତ ପ୍ରତିନିଧିମାନେ ଖୁବ୍ ଶୀଘ୍ର ଜିଲ୍ଲା ଯୋଜନା କମିଟିର ସଦସ୍ୟ ହେବେ । ପ୍ରକୃତ କଥା ରହିଲା ଯେ ଚାରୋଟି ସହରୀ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥାରେ ନିର୍ବାଚନ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ହୋଇନାହିଁ ।

---

[67] ଭୁବନେଶ୍ୱର ମହାନଗର ନିଗମ, କଟକ ମହାନଗର ନିଗମ, ବ୍ରହ୍ମପୁର ମହାନଗର ନିଗମ ଏବଂ ରାଉରକେଲା ମହାନଗର ନିଗମ ।

[68] 111 ପୌରପାଳିକା ସହିତ ଗୋଟିଏ ନୂଆ ଗଠନ ହୋଇଥିବା ପୌରପାଳିକା (ରେମୁଣା ଏନ୍‌ଏସି) ରେ ନିର୍ବାଚନ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଥିଲା ।

5.3.3.4 ରାଜ୍ୟ ଅର୍ଥ ଆୟୋଗ

ଧାରା 243-I ଅନୁଯାୟୀ, ସମ୍ବିଧାନ ସଂଶୋଧନର ଏକ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଏବଂ ତପ୍ତରେ ପ୍ରତି ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷରେ ଏକ ଅର୍ଥ ଆୟୋଗ ଗଠନ କରିବା ରାଜ୍ୟ ସରକାର ପକ୍ଷେ ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ଅଟେ । ରାଜ୍ୟ ଅର୍ଥ ଆୟୋଗ(ଏସ୍ଏଫ୍ସି)ର ବିଧି ହେଉଛି ପୌର ସଂସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକର ଆର୍ଥିକ ସ୍ଥିତିକୁ ସମୀକ୍ଷା କରିବା ଏବଂ ଅର୍ଥ ବିନିଯୋଗ ପାଇଁ ରାଜ୍ୟପାଳଙ୍କୁ ସୁପାରିଶ କରିବା ।

(i) ରାଜ୍ୟ ଅର୍ଥ ଆୟୋଗ ଗଠନରେ ବିଳମ୍ବ

73 ତମ ଏବଂ 74 ତମ ସମ୍ବିଧାନ ସଂଶୋଧନ ଆଇନ୍ 01 ଜୁନ୍ 1993 ରୁ ଲାଗୁ ହେଲା । ତେଣୁ, ପ୍ରଥମ ରାଜ୍ୟ ଅର୍ଥ ଆୟୋଗର ଗଠନ 31 ମଇ 1994 ରେ ସମସ୍ତ ରାଜ୍ୟ ପାଇଁ ହେବାର ଥିଲା, ପରବର୍ତ୍ତୀ ରାଜ୍ୟ ଅର୍ଥ ଆୟୋଗଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରତି ପଞ୍ଚମ ବର୍ଷର ସମାପ୍ତି ପରେ ସ୍ଥାପିତ ହେବାର ଥିଲା । ରାଜ୍ୟ ଅର୍ଥ ଆୟୋଗ ଗୁଡ଼ିକର ସବିଶେଷ ଗଠନ ***ପରିଶିଷ୍ଟ 5.9*** ରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି । ପ୍ରଥମ ଆୟୋଗର ଗଠନ 903 ଦିନ ବିଳମ୍ବରେ ହୋଇଥିଲା ଯାହା ପରବର୍ତ୍ତୀ ଆୟୋଗ ଗୁଡ଼ିକର ଗଠନରେ ବିଳମ୍ବ ଘଟିଥିଲା ।

ଯଦିଓ ସାମ୍ବିଧାନିକ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁଯାୟୀ, ,ଷଷ୍ଠ ଏସ୍ଏଫ୍ସି 01 ଜୁନ୍ 2019 ଠାରୁ ଧାର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଥିଲା, ପଞ୍ଚମ ଏଫ୍ଏସ୍ସିର ସୁପାରିଶ ଗୁଡ଼ିକ ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷ 2020-21 ରୁ ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷ 2024-25 ମଧ୍ୟରେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରାଯାଉଥିଲା । ତେଣୁ, ଏହା ପରିଲକ୍ଷିତ ହେଲା ଯେ, ସାମ୍ବିଧାନିକ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁଯାୟୀ 2003 ରୁ 2018 ମଧ୍ୟରେ ରାଜ୍ୟ ଅର୍ଥ ଆୟୋଗ ଗୁଡ଼ିକର ଗଠନ ଏବଂ ଆୟୋଗ ଗୁଡ଼ିକର ପ୍ରକୃତ ଗଠନ 49 ରୁ 580 ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ବିଳମ୍ବ ହେତୁ ଯଥେଷ୍ଟ ଭିନ୍ନତା ରହିଥିଲା ।

ଏହାର ଉତ୍ତରରେ ସରକାର ଦର୍ଶାଇଲେ (ମଇ 2022) ଯେ ଯେହେତୁ ରାଜ୍ୟ ଅର୍ଥ ଆୟୋଗର ଗଠନ ଅର୍ଥ ବିଭାଗ ଦ୍ୱାରା ସରକାର ଗଠନ କରିଥାନ୍ତି, ଗୃହ ଓ ନଗର ଉନ୍ନୟନ ବିଭାଗର କୌଣସି ଭୂମିକା ନାହିଁ ।

ସୁପାରିଶ:

3. ପ୍ରତି ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷ ଶେଷ ହେବା ପରେ ତୁରନ୍ତ ରାଜ୍ୟ ଅର୍ଥ ଆୟୋଗ ଗଠନ କରିବାକୁ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ବିଚାର କରିପାରନ୍ତି ।

(ii) ରାଜ୍ୟ ଅର୍ଥ ଆୟୋଗଙ୍କ ସୁପାରିଶ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ନକରିବା

ଉତ୍ତରାଧିକାରୀ ସୂତ୍ରେ ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସୁପାରିଶ ଗୁଡ଼ିକ ବ୍ୟତୀତ, ଏଫ୍ଏଫ୍ସି ଗୁଡ଼ିକ ଅନେକ ଅନୁଷ୍ଠାନିକ ପଦକ୍ଷେପ ସୁପାରିଶ କରିଛନ୍ତି ଯାହା ଦୀର୍ଘମିଆଦିରେ ସହରାଞ୍ଚଳ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକୁ ମଜ୍‌ବୁତ୍ କରିବ । ସୁପାରିଶ ଗୁଡ଼ିକର ଏକ ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତମୂଳକ ତାଲିକା ଯେଉଁଠାରେ କାର୍ଯ୍ୟ ଅଦ୍ୟାବଧି ଆରମ୍ଭ ହୋଇନଥିଲା, ନିମ୍ନରେ ସୂଚିତ କରାଯାଇଛି:

- ସରକାରଙ୍କ ଅନୁମୋଦନକୁ ଅପେକ୍ଷା ନକରି ସହରାଞ୍ଚଳ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକ ସେମାନଙ୍କର ଆଇନଗତ ପରିଧି ମଧ୍ୟରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ପାଇଁ ଅଦ୍ୟାବଧି ଅଧିକ ସାଧୀନତା ଆବଶ୍ୟକ କରନ୍ତି ।
- ପୌର କ୍ୟାଡରଙ୍କୁ ଯଥାଶୀଘ୍ର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ କରାଯିବା ଉଚିତ୍ । ବର୍ତ୍ତମାନର ସ୍ଥାନୀୟ ପାଣ୍ଠି ସେବା (ଏଲ୍ଏଫ୍ଏସ୍) ଏବଂ ଅଣ-ସ୍ଥାନୀୟ ପାଣ୍ଠି ସେବା ସଂଗଠିତ ପୌର କ୍ୟାଡର ଦ୍ୱାରା ବଦଳା ଯାଇ ନାହିଁ ।
- ସହରାଞ୍ଚଳ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକୁ ସମନ୍ୱିତ ସହରୀ ଅଭିଗମ୍ୟତା ଯୋଜନା ବିକାଶ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ, ଯାହାକି ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ । (କ) ତଥ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ ଏବଂ ମ୍ୟାପିଙ୍ଗ୍, (ଖ) ସମସ୍ୟାର ପରିମାଣ ବିଶ୍ଳେଷଣ କରିବା, ଏବଂ (ଗ) ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ଆବଶ୍ୟକୀୟ ହସ୍ତକ୍ଷେପ ।

- ସହରାଞ୍ଚଳ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥାକୁ ଜମି ହସ୍ତାନ୍ତର ପାଇଁ ଏକ ନୀତି ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା ।
- ବୃତ୍ତିଗତ ବିଶେଷଜ୍ଞଙ୍କ ସହ ସହରାଞ୍ଚଳ ପ୍ରଶାସନରେ ନିୟୋଜିତ ମାନବ ସମ୍ବଳ ଏବଂ ନିର୍ବାଚିତ ପ୍ରତିନିଧିଙ୍କୁ ନିୟମିତ ତାଲିମ୍ ଦେବା ପାଇଁ ଏକ ରାଜ୍ୟ ସ୍ତରୀୟ ଅନୁଷ୍ଠାନ ସ୍ଥାପନ କରିବା ।
- ସମାନ୍ତରାଳ ସଂସ୍ଥା ଗୁଡ଼ିକ ଯଥା- ଉନ୍ନୟନ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ, ସ୍ୱେରେଜ ବୋର୍ଡ, ଜନସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଯାନ୍ତ୍ରିକ ସଂସ୍ଥା (ପିଏଚ୍‌ଇଓ), ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ, ସହର ଯୋଜନା ଇତ୍ୟାଦି ପୌର ସଂସ୍ଥା ସହିତ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ନିର୍ଦ୍ଦେଶାବଳୀ ଢାଞ୍ଚା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ଆବଶ୍ୟକ, ଯାହା ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇନାହିଁ ।
- ସହରୀ ମୁକ୍ତ ସ୍ଥାନ ପରିଚାଳନା ଯୋଜନା ସହରାଞ୍ଚଳ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥାର ଏକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ଅଂଶ ବିଶେଷ ହେବା ଉଚିତ୍ । ଭାରତ ସରକାରଙ୍କର ସହରୀ ସବୁଜ କରଣ ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା 2014 କୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଏକ ଉପଯୁକ୍ତ ନୀତି ପ୍ରସୁତ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ଯାହା ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କରାଯାଇ ନାହିଁ ।
- ଡ୍ରେନେଜ୍ ମାଷ୍ଟର ପ୍ଲାନ୍ ରହିବା ଉଚ୍ତ, ଯାହା ଅଧିକାଂଶ ନମୁନା ସହରାଞ୍ଚଳ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକରେ ପରିଲକ୍ଷିତ ହୋଇନଥିଲା ।
- ସହରାଞ୍ଚଳ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥା ପରିଧି ମଧ୍ୟରେ ଅବସ୍ଥିତ ବଜାର ଏବଂ ଦୈନିକ ହାଟ ଗୁଡ଼ିକର[69] ପରିଚାଳନା ଭାର ସହରାଞ୍ଚଳ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥା ପାଖରେ ରହିବା ଉଚିତ୍ ।.

ଉପରୋକ୍ତ ସୁପାରିଶ ଗୁଡ଼ିକର କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ 74ତମ ସିଏଏର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହାସଲ କରିବାରେ ଯଥେଷ୍ଟ ସହାୟକ ହୋଇଥାନ୍ତା । ପ୍ରକୃତ ବିକେନ୍ଦ୍ରୀକରଣ ହାସଲ କରିବା ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ଅଣ-କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା ଏକ ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ଥିଲା ।

ସେମାନଙ୍କର ବୈଧ କାର୍ଯ୍ୟର ପରିସର ମଧ୍ୟରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାର ସ୍ୱାଧୀନତା ବିଷୟରେ ସରକାର ପ୍ରକାଶ କରିଛନ୍ତି (ମଇ 2022) ଯେ, ଓଡ଼ିଶା ପୌର (ସଂଶୋଧନ) ନିୟମ 2017 ପ୍ରଣୟନ କରାଯାଇଛି ଯେଉଁଠାରେ ପୌର ପରିଷଦକୁ ନିଜସ୍ୱ ଉତ୍ସ/ ଅନ୍ୟ ଉତ୍ସରୁ ନିଆଯାଇଥିବା ସମସ୍ତ ପ୍ରକଳ୍ପକୁ ଅନୁମୋଦନ କରିବାକୁ କ୍ଷମତା ଦିଆଯାଇଛି । ଏହି ରିପୋର୍ଟର ଅନୁଚ୍ଛେଦ 5.3.3.7, 5.3.3.8(i) ଏବଂ 5.4.2 ରେ ମନ୍ତବ୍ୟ ଅନୁଯାୟୀ ସରକାର/ ଜିଲ୍ଲା ପ୍ରଶାସନର ଅନୁମୋଦନ ପାଇଁ ୟୁଏଲ୍‌ବିଗୁଡ଼ିକ ସେମାନଙ୍କର କାର୍ଯ୍ୟ ଯୋଜନା ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ପରିଚାଳନା ଉପ ଆଇନ ଏବଂ ବାର୍ଷିକ ବଜେଟ୍ ଦାଖଲ କରୁଥିବାରୁ ଏହି ଉତ୍ତରଟି ଗ୍ରହଣୀୟ ନୁହେଁ ।

ପୌର କ୍ୟାଡରଙ୍କ ବିଷୟରେ ସରକାର ପ୍ରକାଶ କରିଛନ୍ତି (ମଇ 2022) ଯେ, ଓଡ଼ିଶା ପୌରସେବା ଆଇନ୍ 2016 ପ୍ରଣୟନ କରାଯାଇଛି ଏବଂ ଉତ୍ସର୍ଗୀକୃତ ପୌର କ୍ୟାଡର ପାଇଁ ଜୁନ୍ 2016 ରେ ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇଛି । ଏହି ଉତ୍ତର ଗ୍ରହଣୀୟ ନୁହେଁ କାରଣ ଏହି ରିପୋର୍ଟର ***ଅନୁଚ୍ଛେଦ 5.6.2.2*** ରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥିବା ତଥ୍ୟ ଅନୁଯାୟୀ ସମସ୍ତ କ୍ୟାଡର ପୂରଣ ହୋଇନାହିଁ ଏବଂ ଅଧିକାରୀମାନେ ଅନ୍ୟ ବିଭାଗରୁ ଡେପୁଟେସନରେ ଆସିଛନ୍ତି ।

ଅଡିଟ୍ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣକୁ ଗ୍ରହଣ କରି ସରକାର ଦର୍ଶାଇଲେ (ମଇ 2022) ଯେ, ରାଜ୍ୟ ଅର୍ଥ କମିଶନର ସୁପାରିଶକୁ ପାଳନ କରିବା ପାଇଁ ବିଭାଗ ଆବଶ୍ୟକ ପଦକ୍ଷେପ ନେଉଛି ।

ସୁପାରିଶ:

4. ୟୁଏଲ୍‌ବି ଗୁଡ଼ିକୁ ଦୀର୍ଘକାଳିନ ମଜ୍‌ବୁତ୍ କରିବାକୁ ସରକାର ରାଜ୍ୟ ଅର୍ଥ କମିଶନର ସୁପାରିଶ ଉପରେ ଆନୁଷ୍ଠାନିକ ପଦକ୍ଷେପ ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ବିଚାର କରିପାରନ୍ତି ।

[69] ଖୋଲା ବାୟୁ ଚଳାଚଳ ଦୋକାନଗୁଡ଼ିକ

5.3.3.5 *ସମ୍ପତ୍ତି ଟିକସ ଉପରେ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ବୋର୍ଡର ଅଣ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ*

ସହରାଞ୍ଚଳ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକ ସ୍ଥାନୀୟ ପରିଚାଳନା ପାଇଁ ସମ୍ବିଧାନର ଧାରା 243X ରେ ଟିକସ ଆଦାୟ ପାଇଁ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଯାଇଛି । ସମ୍ପତ୍ତି କରର ଶୋଷଣ ସମ୍ଭାବନାକୁ ଏଡ଼ାଇଯିବା ପାଇଁ ତ୍ରୟୋଦଶ ଅର୍ଥ ଆୟୋଗ (ଟିଏଫ୍‌ସି) ପଶ୍ଚିମବଙ୍ଗ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ମୂଲ୍ୟାୟନ ବୋର୍ଡ ସଦୃଶ ରାଜ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ସମ୍ପତ୍ତି ଆକଳନ ଏବଂ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ପାଇଁ ଏକ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ମୂଲ୍ୟାୟନ ବୋର୍ଡ ଗଠନ କରିବାକୁ ପରାମର୍ଶ ଦେଇଛନ୍ତି । ବୋର୍ଡ ରାଜ୍ୟର ସମସ୍ତ ପୌର ପାଳିକା ଏବଂ ପୌର ନିଗମକୁ ସମ୍ପତ୍ତି କରର ମୂଲ୍ୟାୟନ ପାଇଁ ଏକ ନିରପେକ୍ଷ ଏବଂ ସ୍ୱଚ୍ଛ ପ୍ରଣାଳୀ ସ୍ଥାପନ କରିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିବ ।

ତ୍ରୟୋଦଶ ଅର୍ଥ ଆୟୋଗଙ୍କ ସାମ୍ବିଧାନିକ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଏବଂ ସୁପାରିଶକୁ ବିରୋଧାଭାସ କରି ରାଜ୍ୟରେ ସମ୍ପତ୍ତି କର ଉପରେ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ମୂଲ୍ୟାୟନ ବୋର୍ଡ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ହୋଇନାହିଁ । ଫଳସ୍ୱରୂପ, ସମ୍ପତ୍ତି ଟ୍ୟାକ୍ସର ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ଏବଂ ସଂଶୋଧନ ପାଇଁ ପୌର ସଂସ୍ଥା ଗୁଡ଼ିକର ବୈଷୟିକ ମାର୍ଗଦର୍ଶନର ଅଭାବ ଥିଲା । 20 ଟି ନମୁନା ଯାଞ୍ଚ ହୋଇଥିବା ୟୁଏଲ୍‌ବି ମଧ୍ୟରୁ ଅଡିଟ୍ ଦେଖିଲେ ଯେ, ଛଅଟି[70] ୟୁଏଲ୍‌ବି ଗୁଡ଼ିକରେ, ଯଦିଓ ସମ୍ପତ୍ତି କରର ଅନ୍ତିମ ସଂଶୋଧନ ଅପ୍ରେଲ 2004 ରୁ ଅପ୍ରେଲ 2013 ମଧ୍ୟରେ କରାଯାଇଥିଲା, ମାର୍ଚ୍ଚ 2021 ସୁଦ୍ଧା ପରବର୍ତ୍ତୀ ସଂଶୋଧନ ତିନି ରୁ 12 ବର୍ଷ ବିଳମ୍ବରେ ହୋଇଥିଲା । ଗୋଟିଏ ୟୁଏଲ୍‌ବିରେ, ଅନ୍ତିମ ସଂଶୋଧନ ଅପ୍ରେଲ 2020 ରେ ହୋଇଥିବା ବେଳେ ଅନ୍ୟ 13 ଟି ୟୁଏଲ୍‌ବିଗୁଡ଼ିକ ସମ୍ପତ୍ତି କରର ସଂଶୋଧନ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ କୌଣସି ରେକର୍ଡ ପ୍ରଦାନ କରି ନଥିଲେ । ବୈଷୟିକ ମାର୍ଗଦର୍ଶନ ପାଇଁ ଏକ ମୂଲ୍ୟାୟନ ବୋର୍ଡର ଅନୁପସ୍ଥିତି, ଟିକସ ସଂଗ୍ରହରେ ସମାନତାର ଅଭାବ ବ୍ୟତୀତ, **ଅନୁଚ୍ଛେଦ 5.4.1.1(i)** ରେ ଆଲୋଚନା ହୋଇଥିବା ୟୁଏଲ୍‌ବିର ନିଜସ୍ୱ ରାଜସ୍ୱ ଉତ୍ପାଦନ ଉପରେ ମଧ୍ୟ ପ୍ରତିକୂଳ ପ୍ରଭାବ ପକାଇଲା ।

ଏହାର ଉତ୍ତରରେ, ସରକାର ଦର୍ଶାଇଛନ୍ତି (ମଇ 2022) ଯେ, ସମ୍ପତ୍ତିର ଟିକସ ଆକଳନ କରିବା ପାଇଁ ରାଜ୍ୟର ସମସ୍ତ ପୌର ସଂସ୍ଥା ଗୁଡ଼ିକୁ ସହାୟତା କରିବା ପାଇଁ ଏକ ମୂଲ୍ୟାୟନ ସଂଗଠନ ଗଠନ କରାଯାଇଛି । ଏହି ଉତ୍ତର ଗ୍ରହଣୀୟ ନୁହେଁ, କାରଣ ମୂଲ୍ୟାୟନ ସଂଗଠନ ଗଠନ ସତ୍ତ୍ୱେ ନିୟମିତ ବ୍ୟବଧାନରେ ସମ୍ପତ୍ତି କରର ସଂଶୋଧନ ସମାନ ଢଙ୍ଗରେ କରାଯାଇ ନାହିଁ ।

ସୁପାରିଶ:

5. ସହରାଞ୍ଚଳ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥା ଗୁଡ଼ିକୁ ନିୟମିତ ଭାବରେ ସେମାନଙ୍କର ଟିକସ ସଂରଚନାକୁ ସଂଶୋଧନ କରିବାକୁ ଏବଂ ସହରାଞ୍ଚଳ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥାମାନଙ୍କୁ ବୈଷୟିକ କୁଶଳତା ଯୋଗାଇବା ପାଇଁ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ମୂଲ୍ୟାୟନ ବୋର୍ଡ ଗଠନ କରାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ ।

5.3.3.6 *ୟୁ ଏଲ୍‌ବି ଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଅତିକ୍ରାନ୍ତ କ୍ଷମତା*

ସମ୍ବିଧାନର ଧାରା 243W ଅନୁଯାୟୀ, ଏକ ରାଜ୍ୟର ବିଧାନସଭା ଆଇନ୍ ଅନୁଯାୟୀ ପୌର ପାଳିକା ଗୁଡ଼ିକୁ ଆବଶ୍ୟକ ଅନୁଯାୟୀ ଏପରି କ୍ଷମତା ଏବଂ ଅଧିକାର ପ୍ରଦାନ କରିପାରିବେ ଯାହା ସେମାନଙ୍କୁ ସ୍ୱାୟତ୍ତ ଶାସନ ନିର୍ବାହ କରିବାରେ ସକ୍ଷମ ହେବ । ଅଡିଟରେ ଦେଖାଗଲା ଯେ, ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ୟୁଏଲ୍‌ବି ଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ ଅତିକ୍ରାନ୍ତ କ୍ଷମତା ଅଧିସକ୍ତ ଥିଲା, ଯାହା ସାମ୍ବିଧାନିକ ସଂଶୋଧନର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଥିଲା, ***ପରିଶିଷ୍ଟ 5.10*** ରେ କିଛି ବ୍ୟବସ୍ଥା ସୂଚିତ କରାଯାଇଛି ।

ଏହାର ଉତ୍ତରରେ ସରକାର ଦର୍ଶାଇଛନ୍ତି (ମଇ 2022) ଯେ ଧାରା 243W ଅନୁଯାୟୀ ଦିଆଯାଇଥିବା କ୍ଷମତା ଅନୁଯାୟୀ ଓଡ଼ିଶା ପୌର ଆଇନ୍ 1950 ର ଧାରା 287 ଏବଂ ଓଡ଼ିଶା ପୌର ନିଗମ ଆଇନ୍ 2003 ର ଧାରା 656 ଅନୁଯାୟୀ ନିୟମ ପ୍ରଣୟନ କରିବାକୁ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କୁ କ୍ଷମତା ଦିଆଯାଇଛି । ତଥାପି, ପ୍ରକୃତ କଥା

---

[70] (i) ବିଏମ୍‌ସି (01.01.2005) (ii) ଯାଜପୁର ପୌରପାଳିକା (01.04.2004) (iii) କେନ୍ଦ୍ରାପଡ଼ା ପୌରପାଳିକା (29.03.2006) (iv) କୋଣାର୍କ ଏନ୍‌ଏସି (01.04.2013) (v) ପୁରୀ ପୌରପାଳିକା (01.04.2006) (vi) ବ୍ୟାସନଗର ପୌରପାଳିକା (01.04.2011)

ହେଉଛି ଯେ ପ୍ରକୃତ କ୍ଷମତା ଉତ୍ତରାଧିକାରୀ ସୂତ୍ରେ ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇ ନାହିଁ, ଯାହା 74 ତମ ସମ୍ବିଧାନ ସଂଶୋଧନର ଲକ୍ଷ୍ୟର ବିରୋଧାଚରଣ କରୁଛି ।

5.3.3.7 ଜିଲ୍ଲା ନଗର ଉନ୍ନୟନ ସଂସ୍ଥା

ରାଜ୍ୟ ନଗର ଉନ୍ନୟନ ସଂସ୍ଥା (ଏସ୍‌ୟୁଡିଏ) (ଡିସେମ୍ବର 1990) ଙ୍କ ଅଧୀନରେ, ପୌର ସଂସ୍ଥା ଗୁଡ଼ିକ ସହଯୋଗରେ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଏବଂ ରାଜ୍ୟ ସରକାରୀ ଯୋଜନାଗୁଡ଼ିକର ବିକାଶ ଗଠନ ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବା ପାଇଁ, ଜିଲ୍ଲା ନଗର ଉନ୍ନୟନ ସଂସ୍ଥା (ଡିୟୁଡିଏ) ଗଠନ କରାଯାଇଥିଲା (ମଇ 1999) । ପ୍ରକଳ୍ପ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ, ଡିୟୁଡିଏ, ୟୁଏଲ୍‌ବି ଏବଂ ଜିଲ୍ଲା ସ୍ତରୀୟ ପ୍ରଶାସନ ମଧ୍ୟରେ ମୁଖ୍ୟ ମାଧ୍ୟମ ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ଉଚିତ୍ ଥିଲା । ପୌର ପାଣ୍ଠି ସମେତ ବିଭିନ୍ନ ପାଣ୍ଠି ଅଧିନରେ ନିଆଯିବାକୁ ଥିବା ବିକାଶମୂଳକ କାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବାକୁ ୟୁଏଲ୍‌ବିଗୁଡ଼ିକ ଆବଶ୍ୟକ କରୁଥିଲେ । ଏହି ଯୋଜନାଗୁଡ଼ିକ ଅନୁମୋଦନ ପାଇଁ ସମ୍ପୃକ୍ତ ପରିଷଦ ସମ୍ମୁଖରେ ରଖାଯିବାର ଥିଲା । ତଥାପି, ୟୁଏଲ୍‌ବିଗୁଡ଼ିକ ସେମାନଙ୍କର ପରିଷଦ ଦ୍ୱାରା ଅନୁମୋଦନ ହୋଇଥିବା ଯୋଜନାଗୁଡ଼ିକୁ ଅନୁମୋଦନ ପାଇଁ ଡିୟୁଡିଏରେ ଦାଖଲ କରୁଛନ୍ତି । ସହରାଞ୍ଚଳ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥାର ଅନୁମୋଦନ ପରେ ଡିୟୁଡିଏ ଦ୍ୱାରା ଅନୁମୋଦନ ଲୋଡ଼ିବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା, ଦେଶର ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ଢାଞ୍ଚାରେ ପୌର ସଂସ୍ଥା ମାନଙ୍କୁ ସ୍ୱାୟତ୍ତତା ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ 74 ତମ ସମ୍ବିଧାନ ସଂଶୋଧନର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ବିରୁଦ୍ଧ ଅଟେ ।

ଏହାର ଉତ୍ତରରେ, ସରକାର ଦର୍ଶାଇଛନ୍ତି (ମଇ 2022) ଯେ, ଓଡ଼ିଶା ପୌର (ସଂଶୋଧନ) ନିୟମ 2017 ପ୍ରଣୟନ କରାଯାଇଛି, ଯେଉଁଥିରେ ପୌର ପରିଷଦକୁ ନିଜସ୍ୱ ଉତ୍ସ/ ଅନ୍ୟ ଉତ୍ସରୁ ନିଆଯାଉଥିବା ସମସ୍ତ ପ୍ରକଳ୍ପକୁ ଅନୁମୋଦନ କରିବାକୁ କ୍ଷମତା ଦିଆଯାଇଛି । ପରିଷଦର ଅନୁମୋଦନ ପରେ ସମସ୍ତ ଯୋଜନା ଅନୁମୋଦନ ପାଇଁ ଡିୟୁଡିଏକୁ ପଠାଯାଇଥିବାରୁ ଉତ୍ତରଟି ଗ୍ରହଣୀୟ ନୁହେଁ ।

5.3.3.8 ନମୁନା ଭାବରେ ନିଆଯାଇଥିବା କାର୍ଯ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଅଡିଟ୍ ଫଳାଫଳ

(i) କଠିନ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ପରିଚାଳନା

ପୌର କଠିନ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ପରିଚାଳନା ଅଧିନିୟମ ଏବଂ କଠିନ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ପରିଚାଳନା ନିୟମ,2016 ରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଛି ଯେ ୟୁଏଲ୍‌ବିଗୁଡ଼ିକ:

- ରାଜ୍ୟ ନୀତି ବିଜ୍ଞପ୍ତି ପ୍ରକାଶ ପାଇବା ଦିନ ଠାରୁ ଛଅ ମାସ ମଧ୍ୟରେ, ରାଜ୍ୟ ନୀତି ଏବଂ ରଣନୀତି ଅନୁଯାୟୀ, କଠିନ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ପରିଚାଳନା ଉପରେ ଏକ କଠିନ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ପରିଚାଳନା ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବେ,
- ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ପରିଚାଳନା ପାଇଁ ଉପ-ନିୟମ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବେ,
- ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ସଂଗ୍ରହ, ପୃଥକୀକରଣ, ସଂରକ୍ଷଣ, ପରିବହନ ଏବଂ ନିଷ୍କାସନ ପାଇଁ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବେ,
- ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ପରିଚାଳନା ପ୍ରକଳ୍ପ ଗଠନ, କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା ଏବଂ ପରିଚାଳନା କରିବେ,
- ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ପରିଚାଳନା ବ୍ୟବସ୍ଥାର ତଦାରଖ ଏବଂ ମୂଲ୍ୟାୟନ କରିବେ ।

ଏହା ଲକ୍ଷ୍ୟ କରାଗଲା ଯେ ସମସ୍ତ ନମୁନା ଯାଞ୍ଚ ହୋଇଥିବା ୟୁଏଲ୍‌ବିଗୁଡ଼ିକ କଠିନ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ପରିଚାଳନା ଉପରେ ସେମାନଙ୍କର ନମୁନା ଉପ-ନିୟମ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରି ଗେଜେଟ୍ ବିଜ୍ଞପ୍ତି ମାଧ୍ୟମରେ ଅନୁମୋଦନ ଏବଂ ପ୍ରକାଶନ ପାଇଁ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ନିକଟରେ ଦାଖଲ କରିଥିଲେ । ପରୀକ୍ଷଣରେ ଯାଞ୍ଚ କରାଯାଇଥିବା ୟୁଏଲ୍‌ବି ଗୁଡ଼ିକରେ ଅଡିଟ୍ ପାଇଁ ଦିଆଯାଇଥିବା ରେକର୍ଡ ଗୁଡ଼ିକର ଯାଞ୍ଚରୁ ନିମ୍ନଲିଖିତ ତ୍ରୁଟିଗୁଡ଼ିକ ପରିଲକ୍ଷିତ ହେଲା:

- ରାସ୍ତା କଡ଼ରେ, ପାର୍କର କୋଣରେ, ଜଳାଶୟରେ, ଖାଲି ସ୍ଥାନ ଇତ୍ୟାଦିରେ ବିକ୍ଷିପ୍ତ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁକୁ ପରିଚାଳନା ଏବଂ ସଫା କରିବା ପାଇଁ କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟ ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇ ନଥିଲା ।

ସରକାର ବ୍ୟକ୍ତ କଲେ (ମଇ 2022) ଯେ, ପୌର ସଂସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକ କଠିନ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ପରିଚାଳନା ଉପ-ନିୟମକୁ ବିଜ୍ଞାପିତ କରିଛନ୍ତି, ଯେଉଁଥିରେ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଆଯାଇଛି ଯେ କୌଣସି ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ଉତ୍ପାଦନ ସେମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଉତ୍ପାଦିତ କଠିନ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁକୁ ରାସ୍ତାରେ, ସେମାନଙ୍କ ଘର ବାହାରେ ଥିବା ସର୍ବସାଧାରଣ ଖାଲି ସ୍ଥାନରେ କିମ୍ବା ନାଳରେ କିମ୍ବା ଜଳାଶୟରେ ପକାଇ ପାରିବେ ନାହିଁ । ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ପରିଚାଳନା ପାଇଁ ସରକାର କୌଣସି ରାଜ୍ୟ ନୀତି ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟ ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରି ନଥିବାରୁ ଉତ୍ତରଟି ଗ୍ରହଣୀୟ ନୁହେଁ ।

- ସର୍ବେକ୍ଷଣ ମାଧ୍ୟମରେ କୌଣସି ମୂଲ୍ୟାୟନ, ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ଉତ୍ପାଦନ ଏବଂ ବିନ୍ୟାସ ପାଇଁ କରାଯାଇ ନାହିଁ ଏବଂ କୌଣସି ପର୍ଯ୍ୟାୟ ବ୍ୟବଧାନ ବିଶ୍ଳେଷଣ କରାଯାଇ ନାହିଁ ।

ସରକାର ବ୍ୟକ୍ତ କଲେ (ମଇ 2022) ଯେ, କଠିନ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ଉତ୍ପାଦର ଆକଳନ ଏବଂ ବିନ୍ୟାସ ଓ ବ୍ୟବଧାନ ବିଶ୍ଳେଷଣ ୟୁଏଲ୍‌ବିଗୁଡ଼ିକ ଦ୍ୱାରା ନମୁନା ସର୍ବେକ୍ଷଣ ମାଧ୍ୟମରେ କରାଯାଇଥିଲା । ଉତ୍ତରଟି ଗ୍ରହଣୀୟ ନୁହେଁ କାରଣ ୟୁଏଲ୍‌ବିଗୁଡ଼ିକ 2015-20 ଅବଧି ମଧ୍ୟରେ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ଉତ୍ପାଦନ ଉପରେ କୌଣସି ସର୍ବେକ୍ଷଣ କରିନାହାଁନ୍ତି କିନ୍ତୁ ଜନସଂଖ୍ୟା ଆକଳନ/ ମୁଣ୍ଡପିଛା ପଦ୍ଧତି ଗ୍ରହଣ କରିଛନ୍ତି ।

- ମାନକ ଅନୁଯାୟୀ ଭୁବନେଶ୍ୱର ମହାନଗର ନିଗମ, କଟକ ମହାନଗର ନିଗମ, ଖୋର୍ଦ୍ଧା (ଏମ୍) ପୌରପାଳିକା, ବ୍ରହ୍ମପୁର ମହାନଗର ନିଗମ ଏବଂ କେନ୍ଦ୍ରାପଡ଼ା ପୌରପାଳିକା ଜୈବ-ଚିକିତ୍ସା ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ଗୁଡ଼ିକର ପୃଥକୀକରଣ ଏବଂ ବିନ୍ୟାସ କରିନାହାଁନ୍ତି ।

ସରକାର ବ୍ୟକ୍ତ କଲେ (ମଇ 2022) ଯେ, ବାୟୋ-ମେଡିକାଲ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ସଂଗ୍ରହ, ପୃଥକୀକରଣ ଏବଂ ବିସର୍ଜନ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଓ ପରିବାର କଲ୍ୟାଣ ବିଭାଗ ଦ୍ୱାରା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେଉଛି ।

- କଠିନ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ପରିଚାଳନା ପାଇଁ ମାନବ ସମ୍ବଳ ଆବଶ୍ୟକତାକୁ ଆକଳନ କରିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ମାନକ, ଭୁବନେଶ୍ୱର ମହାନଗର ନିଗମରେ ଅନୁସରଣ କରାଯାଇ ନାହିଁ ।

ସରକାର ଏହାର ଉତ୍ତରରେ ବ୍ୟକ୍ତ କଲେ (ମଇ 2022) ଯେ ନିର୍ଦ୍ଦେଶନାମା ଅନୁଯାୟୀ କଠିନ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ପରିଚାଳନା ପାଇଁ ଭୁବନେଶ୍ୱର ମହାନଗର ନିଗମ ଦ୍ୱାରା ମାନବ ସମ୍ବଳ ନିୟୋଜିତ ହୋଇଛନ୍ତି । ତଥାପି, ବିଏମ୍‌ସିରେ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ପରିଚାଳନା ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକତା ଏବଂ ପ୍ରକୃତ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ସ୍ଥିତି ସପକ୍ଷରେ ସରକାର କୌଣସି ତଥ୍ୟ ସମ୍ବଳିତ ପ୍ରମାଣ ପ୍ରଦାନ କରିନାହାଁନ୍ତି ।

- ଅଳିଆ ଗଦା ଜାଗା ଗୁଡ଼ିକରେ ଅଗ୍ନିକାଣ୍ଡ ପରିଚାଳନା କରାଯାଇ ନଥିଲା ।

ସରକାର ବ୍ୟକ୍ତ କଲେ (ମଇ 2022) ଯେ, ୟୁଏଲ୍‌ବି ଗୁଡ଼ିକର ଥିବା ଅଳିଆ ଗଦା ଗୁଡ଼ିକରେ ଜୈବ, ପ୍ରତିକାର ପାଇଁ ପଦକ୍ଷେପ ଆରମ୍ଭ ହୋଇସାରିଛି । ତଥାପି, ଅଗ୍ନି ପରିଚାଳନା ପାଇଁ ଅଧିକ ବିସ୍ତୃତ ପଦକ୍ଷେପ ଆବଶ୍ୟକ ।

(ii) ଉଭୟ ୟୁଏଲ୍‌ବି ଓ ପୂର୍ତ୍ତ ବିଭାଗ ପକ୍ଷରୁ ସଡ଼କ କାର୍ଯ୍ୟର ସମ୍ପାଦନ

74 ତମ ସମ୍ବିଧାନ ସଂଶୋଧନ ଆଇନ୍ ଅନୁଯାୟୀ, ୟୁଏଲ୍‌ବିଗୁଡ଼ିକୁ "ରାସ୍ତା ଓ ସେତୁ" କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଓଏମ୍‌ଏର ଧାରା 122 ଅନୁଯାୟୀ, ରାଜ୍ୟ ସରକାର ସମୟ ସମୟରେ ବିଜ୍ଞପ୍ତି ମାଧ୍ୟମରେ, ପୌର ସଂସ୍ଥା ଦ୍ୱାରା ସମ୍ପାଦିତ ହେଉଥିବା କୌଣସି ସାର୍ବଜନୀନ ରାସ୍ତାକୁ ବାଦ୍ ଦେଇ ମରାମତି ଏବଂ ଉତ୍ତମ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ପାଇଁ ପୂର୍ତ୍ତ ବିଭାଗକୁ ହସ୍ତାନ୍ତର କରିପାରିବେ ।

ପରିଲକ୍ଷିତ ହେଲା ଯେ, ୟୁଏଲ୍‌ବି ଗୁଡ଼ିକର ସୁପାରିଶ ଯୋଗୁଁ ଗୃହ ଓ ନଗର ଉନ୍ନୟନ ବିଭାଗ ରାଜ୍ୟର 40 ଟି ୟୁଏଲ୍‌ବିର 221 ରାସ୍ତାର ଉନ୍ନତିକରଣ ଓ ମରାମତି / ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ପାଇଁ ପୂର୍ତ୍ତ ବିଭାଗକୁ ହସ୍ତାନ୍ତର କରିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେଇଥିଲେ । ଏଥି ମଧ୍ୟରୁ ପୂର୍ତ୍ତ ବିଭାଗ 37 ଟି ୟୁଏଲ୍‌ବି ଅଧୀନରେ ଥିବା କେବଳ 108 ଟି ରାସ୍ତା କାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ ସ୍ୱୀକାର କରିଥିଲେ ।

ଏହା ମଧ୍ୟ ଦେଖାଗଲା ଯେ 20 ଟି ନମୁନା ଯାଞ୍ଚ ହୋଇଥିବା ୟୁଏଲ୍‌ବି ମଧ୍ୟରୁ 14 ଟିରେ 98 ଟି ରାସ୍ତା ପୂର୍ତ୍ତ ବିଭାଗକୁ ହସ୍ତାନ୍ତର ପାଇଁ, ଗୃହ ଓ ନଗର ଉନ୍ନୟନ ବିଭାଗ, ୟୁଏଲ୍‌ବି ଓ ଜିଲ୍ଲା ସ୍ତରୀୟ ତଦାରଖ କମିଟି ଦ୍ୱାରା ପ୍ରସ୍ତାବିତ ହୋଇଥିଲା, ତନ୍ମଧ୍ୟରୁ ପୂର୍ତ୍ତ ବିଭାଗ ଦ୍ୱାରା 42 ଟି ରାସ୍ତା ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଛି, ଯାହା ***ପରିଶିଷ୍ଟ 5.11*** ରେ ବିସ୍ତୃତ ଭାବରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି ।

ଏହାର ଉତ୍ତରରେ, ସରକାର ଦର୍ଶାଇଲେ (ମଇ 2022) ଯେ ରାସ୍ତାଗୁଡ଼ିକ ପୂର୍ତ୍ତ ବିଭାଗକୁ ହସ୍ତାନ୍ତର କରାଯାଇଛି । ଗୃହ ଓ ନଗର ଉନ୍ନୟନ ବିଭାଗର କୌଣସି ଭୂମିକା ନାହିଁ । ଉତ୍ତରଟି ଗ୍ରହଣୀୟ ନୁହେଁ କାରଣ ଗୃହ ଓ ନଗର ଉନ୍ନୟନ ବିଭାଗ ଦ୍ୱାରା ହସ୍ତାନ୍ତରିତ ହୋଇଥିବା ସମସ୍ତ ରାସ୍ତା ପୂର୍ତ୍ତ ବିଭାଗ ଗ୍ରହଣ କରିନଥିଲେ । ଫଳସ୍ୱରୂପ, ଚାରି ଗୋଟି ରାସ୍ତାର ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ କୌଣସି ବିଭାଗ ଦ୍ୱାରା ହେଉନଥିଲା ।

ଯାଞ୍ଚ ହୋଇଥିବା ୟୁଏଲ୍‌ବି ଅଧିନରେ ଥିବା ସାତଟି ରାସ୍ତାର ନଥିପତ୍ର ଯାଞ୍ଚ ଏବଂ ମିଳିତ ନିରୀକ୍ଷଣରୁ ନିମ୍ନଲିଖିତ ଘଟଣା ଉନ୍ମୋଚିତ ହେଲା:

(iii) ୟୁଏଲ୍‌ବି ଦ୍ୱାରା ରାସ୍ତାର ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ-ୟୁଏଲ୍‌ବିରୁ ହସ୍ତାନ୍ତର ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତାବିତ ରାସ୍ତା କିନ୍ତୁ ପୂର୍ତ୍ତ ବିଭାଗ ଦ୍ୱାରା ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇନାହିଁ

ପୂର୍ବ ଆଲୋଚନା ଅନୁଯାୟୀ, 92 ଟି ସହରାଞ୍ଚଳ ରାସ୍ତା ପୂର୍ତ୍ତ ବିଭାଗକୁ ହସ୍ତାନ୍ତର ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦିଆଯାଇଥିଲା । କିନ୍ତୁ, 56 ଟି ରାସ୍ତା ବିଭାଗ ଗ୍ରହଣ କରିନଥିଲା । ତେଣୁ, ସେହି ରାସ୍ତାଗୁଡ଼ିକର ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ୟୁଏଲ୍‌ବି ଦ୍ୱାରା ହେବା ଆବଶ୍ୟକ ଥିଲା । ଅଡିଟରେ ତଥାପି ଦେଖାଗଲା ଯେ କେତେକ କ୍ଷେତ୍ରରେ, ପୂର୍ତ୍ତ ବିଭାଗକୁ ରାସ୍ତା ହସ୍ତାନ୍ତର ପ୍ରସ୍ତାବ ଦିଆଯିବା ପରେ, ପୂର୍ତ୍ତ ବିଭାଗ ଦ୍ୱାରା ଏହି ରାସ୍ତାଗୁଡ଼ିକୁ ଗ୍ରହଣ ନକରିବା ସତ୍ତ୍ୱେ ୟୁଏଲ୍‌ବି ଗୁଡ଼ିକ ଉକ୍ତ ରାସ୍ତାର ମରାମତି ଏବଂ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ଦାୟିତ୍ୱ ଗ୍ରହଣ କରିନଥିଲେ । ଏହିପରି ଚାରୋଟି ରାସ୍ତାରେ କରାଯାଇଥିବା ଜାଗା ନିରୀକ୍ଷଣ ନିମ୍ନଲିଖିତରେ ପ୍ରକାଶ କରାଗଲା:

- ଗୃହ ଓ ନଗର ଉନ୍ନୟନ ବିଭାଗ, କେନ୍ଦ୍ରାପଡ଼ା ପୌରପାଳିକାର ଗୋଟିଏ ରାସ୍ତା ତିନିମୁହାଣୀ ଠାରୁ ଇଚ୍ଛାପୁର, ମରାମତି ଓ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ପାଇଁ ପୂର୍ତ୍ତ ବିଭାଗକୁ ହସ୍ତାନ୍ତର କରିଥିଲେ (ମଇ 2015) । ଅଦ୍ୟାବଧି (ଅପ୍ରେଲ 2021) ପୂର୍ତ୍ତ ବିଭାଗ ଅଧିନରେ ଥିବା କେନ୍ଦ୍ରାପଡ଼ା (ରାସ୍ତା ଓ ଘରବାଡ଼ି) ଡିଭିଜନ, ଏହି ରାସ୍ତାକୁ ନିଜ ଅଧିନକୁ ନେଇନାହାଁନ୍ତି । ବର୍ତ୍ତମାନ ଏହି ରାସ୍ତାର ମରାମତି ଓ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ କୌଣସି ବିଭାଗ ସଂସ୍ଥା ଦ୍ୱାରା କରାଯାଉନାହିଁ । ମିଳିତ ସରଜମିନ ତଦନ୍ତ ସମୟରେ ରାସ୍ତାରେ କ୍ଷୟକ୍ଷତି/ ଖାଲଖମା ଗୁଡ଼ିକ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରାଯାଇଥିଲା ।

ଫଟୋଚିତ୍ର ସଂଖ୍ୟା.- 5.1

ତିନି ମୁହାଣ ଠାରୁ ଇଚ୍ଛାପୁର ରାସ୍ତା

- ବ୍ୟାସନଗର ପୌରପାଳିକା ଦ୍ୱାରା ଗୋଟିଏ ରାସ୍ତା ଧବଳଗିରି ଛକ ଠାରୁ ମୁଣ୍ଡମାଳ ନିକଟରେ ଜୋଦାବର ଗାଁ ମଧ୍ୟ ଦେଇ ବ୍ୟାସ ସରୋବର ଛକ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ହସ୍ତାନ୍ତର ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦିଆଯାଇଥିଲା । କିନ୍ତୁ, ପାଣିକୋଇଲି (ରାସ୍ତା ଓ ଘରବାଡ଼ି) ଡିଭିଜନ ଗ୍ରହଣ କରିନଥିଲେ । ରାସ୍ତାଟିର ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ଅଥବା ବ୍ୟାସ ନଗର ପୌର ପାଳିକା ଦ୍ୱାରା ହୋଇନାହିଁ କିମ୍ବା ପାଣିକୋଇଲି (ରାସ୍ତା ଓ ଘରବାଡ଼ି) ଡିଭିଜନ ଦ୍ୱାରା ହୋଇନାହିଁ । ଧବଳଗିରି ଛକ ନିକଟରେ 00 ମିଟର, 300 ମିଟର, 400

ଫଟୋଚିତ୍ର ସଂଖ୍ୟା.- 5.2

ଧବଳପୁର ଛକ ଠାରୁ ବ୍ୟାସସରୋବର ଛକ

ମିଟର, 750 ମିଟର, 900 ମିଟର ଏବଂ 950 ମିଟରରେ ରାସ୍ତାରେ କ୍ଷୟକ୍ଷତି ହେବା ସହ ଖାଲଖମା ମଧ ଦେଖାଯାଇଥିଲା ।.

- ଗୃହ ଓ ନଗର ଉନ୍ନୟନ ବିଭାଗ, ବ୍ରହ୍ମପୁର ମହାନଗର ନିଗମ ଅଧିନରେ ଥିବା ଗୋଟିଏ ରାସ୍ତା କଂଗ୍ରେସ ଭବନ ଛକ ଠାରୁ ବିଜିପୁର ଛକ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ, ପୂର୍ତ୍ତ ବିଭାଗକୁ ହସ୍ତାନ୍ତର କରିଥିଲେ (ଅପ୍ରେଲ 2013) । କିନ୍ତୁ, ଗଞ୍ଜାମ (ରାସ୍ତା ଓ ଘରବାଡ଼ି) ଡିଭିଜନ ଏହି ରାସ୍ତାକୁ ଗ୍ରହଣ କରିନାହାଁନ୍ତି । ରାସ୍ତାର ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ଏବଂ ବିକାଶ ମଇ 2013 ଠାରୁ ହେଉନାହିଁ । ମିଳିତ କାର୍ଯ୍ୟ ସ୍ଥଳୀ ତଦନ୍ତ ସମୟରେ ରାସ୍ତାରେ ଖାଲଖମା ଲକ୍ଷ୍ୟ କରାଯାଇଥିଲା ।

ଫଟୋଚିତ୍ର ସଂଖ୍ୟା.- 5.3

କଂଗ୍ରେସ ଭବନ ଛକରୁ ବିଜାପୁର

- ଭଦ୍ରକ ପୌରପାଳିକା (ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2019) ରେ ପାରିତ ହୋଇଥିବା ସଂକଳ୍ପ ଅନୁଯାୟୀ, ଜାତୀୟ ରାଜପଥ 16 ରୁ ଶନି ମନ୍ଦିର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ନୂତନ ବସ୍ ଷ୍ଟାଣ୍ଡ ଦେଇ ଏକ ରାସ୍ତା, ବିକାଶ ଓ ମରାମତି / ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ପାଇଁ ଭଦ୍ରକ (ରାସ୍ତା ଓ ଘରବାଡ଼ି) ବିଭାଜନ ହସ୍ତାନ୍ତରିତ ହେବା ଥିଲା । ରାସ୍ତାଟି ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପୂର୍ତ୍ତ ବିଭାଗକୁ ହସ୍ତାନ୍ତର ହୋଇନାହିଁ (ଜୁଲାଇ 2021) । ଏହି ରାସ୍ତାର ମିଳିତ କାର୍ଯ୍ୟ ସ୍ଥଳୀ ପରିଦର୍ଶନ ସମୟରେ ଦେଖାଗଲା ଯେ ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନରେ କ୍ଷତିଗ୍ରସ୍ତ ହୋଇଥିବା/ ଉଠିଯାଇଥିବା/ ନଷ୍ଟ ହୋଇଯାଇଥିବା ସିମେଣ୍ଟ କଂକ୍ରିଟ୍ ପ୍ୟାଚ୍‌ର ମରାମତି ଆବଶ୍ୟକ ।

ଫଟୋଚିତ୍ର ସଂଖ୍ୟା.-5.4

ଏନ୍‌ଏଚ୍ 16 ରୁ ଶନି ମନ୍ଦିର ଭାୟା ନୂଆ ବସ୍ ଷ୍ଟାଣ୍ଡ

ଏହାର ଉତ୍ତରରେ, ସରକାର ଦର୍ଶାଇଲେ (ମଇ 2022) ଯେ ଅର୍ଥ କମିଶନ ଠାରୁ ପ୍ରାପ୍ତ ଅନୁଦାନ ଏବଂ ନିଜସ୍ୱ ପାଣ୍ଠିକୁ ବ୍ୟବହାର କରି ୟୁଏଲ୍‌ବିଗୁଡ଼ିକ ସହରାଞ୍ଚଳ ରାସ୍ତାଗୁଡ଼ିକୁ ପର୍ଯ୍ୟାୟକ୍ରମେ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ କରୁଛନ୍ତି । ତଥାପି, ପୂର୍ତ୍ତ ବିଭାଗକୁ ରାସ୍ତା ହସ୍ତାନ୍ତର ପ୍ରସ୍ତାବକୁ ଗ୍ରହଣ ନକରିବା ପର ଠାରୁ ଦୁଇ ରୁ ଆଠ ବର୍ଷରୁ ଅଧିକ ସମୟ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ୟୁଏଲ୍‌ବିଗୁଡ଼ିକ ଦ୍ୱାରା ରାସ୍ତା ଗୁଡ଼ିକର ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ନକରିବା ଘଟଣା ଅଡିଟ୍ ନଜରକୁ ଆସିଥିଲା ।

(iv) ପୂର୍ତ୍ତ ବିଭାଗ ଦ୍ୱାରା ରାସ୍ତାର ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ନହେବା- ୟୁଏଲ୍‌ବିରୁ ହସ୍ତାନ୍ତରିତ ଏବଂ ପୂର୍ତ୍ତ ବିଭାଗ ଦ୍ୱାରା ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିବା ରାସ୍ତା

ଯେପରି ପୂର୍ବରୁ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇଛି, ଗୃହ ଓ ନଗର ଉନ୍ନୟନ ବିଭାଗ ଦ୍ୱାରା ପୂର୍ତ୍ତ ବିଭାଗକୁ ହସ୍ତାନ୍ତରିତ ହେବାକୁ ଥିବା 92 ଟି ସହରାଞ୍ଚଳ ରାସ୍ତା ପ୍ରସ୍ତାବ ମଧ୍ୟରୁ କେବଳ 42 ଟି ରାସ୍ତା ପୂର୍ତ୍ତ ବିଭାଗ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ । ଏହି 42 ରାସ୍ତା ମଧ୍ୟରୁ କରାଯାଇଥିବା କାର୍ଯ୍ୟ ସ୍ଥଳୀ ନିରୀକ୍ଷଣ ନିମ୍ନରେ ପରିଲକ୍ଷିତ ହେଲା:

- ବ୍ୟାସ ନଗର ପୌରପାଳିକା ଅଧିନରେ ଥିବା ଏକ ରାସ୍ତା ନାହାକା ବାଇ ପାସ୍ ଠାରୁ ଚାନ୍ଦମା ହିଙ୍ଗୁଳା ଦେଇ କନ୍ହେଇପୁର ନିକଟସ୍ଥ ଜାତୀୟ ରାଜପଥ 215 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପାଣିକୋଇଲି (ରାସ୍ତା ଓ ଘରବାଡ଼ି) ବିଭାଜନକୁ ହସ୍ତାନ୍ତରିତ କରାଯାଇଥିଲା (ଜୁଲାଇ 2014) ଏବଂ ଏହା ପୂର୍ତ୍ତ ବିଭାଗ ଦ୍ୱାରା ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିଲା । ରାସ୍ତାର ସରଜମିନ ତଦନ୍ତ (ଅଗଷ୍ଟ 2021) ସମୟରେ କ୍ଷୟକ୍ଷତି ଏବଂ ଖାଲଗୁଡ଼ିକ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରାଯାଇଥିଲା, ଯାହା ସୂଚାଇ ଦେଉଛି ଯେ କାର୍ଯ୍ୟ ବିଭାଗକୁ ରାସ୍ତା ହସ୍ତାନ୍ତର ସତ୍ତ୍ୱେ, ରାସ୍ତାଗୁଡ଼ିକ ଠିକ୍ ଭାବରେ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ କରାଯାଇ ନାହିଁ ।

ଫଟୋଚିତ୍ର ସଂଖ୍ୟା 5.5

ନହକା ବାଇ ପାସ୍ ରୁ ଏନ୍ ଏଚ୍-215

- ଭବାନୀପାଟଣା ୟୁଏଲ୍‌ବି ଅଧୀନରେ ଥିବା ଏକ ରାସ୍ତା ଜାତୀୟ ରାଜପଥ-26 ଠାରୁ ଭବାନୀପାଟଣା ରେଳ ଷ୍ଟେସନ ଦେଇ ଜାତୀୟ ରାଜପଥ-16 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଭବାନୀପାଟଣା ୟୁଏଲ୍‌ବି ଦ୍ୱାରା ପୂର୍ତ୍ତ ବିଭାଗକୁ ହସ୍ତାନ୍ତରିତ କରାଯାଇଥିଲା (ମଇ 2014) । ଛଅ ବର୍ଷ ପୂର୍ବେ ରାସ୍ତା ହସ୍ତାନ୍ତର ସତ୍ତ୍ୱେ, ଏହାର ବିକାଶ ହୋଇପାରି ନାହିଁ । ରାସ୍ତାର ଅବସ୍ଥା ସଂଲଗ୍ନ ଫଟୋଗ୍ରାଫରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି ।

ଫଟୋଚିତ୍ର ସଂଖ୍ୟା 5.6

ଏନ୍ ଏଚ୍-26 ରୁ ଏସ୍ ଏଚ୍-16 ଭାୟା ଭବାନୀପାଟଣା ରେଲୱେ ଷ୍ଟେସନ

- ଏକ ରାସ୍ତା ପୁରୁଣା ବଜାର ଛକ ଠାରୁ ବଖାରୀ ବାବା ଆସ୍ଥାନା ଓ ବାହାଲି ଛକ ଦେଇ ସଂଗତ ଛକ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ, ଯାହା ଭଦ୍ରକ ପୌରପାଳିକା ଅଧିନରେ ଅବସ୍ଥିତ, ଗୃହ ଓ ନଗର ଉନ୍ନୟନ ବିଭାଗ ଦ୍ୱାରା ପୂର୍ତ୍ତ ବିଭାଗକୁ ହସ୍ତାନ୍ତରିତ (ନଭେମ୍ବର 2014) ହୋଇଥିଲା ଏବଂ ଏହା ପୂର୍ତ୍ତ ବିଭାଗ ଦ୍ୱାରା ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିଲା (ଫେବୃଆରୀ 2015) । ତେବେ ରାସ୍ତାଟି ବିଭାଗର ହିସାବକୁ ନିଆଯାଇ ନାହିଁ । ରାସ୍ତାର ମିଳିତ ଯାଞ୍ଚ ବେଳେ ଦେଖାଗଲା ଯେ ସଂଗତ ଛକ ଠାରୁ ବାହାରି ଛକ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ରାସ୍ତାର ଅବସ୍ଥା ଖରାପ ଥିଲା ଯାହା ଫଟୋରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି ।

ଫଟୋଚିତ୍ର ସଂଖ୍ୟା -5.7

ପୁରୁଣାବଜାର ଛକରୁ ସଙ୍ଗତ ଛକ

ଏହିପରି ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ଅଭାବରୁ ଜଣାଗଲା ଯେ ୟୁଏଲ୍‌ବି ଗୁଡ଼ିକ ସେମାନଙ୍କର ଆବଶ୍ୟକତାର ଯତ୍ନ ନେବାକୁ ଯଥେଷ୍ଟ ସକ୍ଷମ ହୋଇନଥିଲେ ଏବଂ ବିଦ୍ୟମାନ ସଂରଚନା ଉପରେ ନିର୍ଭରଶୀଳ ଥିଲେ ଯାହା ପ୍ରତିକ୍ରିୟାଶୀଳ ନଥିଲା ।

ଏହାର ଉତ୍ତରରେ, ବିଭାଗ ବ୍ୟକ୍ତ କଲେ (ମଇ 2022) ଯେ ପୂର୍ତ୍ତ ବିଭାଗରୁ ଏ ସମ୍ପର୍କରେ ସୂଚନା ମଗାଯାଇଛି ଏବଂ ତାହା ହସ୍ତଗତ ହେବା ପରେ ଅନୁପାଳନ ଦାଖଲ କରାଯିବ ।.

ସୁପାରିଶ:

6. ସହରାଞ୍ଚଳ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥାରେ ରାସ୍ତା କାର୍ଯ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବା ପାଇଁ ସରକାର ଏକ ନିରପେକ୍ଷ ମୂଲ୍ୟାୟନ ପ୍ରଣାଳୀ ସ୍ଥାପନ କରିପାରନ୍ତି ।

ଭାଗ -IV

ଏହି ଭାଗରେ ୟୁଏଲ୍‌ବିଗୁଡ଼ିକର ଆର୍ଥିକ ସମ୍ବଳ ପରିଚାଳନା ବିଷୟରେ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇଛି । ୟୁଏଲ୍‌ବି ଗୁଡ଼ିକ ମୁଖ୍ୟତଃ ବିତ୍ତୀୟ ସ୍ଥାନାନ୍ତର ଉପରେ ଅଧିକ ନିର୍ଭରଶୀଳ ଥିଲେ ଏବଂ ବିତ୍ତୀୟ ସ୍ଥାନାନ୍ତରରେ ଅଭାବ ମୁଖ୍ୟତଃ ନିଜସ୍ୱ ରାଜସ୍ୱ ଉତ୍ପାଦନ ସ୍ତର ରହିବା ଏବଂ ୟୁଏଲ୍‌ବି ଗୁଡ଼ିକର ନିର୍ବାଚନ ଆୟୋଜନ, ଅଡିଟ୍ ହୋଇଥିବା ଆକାଉଣ୍ଟ ଦାଖଲ ଏବଂ ସେବା ସ୍ତରର ବେଞ୍ଚମାର୍କ ହାସଲ କରିବା ଭଳି ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସର୍ତ୍ତ ପୂରଣ ନ କରିବା କାରଣରୁ ହୋଇଥିଲା । ଟିକସ ହାରରେ ସଂଶୋଧନ ନହେବା, ଟିକସ ଆଦାୟ ନ କରିବା ଇତ୍ୟାଦି ମଧ ରାଜସ୍ୱ ଆଦାୟ ହ୍ରାସ କରିବାରେ ସହାୟକ ହୋଇଥିଲା ।

ବଜେଟ୍ ଆକଳନ ଏବଂ ବାସ୍ତବ ପାଣ୍ଠି ପ୍ରାପ୍ତି ଏବଂ ବ୍ୟୟ ପ୍ରମାଣ ମଧରେ ବ୍ୟାପକ ପାର୍ଥକ୍ୟ ଅବାସ୍ତବ ବଜେଟ୍ ପ୍ରସ୍ତୁତି ପ୍ରମାଣ ଥିଲା ।

5.4 *ସହରାଞ୍ଚଳ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥାର ଆର୍ଥିକ ସମ୍ବଳ ପରିଚାଳନା*

ଯେକୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟର ଫଳପ୍ରଦ ସମ୍ପାଦନ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ପାଇଁ ସ୍ଥାୟୀ ଅର୍ଥ ବ୍ୟବସ୍ଥା ସର୍ବୋଚ୍ଚ ଅଟେ । ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ଆର୍ଥିକ ସମ୍ବଳ ସହିତ ସମର୍ଥିତ ହେଲେ ହିଁ ୟୁଏଲ୍‌ବି ଗୁଡ଼ିକ ଦ୍ୱାରା ଏହି କାର୍ଯ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରଭାବଶାଳୀ ଭାବରେ ସମ୍ପାଦନ କରାଯାଇପାରିବ । ୟୁଏଲ୍‌ବି ଗୁଡ଼ିକୁ ପୂର୍ବାନୁମାନ ଯୋଗ୍ୟ ବିତ୍ତୀୟ ହସ୍ତାନ୍ତରକୁ ଏକ ଦୃଢ଼ ବ୍ୟବସ୍ଥା ମାଧମରେ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ ଯେପରିକି ରାଜ୍ୟ ଏବଂ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଅର୍ଥ ଆୟୋଗ ସୁପାରିଶକୁ ଅନୁପାଳନ କରିବା, ଏହି ସୁପାରିଶ ଆଧାରରେ ଠିକ୍ ସମୟରେ ପାଣ୍ଠି ପ୍ରଦାନ କରିବା ଏବଂ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ରାଜସ୍ୱ ସ୍ରୋତରୁ ଆଦାୟ କରିବାର କ୍ଷମତା ସହିତ ନିଜସ୍ୱ ରାଜସ୍ୱର ଉତ୍ସରେ ପ୍ରବେଶ କରିବା ।

5.4.1 *ୟୁ ଏଲ୍‌ବି ଗୁଡ଼ିକରେ ପାଣ୍ଠିର ଉତ୍ସ*

2015-16 ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷରୁ 2019-20 ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ରାଜ୍ୟରେ ୟୁଏଲ୍‌ବିମାନଙ୍କ ପାଖରେ ପାଣ୍ଠି ଉପଲବ୍ଧତାର ବିବରଣୀ ନିମ୍ନ ସାରଣୀରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି :

ସାରଣୀ 5.1: 2015-16 ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷରୁ 2019-20 ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ରାଜ୍ୟର ୟୁଏଲ୍‌ବିମାନଙ୍କ ନିକଟରେ ଉପଲବ୍ଧ ପାଣ୍ଠି

(*ଟଙ୍କା କୋଟିରେ*)

ବର୍ଷ	ଅନୁଦାନ					ପାଣ୍ଠି ବଣ୍ଟନ[71]	ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ରାଜସ୍ୱ[72]	ନିଜର ରାଜସ୍ୱ			ସମୁଦାୟ ପାଣ୍ଠି	ମୋଟ ପାଣ୍ଠି ତୁଳନାରେ ପ୍ରତିଶତ
	4 ତମ ଏସ୍‌ଏଫ୍‌ସି	**14**[t] ତମ ସିଏଫ୍‌ସି	ରଙ୍କବ୍ୟ ଯୋଜନା	କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଯୋଜନା				ଟିକସ	ଅଣଟିକସ	ମୋଟ		
				ରାଜ୍ୟ	କେନ୍ଦ୍ର							
2015-16	59.61	162.44	0.00	118.95	37.83	164.60	641.02	56.89	96.96	153.85	1,338.30	11.49
2016-17	80.48	299.52	0.00	14.37	41.56	164.60	704.00	82.89	122.50	205.39	1,509.92	13.60
2017-18	178.10	258.84	633.42	89.92	17.05	164.60	773.24	118.15	151.26	269.41	2384.58	11.30
2018-19	180.94	292.73	448.98	13.82	57.00	164.60	850.34	104.38	125.54	229.92	2238.33	10.27
2019-20	184.08	426.38	400.00	476.51	114.77	164.60	935.10	144.29	173.66	317.95	3019.39	10.53
ମୋଟ	**683.21**	**1,439.91**	**1,482.40**	**713.57**	**268.21**	**823. 00**	**3,903.70**	**506.60**	**669.92**	**1176.52**	**10,490.52**	**11.22**

(ଉତ୍ସ: ଏଚଆଣ୍ଡୟୁଡି ବିଭାଗ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ତଥ୍ୟ)

5.4.1.1 ସହରାଞ୍ଚଳ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥାକୁ ବିତ୍ତୀୟ ହସ୍ତାନ୍ତର

ଅନୁଦାନ ଆକାରରେ କେନ୍ଦ୍ର ଓ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ହସ୍ତାନ୍ତର ମାଧ୍ୟମରେ ୟୁଏଲ୍‌ବିଗୁଡ଼ିକୁ ପାଣ୍ଠି ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା । ଉପରୋକ୍ତ ସାରଣୀରୁ ଜଣାପଡୁଛି ଯେ, 2015-16 ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷରୁ 2019-20 ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ରାଜ୍ୟରେ ୟୁଏଲ୍‌ବି ଗୁଡ଼ିକର ପାଣ୍ଠିର ଏକ ପ୍ରମୁଖ ଅଂଶ (ହାରାହାରି 88.78 ପ୍ରତିଶତ) ସରକାରଙ୍କ ଠାରୁ ବିତ୍ତୀୟ ହସ୍ତାନ୍ତର ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଥିଲା । ବିତ୍ତୀୟ ହସ୍ତାନ୍ତର ଅଧିନରେ ତ୍ରୁଟି ଗୁଡ଼ିକ ନିମ୍ନରେ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇଛି:

(i) ନିଜସ୍ୱ ରାଜସ୍ୱର କମ୍ ଉତ୍ପାଦନ

ସମସ୍ତ ୟୁଏଲ୍‌ବିରେ ସମୁଦାୟ ପାଣ୍ଠି ସ୍ଥିତିର ସମନ୍ୱିତ ବର୍ଷୱାରୀ ତଥ୍ୟ ଅଡିଟ୍‌କୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇ ନାହିଁ । ତେବେ ଏଚ୍‌ଆଣ୍ଡୟୁଡି ବିଭାଗ ପକ୍ଷରୁ ଦିଆଯାଇଥିବା ତଥ୍ୟରୁ ଜଣାପଡ଼ିଛି ଯେ ରାଜ୍ୟରେ ୟୁଏଲ୍‌ବି ଗୁଡ଼ିକର ନିଜସ୍ୱ ରାଜସ୍ୱ ମାତ୍ର 1176.52 କୋଟି ଟଙ୍କା ଥିବା ବେଳେ ମୋଟ ପାଣ୍ଠି ଉପଲବ୍ଧତା 10,490.52 କୋଟି ଟଙ୍କା ରହିଥିଲା । ଏହା 2015-16 ରୁ 2019-20 ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ମୋଟ ପାଣ୍ଠିର ମାତ୍ର 11.22 ପ୍ରତିଶତ ଅଟେ । ୟୁଏଲ୍‌ବିଗୁଡ଼ିକ ଦ୍ୱାରା ନିଜସ୍ୱ ରାଜସ୍ୱ ଉତ୍ପାଦନ ଉକ୍ତ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ଉପଲବ୍ଧ ମୋଟ ପାଣ୍ଠିର ମାତ୍ର 10.27 ରୁ 13.60 ପ୍ରତିଶତ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଥିଲା । ଏହାର ମୁଖ୍ୟ କାରଣ ହେଲା ଟିକସ ଆଦାୟ ପାଇଁ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ମାନବ ସମ୍ବଳ ଅଭାବ, ଟିକସ ଠିକ୍ ସମୟରେ ସଂଶୋଧନ ନହେବା, ଟିକସ ରାଜସ୍ୱ ଆକଳନରେ ଅବହେଳା ଏବଂ ଅଣଟିକସ ଫି ଆଦାୟରେ ଅନିୟମିତତା ଯେପରି କି ଅନୁଚ୍ଛେଦ 5.3.3.5 ଏବଂ 5.6.2.1 ରେ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇଛି ।

ଏହା ବ୍ୟତୀତ, ଚତୁର୍ଥ ଏସ୍‌ଏଫ୍‌ସିର ସୁପାରିଶ ଅନୁଯାୟୀ ରାଜ୍ୟରେ ଏକ ପ୍ରଭାବଶାଳୀ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ସମ୍ପତ୍ତି ମୂଲ୍ୟାୟନ ବୋର୍ଡ ଅଭାବରୁ, ଦୀର୍ଘ ଦିନ ଧରି ଅଟକି ରହିଥିବା ସମ୍ପତ୍ତିର ନିୟମିତ ପୁନଃମୂଲ୍ୟାୟନ ମାଧ୍ୟମରେ ୟୁଏଲ୍‌ବି ଗୁଡ଼ିକର ରାଜସ୍ୱ କ୍ଷମତା ବୃଦ୍ଧି କରାଯାଇ ପାରିବ ନାହିଁ ।

---

[71] ପାଣ୍ଠି ବଣ୍ଟନ ହେଉଛି ରାଜ୍ୟ ଅର୍ଥ ଆୟୋଗ ଦ୍ୱାରା ସୁପାରିଶ କରାଯାଇଥିବା ପାଣ୍ଠି ଯାହା ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସହମତି ଅନୁପାତ ଏବଂ ନୀତି ଉପରେ ରାଜ୍ୟ ସମ୍ବଳରୁ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକର ଅଧିକାର ଭାବରେ ସୁପାରିଶ କରାଯାଏ ଏବଂ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକର ନିଜସ୍ୱ ପ୍ରାଥମିକତା ଏବଂ ନିଷ୍ପତ୍ତି ଅନୁଯାୟୀ ବ୍ୟବହୃତ ହୁଏ ।

[72]ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଆଦାୟ କରାଯାଇଥିବା ପ୍ରବେଶ ଟିକସରୁ ୟୁଏଲ୍‌ବି ଗୁଡ଼ିକୁ ରାଜ୍ୟ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ରାଜସ୍ୱକୁ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ରାଜସ୍ୱ କୁହାଯାଏ ।

ଉତ୍ତରରେ ସରକାର ବ୍ୟକ୍ତ କଲେ (ମଇ 2022) ଯେ ନିଜସ୍ୱ ରାଜସ୍ୱ ଆଦାୟ ପାଇଁ ଏଚ୍‌ଆଣ୍ଡୟୁଡି ବିଭାଗ ବିଭିନ୍ନ ପଦକ୍ଷେପ ନେଉଛି ଯେପରିକି (କ) ଶ୍ରେଷ୍ଠ ପ୍ରଦର୍ଶନ କାରୀ ୟୁଏଲ୍‌ବି ମାନଙ୍କୁ ପ୍ରଶଂସା ଓ ପୁରସ୍କାର ସହିତ ପ୍ରତିଯୋଗିତାମୂଳକ ଢଙ୍ଗରେ ନିଜସ୍ୱ ରାଜସ୍ୱ ଆଦାୟ ଉପରେ ମ୍ୟୁନିସିପାଲିଟି ପ୍ରିମିୟର ଲିଗ୍ ଆୟୋଜନ କରିବା, (ଖ) ଜଳସାଥି ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସ୍ୱୟଂ ସହାୟକ ଗୋଷ୍ଠୀଗୁଡ଼ିକୁ ଆଦାୟ ରାଜସ୍ୱ ବଦଳରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପ୍ରତିଶତ ଆବଣ୍ଟନ ଏବଂ (ଗ) ସମ୍ପତ୍ତିର ଆକଳନ ପାଇଁ ରାଜ୍ୟର ସମସ୍ତ ୟୁଏଲ୍‌ବି ମାନଙ୍କୁ ସହାୟତା କରିବା ପାଇଁ ଏକ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ସଂଗଠନ ଗଠନ କରିବା ଟିକସ । ତେବେ ବାସ୍ତବତା ହେଉଛି 2015-16 ରୁ 2019-20 ମଧ୍ୟରେ ମୋଟ ପାଣ୍ଠିର ମାତ୍ର 11.22 ପ୍ରତିଶତ ରାଜସ୍ୱ ଥିଲା ।

ସୁପାରିଶ:

7. ୟୁଏଲ୍‌ବି ମାନେ ସେମାନଙ୍କ ଆତ୍ମନିର୍ଭରତା ପାଇଁ ନିଜସ୍ୱ ରାଜସ୍ୱ ସୃଷ୍ଟି କରିବାର ଉପାୟ ଆକଳନ ଏବଂ ଅନୁସନ୍ଧାନ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ।

(ii) ଏସ୍‌ଏଫ୍‌ସି ସୁପାରିଶ ଉପରେ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ପ୍ରତିକ୍ରିୟା

ଅର୍ଥ ବିଭାଗ, ଜିଓଓ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରକାଶିତ ଏସ୍‌ଏଫ୍‌ସି ସୁପାରିଶ ଉପରେ ଆକ୍ସନ ଟେକନ୍ ରିପୋର୍ଟ(ଏଟିଏନ୍) ଅନୁଯାୟୀ ସଂସ୍ଥାଗତ ଏବଂ ଢାଞ୍ଚାଗତ ସୁଦୃଢ଼ୀକରଣ, ସମ୍ବଳ ଉତ୍ପାଦନ ଏବଂ ଆଇନଗତ ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ତଥା ସାଧାରଣ ସମସ୍ୟା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସୁପାରିଶ ଏବଂ ପରାମର୍ଶକୁ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ବିସ୍ତୃତ ଭାବରେ ଅନୁଧ୍ୟାନ କରୁଛନ୍ତି । ସମ୍ପୃକ୍ତ ବିଭାଗ ଗୁଡ଼ିକ ଏକ ଉଚ୍ଚସ୍ତରୀୟ ମନିଟରିଂ କମିଟି ସହ ପରାମର୍ଶ କରି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମୟ ସୀମା ମଧ୍ୟରେ ଏଭଳି ସୁପାରିଶ ଏବଂ ପରାମର୍ଶଗୁଡ଼ିକୁ ମେରିଟ୍ ଉପରେ ଅନୁଧ୍ୟାନ କରି ଉପଯୁକ୍ତ ଅନୁସରଣ ପଦକ୍ଷେପ ଗ୍ରହଣ କରିବାର ଥିଲା । ତେଣୁ, ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଏସ୍‌ଏଫ୍‌ସିର ସୁପାରିଶକୁ ଟୋଟୋ କିମ୍ବା କେତେକ ସଂଶୋଧନ ସହିତ ଗ୍ରହଣ କରିପାରିବେ ।

ଏ ସଂକ୍ରାନ୍ତରେ ଅଡିଟରୁ ଜଣାପଡ଼ିଛି ଯେ ରାଜ୍ୟ ସରକାର କେତେକ ସୁପାରିଶକୁ ସଂଶୋଧନ ସହ ଗ୍ରହଣ କରିଥିବା ବେଳେ ଅନ୍ୟ ସୁପାରିଶ ଉପରେ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇ ନାହିଁ । ପାଣ୍ଠି ହସ୍ତାନ୍ତର ସଂକ୍ରାନ୍ତରେ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଗ୍ରହଣ କରିଥିବା ଏସ୍‌ଏଫ୍‌ସି ଭିତ୍ତିକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ସୁପାରଶ ଓ ପଦକ୍ଷେପ ଗୁଡ଼ିକ ***ପରିଶିଷ୍ଟ 5.12*** ରେ ଦିଆଯାଇଛି ।

ଉତ୍ତରରେ, ସରକାର ବ୍ୟକ୍ତ କଲେ (ମଇ 2022) ଯେ, ରାଜ୍ୟ ସରକାର ସମସ୍ତ ସୁପାରିଶକୁ ଗ୍ରହଣ କରିଛନ୍ତି ଯାହା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବା ପାଇଁ ଉପଯୋଗୀ ଅଟେ ଏବଂ ବିଭିନ୍ନ ସମୟରେ ବିଭିନ୍ନ ରାଜ୍ୟ ଫାଇନାନ୍ସ କମିଶନ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ପରାମର୍ଶ ଆଧାରରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିଥାଏ । କିନ୍ତୁ, ବାସ୍ତବତା ହେଉଛି ଯେ ସରକାର ଏସ୍‌ଏଫସିର କେତେକ ସୁପାରିଶକୁ ସଂଶୋଧନ ସହ ଗ୍ରହଣ କରିଛନ୍ତି ଏବଂ ଅନ୍ୟ ସୁପାରିଶ ଗୁଡ଼ିକ ସମ୍ପର୍କରେ କୌଣସି ପଦକ୍ଷେପ ନେଇନାହାଁନ୍ତି ।

(iii) ରାଜ୍ୟ ଅର୍ଥ ଆୟୋଗ ଅନୁଦାନ ପାଣ୍ଠି କମ୍ ପ୍ରଦାନ

74ତମ ସିଏଏ ଅନୁଯାୟୀ, ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏସ୍‌ଏଫ୍‌ସି ଗଠନ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଏସ୍‌ଏଫ୍‌ସି ଏହାର ରିପୋର୍ଟରେ ୟୁଏଲ୍‌ବି ଗୁଡ଼ିକୁ କେତେ ପରିମାଣର ପାଣ୍ଠି ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ସୁପାରିଶ କରିଛି । ଏହାପରେ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଏହାର ସ୍ୱୀକୃତି ପାଇଁ ସୁପାରିଶ ଗୁଡ଼ିକୁ ବିଚାର କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ଏବଂ ଗ୍ରହଣ କରିବା ପରେ ୟୁଏଲ୍‌ବି ଗୁଡ଼ିକୁ ଅନୁଦାନ ପ୍ରଦାନ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ । ଏସ୍‌ଏଫ୍‌ସିର ସୁପାରିଶ ଆଧାରରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଉଥିବା ଅନୁଦାନ ୟୁଏଲ୍‌ବିର ଅର୍ଥର ଅନ୍ୟତମ ଉତ୍ସ ।

କେତେକ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଏସ୍‌ଏଫ୍‌ସି ଅନୁଦାନ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରଦାନ କରୁନଥିବା ଅଭିଯୋଗ ହେଉଥିଲା । ଏସ୍‌ଏଫ୍‌ସି ଅନୁଦାନ ଅଧୀନରେ ପାଣ୍ଠିର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ମୁକ୍ତି ନିମ୍ନ ସାରଣୀରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି:

ସାରଣୀ 5.2: ଏସ୍‌ଏଫ୍‌ସି ଅନୁଦାନ ଅଧୀନରେ ୟୁଏଲ୍‌ବି ଗୁଡ଼ିକୁ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ପାଣ୍ଠି ପ୍ରଦାନର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଅବଧି

(ଟଙ୍କା କୋଟିରେ)

ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷ	ଏସ୍‌ଏଫ୍‌ସିର ସୁପାରିଶ ଅନୁଯାୟୀ ପାଣ୍ଠି ବଣ୍ଟନ				
	ରାଜ୍ୟର ମୋଟ ନିଟ୍ ଟିକସ ରାଜସ୍ୱ	ଏସ୍‌ଏଫ୍‌ସି ଦ୍ୱାରା ସୁପାରିଶ କରାଯାଇଥିବା ପାଣ୍ଠିର ବଣ୍ଟନ **(**0.75 *ରାଜ୍ୟର ନିଟ୍ ଟିକସ ରାଜସ୍ୱର ପ୍ରତିଶତ***)**	ୟୁଏଲ୍‌ବି ଗୁଡ଼ିକୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ପାଣ୍ଠିର ପରିମାଣ	ଅର୍ଥ ଅଭାବ ଦେଖାଦେଇଛି	ଅଭାବର ପ୍ରତିଶତ
2015-16	22,526.96	168.95	164.60	4.35	2.57
2016-17	22,852.39	171.39	164.60	6.79	8.63
2017-18	27,913.81	209.35	164.60	44.75	21.38
2018-19	30,318.33	227.39	164.60	62.79	27.61
2019-20	32,315.18	242.36	164.60	77.76	32.08
ମୋଟ	**1,35,926.67**	**1,019.44**	**823.00**	**196.44**	**19.27**

(ଉତ୍ସ: ମ୍ୟୁନିସିପାଲ ପ୍ରଶାସନ ଏବଂ ରାଜ୍ୟ ଆର୍ଥିକ କମିଶନ ରିପୋର୍ଟ)

ତେଣୁ, 2015-16 ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷରୁ 2019-20 ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଏସ୍‌ଏଫ୍‌ସିର ସୁପାରିଶ ସତ୍ତ୍ୱେ ରାଜ୍ୟ ସରକାର କୌଣସି କାରଣ ନ ଦର୍ଶାଇ ୟୁଏଲ୍‌ବି ଗୁଡ଼ିକୁ ସମାନ ଭାବେ ପାଣ୍ଠି ପ୍ରଦାନ କରିଛନ୍ତି । ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ୟୁଏଲ୍‌ବିକୁ ପାଣ୍ଠି ହସ୍ତାନ୍ତରରେ ଅଙ୍କ ହ୍ରାସ ନିମ୍ନ ଚାର୍ଟରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛ:

ଚାର୍ଟ: *5.2 ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ୟୁ ଏଲ୍‌ବିକୁ ପାଣ୍ଠି ହସ୍ତାନ୍ତରରେ ଅଙ୍କ ହ୍ରାସ*

ଏହାର ଉତ୍ତରରେ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର କହିଲେ ଯେ ଚତୁର୍ଥ ଏସ୍‌ଏଫ୍‌ସି ବାର୍ଷିକ 164.60 କୋଟି ଟଙ୍କାର ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ରାଶି ହସ୍ତାନ୍ତର ପାଇଁ ସୁପାରିଶ କରିଥିଲା । ସେହି ଅନୁଯାୟୀ ସରକାର 2015-20 ଅବଧି ପାଇଁ ଏହି ରାଶି ହସ୍ତାନ୍ତର କରିଥିଲେ ।

ଉତ୍ତର ଗ୍ରହଣୀୟ ନୁହେଁ କାରଣ ଏସ୍‌ଏଫ୍‌ସି ରାଜ୍ୟର ନିଟ୍ ଟିକସ ରାଜସ୍ୱର 0.75 ପ୍ରତିଶତ ହାରରେ ୟୁଏଲ୍‌ବି ଗୁଡ଼ିକୁ ପାଣ୍ଠି ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ସୁପାରିଶ କରିଥିଲା ଏବଂ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ମଧ୍ୟ ଏହି ସୁପାରିଶକୁ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ ।

(iv) ଚତୁର୍ଥ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଅର୍ଥ ଆୟୋଗ କାର୍ଯ୍ୟଦକ୍ଷତା ଅନୁଦାନ ଓ ମୌଳିକ ଅନୁଦାନ ପ୍ରଦାନ

14 ତମ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଅର୍ଥ ଆୟୋଗ (ସିଏଫ୍‌ସି) ନିମ୍ନଲିଖିତ ପ୍ରସଙ୍ଗଗୁଡ଼ିକର ସମାଧାନ ସତ୍ତ୍ୱେ ଓଡ଼ିଶାର ୟୁଏଲ୍‌ବି ଗୁଡ଼ିକୁ 354.51 କୋଟି ଟଙ୍କାର କାର୍ଯ୍ୟଦକ୍ଷତା ଅନୁଦାନ ଦେବାକୁ ସୁପାରିଶ କରିଥିଲେ: (କ) ଅଡିଟ୍ ହୋଇଥିବା

ହିସାବ ମାଧ୍ୟମରେ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକର ଆୟ ଏବଂ ଖର୍ଚ୍ଚର ନିର୍ଭରଯୋଗ୍ୟ ତଥ୍ୟ ଉପଲବ୍ଧ କରାଇବା ଏବଂ (ଖ) ନିଜସ୍ୱ ରାଜସ୍ୱ ଉତ୍ପାଦନରେ ଉନ୍ନତି ଆଣିବା । ଏହା ବ୍ୟତୀତ, ମୌଳିକ ସେବା ଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ ସେବା ସ୍ତରୀୟ ବେଞ୍ଚମାର୍କ ମାପ କରିବା ଏବଂ ପ୍ରକାଶ କରିବା ପାଇଁ ୟୁଏଲ୍‌ବି ଗୁଡ଼ିକ ଆବଶ୍ୟକ ଥିଲା ।

ସାରଣୀ 5.3: ଚତୁର୍ଦ୍ଦଶ ସିଏଫ୍‌ସି ଦ୍ୱାରା ସୁପାରିଶ କରାଯାଇଥିବା ଅନୁଦାନ ପ୍ରଦାନ

(ଟଙ୍କା କୋଟିରେ)

ବର୍ଷ	ଅନୁଦାନ ସୁପାରିଶ କରାଯାଇଛି		ଅନୁଦାନ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଛି		ୟୁଏଲ୍‌ବିକୁ ଅନୁଦାନ ପ୍ରଦାନ		ୟୁଏଲ୍‌ବି ଗୁଡ଼ିକ ଦ୍ୱାରା ଅନୁଦାନ ପ୍ରାପ୍ତିର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ପ୍ରାପ୍ତି	
	ମୌଳିକ	କାର୍ଯ୍ୟଦକ୍ଷତା	ମୌଳିକ	କାର୍ଯ୍ୟଦକ୍ଷତା	ମୌଳିକ	କାର୍ଯ୍ୟଦକ୍ଷତା	ମୌଳିକ	କାର୍ଯ୍ୟଦକ୍ଷତା
2015-16	170.10	ନାହିଁ	162.44	ନାହିଁ	162.44	ନାହିଁ	7.66	ନାହିଁ
2016-17	235.54	69.52	231.26	68.26	231.26	68.26	4.28	1.26
2017-18	272.14	78.67	258.84	ନାହିଁ	258.84	ନାହିଁ	13.30	78.67
2018-19	314.82	89.34	292.73	ନାହିଁ	292.73	ନାହିଁ	22.09	89.34
2019-20	425.39	116.98	425.39	ନାହିଁ	426.38	ନାହିଁ	ନାହିଁ	116.98
ମୋଟ	**1,417.99**	**354.51**	**1,370.66**	**68.26**	**1,371.65**	**68.26**	**47.33**	**286.25**

(ଉତ୍ସ: ପୌର ପ୍ରଶାସନ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ)

2016-17 ରୁ 2019-20 ମଧ୍ୟରେ 354.51 କୋଟି ଟଙ୍କାର କାର୍ଯ୍ୟଦକ୍ଷତା ଅନୁଦାନ ପାଇଁ ସୁପାରିଶ କରାଯାଇଥିବା ବେଳେ 2016-17 ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷରେ ରାଜ୍ୟକୁ ମାତ୍ର 68.26 କୋଟି ଟଙ୍କା ମିଳିଥିଲା, ଯାହାଫଳରେ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଅନୁଦାନ 286.25 କୋଟି ଟଙ୍କା କମ୍ ମିଳିଥିଲା । ନିଜସ୍ୱ ରାଜସ୍ୱ ଉତ୍ପାଦନ ସ୍ଥିର ରହିବା ଏବଂ ୟୁଏଲ୍‌ବି ଗୁଡ଼ିକର ନିର୍ବାଚନ ଆୟୋଜନ, ଅଡିଟ୍ ହୋଇଥିବା ହିସାବ ପ୍ରଦାନ ଏବଂ ଜଳ ଯୋଗାଣ ସଂଯୋଗ, କଠିନ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ପରିଚାଳନା ଏବଂ ସେରେଜ୍ ସଂଯୋଗରେ ସେବା ସ୍ତରୀୟ ମାନଦଣ୍ଡ ହାସଲ କରିବା ଭଳି ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସର୍ତ୍ତ ପୂରଣ ନହେବା କାରଣରୁ ଏହା ଘଟିଛି ।

ଉତ୍ତରରେ, ସରକାର ବ୍ୟକ୍ତ କଲେ (ମଇ 2022) ଯେ ୟୁଏଲ୍‌ବି ଗୁଡ଼ିକର କାର୍ଯ୍ୟଦକ୍ଷତା ଅନୁଦାନ ଦାବି ପ୍ରଦାନ ପାଇଁ ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ନିକଟରେ ଦାଖଲ କରାଯାଇଛି । କିନ୍ତୁ, ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗ ଉପରେ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କୌଣସି ଉତ୍ତର ମିଳିନାହିଁ । ଉତ୍ତର ଗ୍ରହଣୀୟ ନୁହେଁ କାରଣ 114 ଟି ୟୁଏଲ୍‌ବି ମଧ୍ୟରୁ ମାତ୍ର ଅଳ୍ପ କିଛି ପ୍ରଦର୍ଶନ ଅନୁଦାନ ପାଇଁ ଯୋଗ୍ୟ ଥିଲେ ।

ସୁପାରିଶ:

8. ସରକାର ବାକି ଥିବା ଏସ୍‌ଏଫ୍‌ସି ଅନୁଦାନ ଠିକ୍ ସମୟରେ ପ୍ରଦାନ କରିବା ଉପରେ ବିଚାର କରିପାରିବେ ଏବଂ ୟୁ ଏଲ୍‌ବି ଗୁଡ଼ିକ ଖର୍ଚ୍ଚ ପୂରଣ କରିବା ପାଇଁ ସେମାନଙ୍କର ଆର୍ଥିକ ସମ୍ବଳ ବୃଦ୍ଧି କରିବା ପାଇଁ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କଠାରୁ କାର୍ଯ୍ୟଦକ୍ଷତା ଅନୁଦାନ ପ୍ରାପ୍ତ ହେବେ ।

(v) *ହୋଲ୍ଡିଂ ଟିକସ ଆଦାୟ ବାକି ରହିବା*

ଓଏମ୍‌ଏ 1950 ର ଧାରା 131 ଅନୁଯାୟୀ, ହୋଲ୍ଡିଂ ଟିକସ ହେଉଛି ମ୍ୟୁନିସିପାଲିଟି ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ଏକ ସମ୍ପତ୍ତି (କୋଠା) ର ମାଲିକଙ୍କ ଉପରେ ଆଦାୟ କରାଯାଉଥିବା ଏକ ଟିକସ, ଯାହା ଏହାର ବାର୍ଷିକ ମୂଲ୍ୟ ଆଧାରରେ ଆକଳନ କରାଯାଏ । 2015-16 ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷରୁ 2019-20 ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ପରୀକ୍ଷଣ କରାଯାଇଥିବା ୟୁଏଲ୍‌ବି ସମ୍ପର୍କରେ ହୋଲ୍ଡିଂ ଟିକସ ସଂଗ୍ରହର ବିବରଣୀ ନିମ୍ନ ସାରଣୀରେ ଦିଆଯାଇଛି:

ସାରଣୀ 5.4: ହୋଲ୍ଡିଂ ଟିକସ ଦାବି ଓ ଆଦାୟ

(ଟଙ୍କା କୋଟିରେ)

ବର୍ଷ	ଦାବୀ	ଆଦାୟ	ଅବଶେଷ	ଆଦାୟର ପ୍ରତିଶତ
2015-16	84.95	42.35	42.60	49.86
2016-17	90.86	60.91	29.95	67.04
2017-18	102.21	87.23	14.98	85.34
2018-19	132.14	74.27	57.87	56.21
2019-20	143.99	111.11	32.88	77.17
ମୋଟ	**554.15**	**375.87**	**178.28**	**67.83**

ଉତ୍ସ: ୟୁ ଏଲ୍‌ବିଗୁଡ଼ିକର ପରୀକ୍ଷା ଯାଞ୍ଚ କରାଯାଇଥିବା ତଥ୍ୟ

2015-16 ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷରୁ 2019-20 ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଟିକସ ସଂଗ୍ରହକାରୀଙ୍କ ଅଭାବ ଯୋଗୁଁ 554.15 କୋଟି ଟଙ୍କା ହକ୍‌ଦାର ତୁଳନାରେ 375.87 କୋଟି ଟଙ୍କା ଆଦାୟ ହୋଇଥିବା ବେଳେ 178.28 କୋଟି ଟଙ୍କା ବାକି ରହିଛି । ଉପରୋକ୍ତ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ହୋଲ୍ଡିଂ ଟିକସ ଆଦାୟ 49.86 ପ୍ରତିଶତରୁ 85.34 ପ୍ରତିଶତ ରହିଥିଲା । ୟୁଏଲ୍‌ବି ଅନୁଯାୟୀ ହୋଲ୍ଡିଂ ଟିକସ ଆଦାୟ, ସଂଗ୍ରହ ଏବଂ ବକେୟା ଦେୟର ବିବରଣୀ ***ପରିଶିଷ୍ଟ 5.13*** ରେ ଦିଆଯାଇଛି ।

ଉତ୍ତରରେ, ସରକାର ବ୍ୟକ୍ତ କଲେ (ମଇ 2022) ଯେ ପୌର ରାଜସ୍ୱ ଆଦାୟ ପାଇଁ ଏଚ୍‌ଆଣ୍ଡୟୁଡି ବିଭାଗ ବିଭିନ୍ନ ପଦକ୍ଷେପ ନେଉଛି ଯେପରିକି (i) ଶ୍ରେଷ୍ଠ ପ୍ରଦର୍ଶନକାରୀ ୟୁଏଲ୍‌ବି ଗୁଡ଼ିକୁ ପ୍ରତିଯୋଗିତାମୂଳକ ଢଙ୍ଗରେ ପ୍ରଶଂସା ଓ ପୁରସ୍କାର ସହିତ ନିଜସ୍ୱ ରାଜସ୍ୱ ସଂଗ୍ରହ ଉପରେ ମ୍ୟୁନିସିପାଲିଟି ପ୍ରିମିୟର ଲିଗ୍ ଆୟୋଜନ କରିବା, (ii) ଜଳସାଥୀ ଏବଂ ଅନ୍ୟ ସ୍ୱୟଂ ସହାୟକ ଗୋଷ୍ଠୀଗୁଡ଼ିକୁ ଆଦାୟ ରାଜସ୍ୱ ବଦଳରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପ୍ରତିଶତ ଆବଣ୍ଟନ, ଏବଂ (iii) ପୁରୀ ପୌରପାଳିକାରେ ପରୀକ୍ଷାମୂଳକ ଭିତ୍ତିରେ ଏକୀକୃତ ରାଜସ୍ୱ ସଂଗ୍ରହ ପଦ୍ଧତି । ତେବେ ବାସ୍ତବତା ହେଉଛି 2015-16 ରୁ 2019-20 ମଧ୍ୟରେ ହୋଲ୍ଡିଂ ଟିକସ ଆଦାୟ ଦାବିର ମାତ୍ର 67.83 ପ୍ରତିଶତ ଥିଲା ।

ସୁପାରିଶ:

9. ହୋଲ୍‌ଡିଂ ଟିକସ୍‌ର ଫଳପ୍ରଦ ଆଦାୟ ପାଇଁ ସରକାର ୟୁ ଏଲ୍‌ବି ଗୁଡ଼ିକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ନାମା ଜାରି କରିପାରିବେ ।

5.4.2 *ପାଣ୍ଠି ଖର୍ଚ୍ଚର ଆବଶ୍ୟକତାର ଆକଳନ*

ଓଏମ୍‌ଏ ଏବଂ ଓଏମ୍‌ସିଏ ଅନୁଯାୟୀ, ପ୍ରତ୍ୟେକ ୟୁଏଲ୍‌ବି ଏହାର ବଜେଟ୍ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା ଏବଂ ଅନୁମୋଦନ ପାଇଁ ଗଭର୍ଣ୍ଣିଂ କାଉନସିଲରେ ଉପସ୍ଥାପନ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ । ଗଭର୍ଣ୍ଣିଂ କାଉନସିଲର ଅନୁମୋଦନ ପରେ ୟୁଏଲ୍‌ବିମାନେ ସେମାନଙ୍କ ବଜେଟ୍‌କୁ ଡିଏମ୍‌ଏ ଏବଂ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ନିକଟକୁ ପଠାଇବା ଆବଶ୍ୟକ ।

74 ତମ ସିଏଏ ରେ ରାଜ୍ୟ ସରକାର / ଡିଏମ୍‌ଏରେ ୟୁଏଲ୍‌ବିମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବଜେଟ୍ ଦାଖଲ ପାଇଁ କୌଣସି ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଯାଇ ନାହିଁ । ବିକେନ୍ଦ୍ରୀକୃତ ଶାସନର ନୀତିର ବିପରୀତ, ଉଭୟ ଆଇନ୍ (ଅର୍ଥାତ୍ ଓଏମ୍‌ଏ ଏବଂ ଓଏମ୍‌ସିଏ) ବିଶେଷ ଭାବରେ ୟୁଏଲ୍‌ବି ଗୁଡ଼ିକର ବଜେଟକୁ ସଂଶୋଧନ / ଅନୁମୋଦନ କରିବାରେ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଭୂମିକା ବିଷୟରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରିଛନ୍ତି ।

ଯାଞ୍ଚ କରାଯାଇଥିବା ୟୁଏଲ୍‌ବି ଗୁଡ଼ିକରେ ଦେଖିବାକୁ ମିଳିଥିଲା ଯେ ୟୁଏଲ୍‌ବିର ଗଭର୍ଣ୍ଣିଂ କାଉନସିଲମାନେ ସେମାନଙ୍କ ବଜେଟ୍ ଯାଞ୍ଚ ଏବଂ ଚୂଡ଼ାନ୍ତ ଅନୁମୋଦନ ପାଇଁ ଡିଏମ୍‌ଏ ଏବଂ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ନିକଟକୁ ପଠାଇଥିଲେ ।

ଉତ୍ତରରେ ସରକାର ବ୍ୟକ୍ତ କଲେ (ମଇ 2022) ଯେ, ବାର୍ଷିକ ବଜେଟ୍ ପ୍ରସ୍ତୁତିରେ ୟୁଏଲ୍‌ବି ଗୁଡ଼ିକ ମାଗଣା ୟୁଏଲ୍‌ବି ଗୁଡ଼ିକର ଗଭର୍ଣ୍ଣିଂ କାଉନସିଲମାନେ ସେମାନଙ୍କ ବଜେଟ୍ ଯାଞ୍ଚ ଏବଂ ଚୂଡ଼ାନ୍ତ ଅନୁମୋଦନ ପାଇଁ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ନିକଟକୁ ପଠାଇଥିବାରୁ ଏହି ଉତ୍ତର ଗ୍ରହଣୀୟ ନୁହେଁ ।

5.4.2.1 *ୟୁ ଏଲ୍‌ବି ଦ୍ୱାରା ଅବାସ୍ତବ ବଜେଟ୍ ପ୍ରସ୍ତୁତି*

ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଆଶାନୁରୂପ ପାଣ୍ଠି ଆବଣ୍ଟନ ଆଧାରରେ ୟୁଏଲ୍‌ବି ଗୁଡ଼ିକ ସେମାନଙ୍କ ବଜେଟ୍ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବେ ବୋଲି ଆଶା କରାଯାଏ । ବ୍ୟୟ ଆକଳନ ସ୍ଥାନୀୟ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଉଥିବା ସେବା ଏବଂ ଏହି ସେବାଗୁଡ଼ିକର ଯୋଗାଣ ସହିତ ଜଡ଼ିତ ଖର୍ଚ୍ଚ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ ।

ଯାଞ୍ଚ କରାଯାଇଥିବା 20 ଟି ୟୁଏଲ୍‌ବିରେ ଉକ୍ତ ୟୁଏଲ୍‌ବି ଦ୍ୱାରା ପ୍ରସ୍ତୁତ ବଜେଟ୍ ଆକଳନ, ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଠାରୁ ପ୍ରକୃତ ପାଣ୍ଠି ପ୍ରାପ୍ତ ଏବଂ ସମ୍ପୃକ୍ତ ଖର୍ଚ୍ଚ ମଧ୍ୟରେ ଉଲ୍ଲେଖନୀୟ ପାର୍ଥକ୍ୟ ଦେଖିବାକୁ ମିଳିଥିଲା ଯାହା ***ପରିଶିଷ୍ଟ 5.14*** ରେ ବିସ୍ତୃତ ଭାବରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଛି । ଏହା ମଧ୍ୟ ଦେଖିବାକୁ ମିଳିଥିଲା ଯେ ୟୁଏଲ୍‌ବିମାନଙ୍କ

ନିକଟରେ ପୂର୍ବ ବର୍ଷ ଗୁଡ଼ିକର ବିପୁଳ ବଳକା ପାଣ୍ଠି ଉପଲବ୍ଧ ଥିଲା । ବଜେଟ୍ ଆକଳନର ବାସ୍ତବ ଆୟ 1.59 ରୁ 266.59 ପ୍ରତିଶତ ଏବଂ ବଜେଟ୍ ଆକଳନର ବାସ୍ତବ ଖର୍ଚ୍ଚ 0.45 ପ୍ରତିଶତରୁ 230.50 ପ୍ରତିଶତ ମଧ୍ୟରେ ରହିଥିଲା । ବଜେଟ୍ ଆକଳନ ଏବଂ ଆୟ ଓ ଖର୍ଚ୍ଚର ବାସ୍ତବ ତଥ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ ବ୍ୟାପକ ପାର୍ଥକ୍ୟ ରହିଥିବାରୁ 2015-16 ରୁ 2019-20 ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ପୌର ସେବା ପାଇଁ ବଜେଟ୍ ଆକଳନ ବାସ୍ତବିକ ଭିତ୍ତିରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇନଥିବା ସ୍ପଷ୍ଟ ହୋଇଛି ।

ଉତ୍ତରରେ ସରକାର ଜଣାଇଲେ (ମଇ 2022) ଯେ, ୟୁଏଲ୍‌ବିର ବାର୍ଷିକ ବଜେଟ୍‌ର ବିସ୍ତୃତ ପ୍ରସ୍ତୁତିରେ ହସ୍ତକ୍ଷେପ କରୁନାହାଁନ୍ତି ।

ସୁପାରିଶ:

10. ଯେହେତୁ ସରକାରଙ୍କ ଠାରୁ ଅନୁଦାନ ପ୍ରାପ୍ତି ଏବେ ବି ୟୁଏଲ୍‌ବିମାନଙ୍କର ରାଜସ୍ୱର ଏକ ପ୍ରମୁଖ ଅଂଶ ଅଟେ, ତେଣୁ ୟୁଏଲ୍‌ବି ଗୁଡ଼ିକୁ ସେମାନଙ୍କ ବଜେଟ୍ ପ୍ରକ୍ରିୟାକୁ ସୁବ୍ୟବସ୍ଥିତ କରିବାରେ ସକ୍ଷମ କରିବା ପାଇଁ ବିଭାଗ ଏହାକୁ ଅଧିକ ପୂର୍ବାନୁମାନ ଯୋଗ୍ୟ କରିବା ଉଚିତ୍ ।

5.4.2.2 ସଂଗୃହୀତ ପାଣ୍ଠିର ଅବରୋଧ

2015-16 ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷରୁ 2019-20 ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ 20 ଟି ପରୀକ୍ଷିତ ୟୁଏଲ୍‌ବି ଦ୍ୱାରା ରାଜସ୍ୱ, ମିଳିଥିବା ଅନୁଦାନ ଏବଂ ଏଥିରେ ହୋଇଥିବା ଖର୍ଚ୍ଚର ବିବରଣୀ ନିମ୍ନରେ ଦିଆଯାଇଛି (ସମସ୍ତ ୟୁଏଲ୍‌ବିର ତଥ୍ୟ ଡିଏମ୍‌ଏ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇ ନାହିଁ) ।

ସାରଣୀ 5.5: ପରୀକ୍ଷା ଯାଞ୍ଚ କରାଯାଇଥିବା ୟୁଏଲ୍‌ବି ଗୁଡ଼ିକ ଦ୍ୱାରା ହୋଇଥିବା ପ୍ରାପ୍ତି ଏବଂ ଖର୍ଚ୍ଚ

(ଟଙ୍କା କୋଟିରେ)

ବର୍ଷ	ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ଜମା	ପ୍ରାପ୍ତି	ମୋଟ ପାଣ୍ଠି	ଖର୍ଚ୍ଚ	ଅବଶିଷ୍ଟ ବଳକା	ମୋଟ ପାଣ୍ଠିରେ ଖର୍ଚ୍ଚ ପ୍ରତିଶତ
2015-16	1,585.16	807.46	2,392.62	718.65	1,673.97	30.04
2016-17	1,673.97	1,170.94	2,844.91	1,084.31	1,760.60	38.11
2017-18	1,760.60	1,125.39	2,885.99	1,021.53	1,864.46	35.40
2018-19	1,864.46	1,107.31	2,971.77	1,084.53	1,887.24	36.49
2019-20	1,887.24	1,413.08	3,300.32	1,028.61	2,271.71	31.17
ମୋଟ		**5,624.18**		**4,937.63**		

(ଉତ୍ସ: ନମୁନା ଯାଞ୍ଚ ହୋଇଥିବା ୟୁଏଲ୍‌ବିଗୁଡ଼ିକର ସଂଗୃହିତ ତଥ୍ୟରୁ ଅଡିଟ୍ ଦ୍ୱାରା ସଂକଳନ କରାଯାଇଛି)

ତେଣୁ, 2020 ମାର୍ଚ୍ଚ ସୁଦ୍ଧା 2,271.71 କୋଟି ଟଙ୍କା ଅବ୍ୟବହୃତ ରହିଥିଲା, ଯାହାକି ***ପରିଶିଷ୍ଟ 5.15*** ରେ ବିସ୍ତୃତ ଭାବେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି । ପରୀକ୍ଷିତ ୟୁଏଲ୍‌ବି ଗୁଡ଼ିକରେ ପାଣ୍ଠି, ବ୍ୟୟ ଏବଂ ଅବ୍ୟବହୃତ ବାଲାନ୍ସର ଉପଲବ୍ଧତାର ଧାରା ନିମ୍ନ ***ଚାର୍ଟ 4.2*** ରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି ।

ଚାର୍ଟ:*5.3* ପରୀକ୍ଷିତ ୟୁଏଲ୍‌ବିରେ ପାଣ୍ଠି, ବ୍ୟୟ ଏବଂ ଅବ୍ୟବହୃତ ବାଲାନ୍ସର ଉପଲବ୍ଧତାର ଧାରା

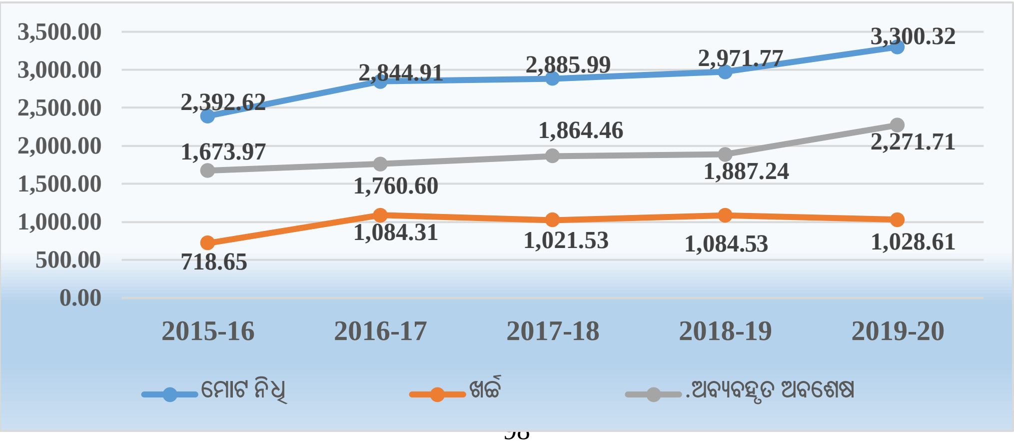

ଏହାର ଉତ୍ତରରେ ସରକାର ବ୍ୟକ୍ତ କଲେ (ମଇ 2022) ଯେ ନିରନ୍ତର ସମୀକ୍ଷା ମାଧ୍ୟମରେ ଏବେ ଅବ୍ୟବହୃତ ପାଣ୍ଠିର ଉପଯୋଗ କରାଯାଉଛି ଏବଂ ୟୁସି ଦାଖଲ କରାଯାଇଛି । ଏହି ଉତ୍ତର ଗ୍ରହଣୀୟ ନୁହେଁ ଯେହେତୁ ସରକାର ପାଣ୍ଠିର ବ୍ୟବହୃତ ସପକ୍ଷରେ କୌଣସି ଦସ୍ତାବିଜ୍ ପ୍ରମାଣ ପ୍ରଦାନ କରିନାହାଁନ୍ତି ।

5.4.2.3 ସମ୍ବଳ ବ୍ୟୟ ବ୍ୟବଧାନ

2015-16 ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷରୁ 2019-20 ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ 18 ଟି ୟୁଏଲ୍‌ବି ରାଜସ୍ୱ ଖର୍ଚ୍ଚର ମାତ୍ର 35 ପ୍ରତିଶତ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ନିଜସ୍ୱ ରାଜସ୍ୱ ଉତ୍ପାଦନ କରିବାରେ ସକ୍ଷମ ହୋଇଥିଲେ, ଯାହା ***ପରିଶିଷ୍ଟ 5.16*** ରେ ବିସ୍ତୃତ ଭାବରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି । ଏହି ୟୁଏଲ୍‌ବି ଗୁଡ଼ିକର ନିଜସ୍ୱ ରାଜସ୍ୱକୁ ସେମାନଙ୍କର ରାଜସ୍ୱ ବ୍ୟୟ ସହିତ ତୁଳନା କଲେ ***ଚାର୍ଟ 5.4*** ରେ ଦର୍ଶାଯାଇଥିବା ବୃହତ୍ ବ୍ୟବଧାନର ଉପସ୍ଥିତି ଦେଖିବାକୁ ମିଳିଥିଲା ଯାହାକୁ ୟୁଏଲ୍‌ବି ଗୁଡ଼ିକ ସମାଧାନ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ।

ଚାର୍ଟ 5.4: ରାଜସ୍ୱ ବ୍ୟୟ ତୁଳନାରେ ନିଜସ୍ୱ ରାଜସ୍ୱ

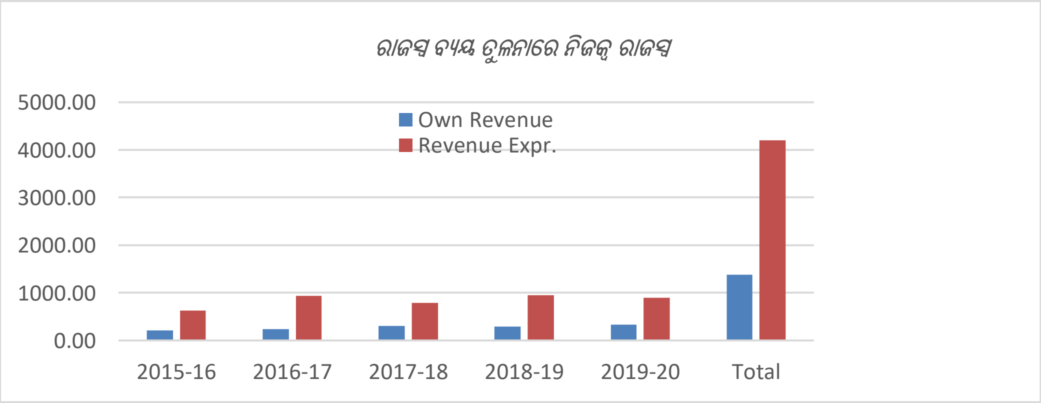

ଉପରୋକ୍ତ ତଥ୍ୟରୁ ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ ଯେ ଉପରୋକ୍ତ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ପରୀକ୍ଷଣ କରାଯାଇଥିବା ୟୁଏଲ୍‌ବି ଗୁଡ଼ିକ ବିତ୍ତୀୟ ସ୍ୱାଧୀନତା ହାସଲ କରିବାରେ ବିଫଳ ହୋଇଥିଲେ ।

ଏହାର ଉତ୍ତରରେ, ସରକାର ବ୍ୟକ୍ତ କଲେ (ମଇ 2022) ଯେ, ପ୍ରତିଯୋଗିତା ମୂଳକ ଢଙ୍ଗରେ ନିଜସ୍ୱ ରାଜସ୍ୱ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଁ ଅନେକ ପଦକ୍ଷେପ ନିଆଯାଇଛି । ତେବେ, ବାସ୍ତବ କଥା ହେଲା ୟୁଏଲ୍‌ବି ଗୁଡ଼ିକର ନିଜସ୍ୱ ରାଜସ୍ୱ ଓ ରାଜସ୍ୱ ବ୍ୟୟ ମଧ୍ୟରେ ବଡ଼ ବ୍ୟବଧାନ ରହିଛି ।

5.4.2.4. ସହରାଞ୍ଚଳ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥାର ଆର୍ଥିକ ତଥ୍ୟର ବିଶ୍ଳେଷଣ

ପରୀକ୍ଷଣ କରାଯାଇଥିବା ୟୁଏଲ୍‌ବି ଗୁଡ଼ିକରେ ଉପଲବ୍ଧ ପାଣ୍ଠି ଏବଂ ଏହାର ଖର୍ଚ୍ଚକୁ ବିଶ୍ଳେଷଣ କରାଯାଇ ସେମାନଙ୍କୁ ଆର୍ଥିକ ସ୍ୱାୟତ୍ତତାର ପରିମାଣ ଆକଳନ କରାଯାଇଥିଲା । 2015-16 ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷରୁ 2019-20 ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏ ସଂକ୍ରାନ୍ତରେ ସବିଶେଷ ବିବରଣୀ ନିମ୍ନ ସାରଣୀରେ ଦିଆଯାଇଛି:

ସାରଣୀ 5.6: ୟୁ ଏଲ୍‌ବି ଗୁଡ଼ିକର ଆର୍ଥିକ ସ୍ୱାଧୀନତା (ଟଙ୍କା କୋଟିରେ)

ବର୍ଷ	ମୋଟ ପାଣ୍ଠି ଉପଲବ୍ଧ	ମୋଟ ପାଣ୍ଠିରୁ ନିଜସ୍ୱ ରାଜସ୍ୱ	ମୋଟ ଖର୍ଚ୍ଚ	ମୋଟ ଖର୍ଚ୍ଚରୁ ରାଜସ୍ୱ ଖର୍ଚ୍ଚ	ମୋଟ ପାଣ୍ଠିରେ ନିଜସ୍ୱ ରାଜସ୍ୱର ପ୍ରତିଶତ	ରାଜସ୍ୱ ଖର୍ଚ୍ଚର ପ୍ରତିଶତକୁ ନିଜସ୍ୱ ରାଜସ୍ୱ
ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ଜମା	1585.16					
2015-16	807.46	115.84	757.60	592.96	14.35	511.88
2016-16	1170.94	147.02	1,164.5	841.81	12.56	572.58
2017-18	1125.39	226.3	1,130.1	710.10	20.11	313.78
2018-19	1107.31	175.11	1,194.6	834.20	15.81	476.39
2019-20	1413.08	224.48	1,109.8	830.23	15.89	369.85
ମୋଟ	**7209.34**	**888.75**	**5,356.70**	**3,809.30**	**12.33**	**428.61**

(ଉତ୍ସ: ପରୀକ୍ଷଣ ଯାଞ୍ଚ କରାଯାଇଥିବା ୟୁ ଏଲ୍‌ବିରୁ ସଂଗ୍ରହ କରାଯାଇଥିବା ତଥ୍ୟରୁ ଅଡିଟ୍ ଦ୍ୱାରା ସଂକଳିତ)

ସାରଣୀ 5.6 ରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି ଯେ:

- ପରୀକ୍ଷଣ କରାଯାଇଥିବା ୟୁଏଲ୍‌ବି ଗୁଡ଼ିକରେ ହାରାହାରି ନିଜସ୍ୱ ରାଜସ୍ୱ ମୋଟ ରାଜସ୍ୱର ମାତ୍ର 12 ପ୍ରତିଶତ ଥିଲା, ଯାହା ସୂଚାଇ ଥିଲା ଯେ ୟୁଏଲ୍‌ବି ଗୁଡ଼ିକ ସ୍ଥାନୀୟ ସ୍ୱୟଂ ଶାସନର ଏକ ରୂପ ଭାବରେ ଆତ୍ମ ନିର୍ଭରଶୀଳ ନୁହଁନ୍ତି ।
- ପରୀକ୍ଷଣ ଦ୍ୱାରା ଯାଞ୍ଚ କରାଯାଇଥିବା ୟୁଏଲ୍‌ବି ଗୁଡ଼ିକ ମୁଖ୍ୟତଃ ବିତ୍ତୀୟ ସ୍ଥାନାନ୍ତର ଉପରେ ନିର୍ଭରଶୀଳ ଥିଲେ, ଯାହା ଉପଲବ୍ଧ ମୋଟ ପାଣ୍ଠିର ହାରାହାରି 88 ପ୍ରତିଶତ ଥିଲା ।.
- ନିଜସ୍ୱ ରାଜସ୍ୱ ତୁଳନାରେ ରାଜସ୍ୱ ଖର୍ଚ୍ଚ ପରୀକ୍ଷା ନିରୀକ୍ଷିତ ୟୁଏଲ୍‌ବି ଗୁଡ଼ିକରେ ହାରାହାରି 428.61 ପ୍ରତିଶତରୁ ଅଧିକ ଥିଲା ଯାହା ଅନୁଚ୍ଛେଦ 5.4.2.3 ରେ ବିସ୍ତୃତ ଭାବେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି ।

ଅଡିଟ୍ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ ଉପରେ ସରକାର କୌଣସି ଉତ୍ତର ଦେଇନଥିଲେ ।

ଭାଗ -V

ଏହି ଅଧ୍ୟାୟରେ ପାରାଷ୍ଟାଟାଲର ଭୂମିକା ଏବଂ ୟୁଏଲ୍‌ବି କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା ଉପରେ ଏହାର ପ୍ରଭାବ ବିଷୟରେ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇଛି । ବିଶେଷ କରି ସହରାଞ୍ଚଳ ଯୋଜନା, ବସ୍ତି ଉନ୍ନତି ଏବଂ ଜଳ ଯୋଗାଣ ଏବଂ ସ୍ୱେରେଜ୍ କ୍ଷେତ୍ରରେ କାର୍ଯ୍ୟଗୁଡ଼ିକର କାର୍ଯ୍ୟକାରିତାରେ ୟୁଏଲ୍‌ବିର ସ୍ୱାଧୀନତାକୁ ପାରାଷ୍ଟାଟାଲର ଅସ୍ତିତ୍ୱ ଯଥେଷ୍ଟ ହ୍ରାସ କରିଛି ।

5.5 ପାରାଷ୍ଟାଟାଲର ଭୂମିକା

5.5.1 ସହରାଞ୍ଚଳ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥା ଉପରେ ପାରାଷ୍ଟାଟାଲ୍ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟ ଓ ପ୍ରଭାବ

ପାରାଷ୍ଟାଟାଲ୍ ହେଉଛି ଅନୁଷ୍ଠାନ/ ସଂଗଠନ ଯାହା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ କିମ୍ବା ଆଂଶିକ ମାଲିକାନାରେ ଏବଂ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ (ସ୍ୱୟଂଶାସିତ ସଂସ୍ଥା ଭାବରେ କିମ୍ବା ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଆଇନ୍ ମାଧ୍ୟମରେ ଗଠିତ) ଏବଂ ସେମାନେ[73] ୟୁଏଲ୍‌ବିର କେତେକ କାର୍ଯ୍ୟ ଯଥା ସହରାଞ୍ଚଳ/ ସହର ଯୋଜନା, ଜମି ବ୍ୟବହାର ନିୟନ୍ତ୍ରଣ, ଜଳ ଯୋଗାଣ ଏବଂ ପରିମଳ ଏବଂ ବସ୍ତି ବିକାଶ ସମ୍ପାଦନ କରନ୍ତି । ସେମାନେ ୟୁଏଲ୍‌ବି ପରିବର୍ତ୍ତେ ସିଧାସଳଖ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ନିକଟରେ ଉତ୍ତରଦାୟୀ । 74 ତମ ସମ୍ବିଧାନ ସଂଶୋଧନକୁ ପାଳନ କରିବା ଏବଂ ୟୁଏଲ୍‌ବି ପ୍ରତି ପାରାଷ୍ଟାଟାଲ୍ ମାନଙ୍କୁ ଉତ୍ତରଦାୟୀ କରିବା ପାଇଁ ସରକାର ଏହି ଆଇନ ଗୁଡ଼ିକରେ ସଂଶୋଧନ କରିନାହାଁନ୍ତି । ୟୁଏଲ୍‌ବି ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ ହେଉଥିବା କାର୍ଯ୍ୟ ଗୁଡ଼ିକୁ ପାରାଷ୍ଟାଟାଲକୁ ପ୍ରଦାନ କରିବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ବିକେନ୍ଦ୍ରୀକରଣର ଧାରଣାକୁ ଦୁର୍ବଳ କରିଥାଏ । ଏହିପରି ପାରାଷ୍ଟାଟାଲର ଅସ୍ତିତ୍ୱ ୟୁଏଲ୍‌ବିର ସ୍ୱୟଂଶାସିତତାକୁ ଯଥେଷ୍ଟ ହ୍ରାସ କରିଥିଲା ।

ଉତ୍ତରରେ ସରକାର ବ୍ୟକ୍ତ କଲେ ଯେ, ୟୁଏଲ୍‌ବିରେ ବୈଷୟିକ ବ୍ୟକ୍ତି/ ସମ୍ବଳ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଅନୁପଲବ୍ଧତା ହେତୁ ପାରାଷ୍ଟାଟାଲ୍ ଏଜେନ୍ସୀ ମାନେ ସଂପୃକ୍ତ ପୌର ପରିଷଦର ଅନୁମୋଦନ କ୍ରମେ ୟୁଏଲ୍‌ବିର ବୈଷୟିକ ଜଟିଳ ପ୍ରକଳ୍ପଗୁଡ଼ିକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରୁଛନ୍ତି । ଉତ୍ତର ଗ୍ରହଣୀୟ ନୁହେଁ କାରଣ ୟୁଏଲ୍‌ବିର କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିବା ପାରାଷ୍ଟାଟାଲ୍ ଗୁଡ଼ିକ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିୟନ୍ତ୍ରିତ ଏବଂ ୟୁଏଲ୍‌ବି ପରିବର୍ତ୍ତେ ସିଧାସଳଖ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ନିକଟରେ ଉତ୍ତରଦାୟୀ ଅଟନ୍ତି ।

ପରୀକ୍ଷଣ ଯାଞ୍ଚ କରାଯାଇଥିବା ୟୁଏଲ୍‌ବି ଗୁଡ଼ିକରେ ପାରାଷ୍ଟାଟାଲର ଭୂମିକା ଏବଂ ବିଭାଜିତ କାର୍ଯ୍ୟ ଉପରେ ଏହାର ପ୍ରଭାବ ବିଷୟରେ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଅନୁଚ୍ଛେଦରେ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇଛି ।

[73] ଏଲ୍‌ଡିଟିପି ଏବଂ ୟୁଡିଏ, 2. ପିଏଚ୍‌ଇଓ ଏବଂ ୱାଟ୍‌କୋ, 3. ଓଡବ୍ଲୁଏସ୍‌ଏସ୍‌ବି 4. ଓଏଲ୍‌ଏଚ୍‌ଏମ୍

5.5.1.1 ସହର ଯୋଜନା ନିର୍ଦ୍ଦେଶାଳୟ(ଡିଟିପି) ଓ ନଗର ଉନ୍ନୟନ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ-ସହରାଞ୍ଚଳ ଯୋଜନା, ସହର ଯୋଜନା ଓ ଜମି ବ୍ୟବହାର ନିୟନ୍ତ୍ରଣ

ସହରାଞ୍ଚଳର ଯୋଜନା ବଦ୍ଧ ଭୌତିକ ବିକାଶକୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଡିଟିପି ସ୍ଥାପିତ ହୋଇଥିଲା ଏବଂ ଏହା ସମସ୍ତ ସହରାଞ୍ଚଳ ଯୋଜନା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ପାଇଁ ନୋଡାଲ୍ ଏଜେନ୍ସୀ ଅଟେ । ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳର ଜନସଂଖ୍ୟା କ୍ରମାଗତ ଭାବେ ସହରାଞ୍ଚଳକୁ ସ୍ଥାନାନ୍ତରିତ ହେଉଥିବାରୁ ସହର/ ସହରଗୁଡ଼ିକୁ ବାସଯୋଗ୍ୟ, ଅର୍ଥନୈତିକ ଭାବେ ଜୀବନ୍ତ ଓ ସ୍ଥାୟୀ ୟୁନିଟ୍‌ରେ ପରିଣତ କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି । ଓଡ଼ିଶାରେ ନଅଟି ଉନ୍ନୟନ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ, 20 ଟି ଜିଲ୍ଲା ସହର ଯୋଜନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ (ଡିପିଏ), ସାତଟି ଆଞ୍ଚଳିକ ଉନ୍ନୟୟ ଟ୍ରଷ୍ଟ (ଆର୍‌ଆଇଟି) ଏବଂ 56 ଟି ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଯୋଜନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ (ଏସ୍‌ପିଏ) ଅଛି । ଡିଟିପିର ନେତୃତ୍ୱ ନେଉଛନ୍ତି ସହର ଯୋଜନା ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ । ଡିଟିପିର ପ୍ରମୁଖ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଏବଂ ଦାୟିତ୍ୱ ଗୁଡ଼ିକ ହେଲା:

- ସମଗ୍ର ରାଜ୍ୟରେ ସହର ବିକାଶର ଯୋଜନା କରିବା ଏବଂ ସହର ଓ ଦେଶ ଯୋଜନା ଆଇନ୍ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ନୀତିଗତ ବିଷୟରେ ସରକାରଙ୍କୁ ପରାମର୍ଶ ଦେବା ।
- ଟାଉନ୍ / ମ୍ୟାପ୍ / ମାଷ୍ଟର ପ୍ଲାନ୍ ଅନୁଯାୟୀ କୋଠା ନିର୍ମାଣ ଯୋଜନାକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରିବା ଏବଂ ଯୋଜନାର ବ୍ଲୁ ପ୍ରିଣ୍ଟ୍ ଅନୁମୋଦନ କରିବା ।
- ମାଷ୍ଟର ପ୍ଲାନ୍ ଅନୁଯାୟୀ ସହରାଞ୍ଚଳରେ ଗୃହ ନିର୍ମାଣ, ଅଣ-ଆବାସିକ ଅଞ୍ଚଳ, ସରକରୀ ଅନୁଷ୍ଠାନ ଓ ଶିକ୍ଷାଞ୍ଚଳ/ ବଜାର ଅଞ୍ଚଳ ପାଇଁ ଜମି ବ୍ୟବହାର ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବା ।
- ଉପଯୁକ୍ତ ପରିବହନ ଯୋଜନା, ବସ୍ ଟର୍ମିନାଲ ପାଇଂ ଯୋଜନା, ପାର୍କିଂ ସ୍ଥାନ ଇତ୍ୟାଦି ବିଷୟରେ ।

ପୁନଶ୍ଚ, ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଏକ ଆଦେଶ (ମାର୍ଚ୍ଚ 2010) ଜାରି କରିଥିଲେ, ଯେଉଁଥିରେ ରାଜ୍ୟର ସମସ୍ତ ଉନ୍ନୟନ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଆଯାଇଥିଲା ଯେ ରାଜ୍ୟର ସମସ୍ତ ଉନ୍ନୟନ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ସହରାଞ୍ଚଳ ଯୋଜନାର କାର୍ଯ୍ୟ, ଟାଉନ୍ ପ୍ଲାନିଂ ଏବଂ ଜମି ବ୍ୟବହାରରେ ନିୟମାବଳୀ ଏବଂ ବିଲ୍ଡିଂ ନିର୍ମାଣ ସହିତ ସଂପୃକ୍ତ ସହରାଞ୍ଚଳ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକୁ ହସ୍ତାନ୍ତର କରିପାରିବେ । ତେବେ, ପରୀକ୍ଷା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ୟୁଏଲ୍‌ବିରେ ଅଡିଟ୍‌କୁ ଦେଖିବାକୁ ମିଳିଛି ଯେ:

- ମାଷ୍ଟର ପ୍ଲାନିଂ / ଡେଭ୍‌ଲେପ୍‌ମେଣ୍ଟ ପ୍ଲାନ୍/ ଜୋନାଲ ପ୍ଲାନ୍/ ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ମାଷ୍ଟର ପ୍ଲାନିଂ ନିୟମାବଳୀ, ଯାହା ୟୁଏଲ୍‌ବି ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ ହେବା କଥା, ଉନ୍ନୟନ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଏବଂ ଜିଲ୍ଲା ଟିପିଏ ଦ୍ୱାରା ସମସ୍ତ 20 ଟି ପରୀକ୍ଷା ଯାଞ୍ଚ ହୋଇଥିବା ୟୁଏଲ୍‌ବିରେ କରାଯାଉଥିଲା ।
- ପରୀକ୍ଷା କରାଯାଇଥିବା ସମସ୍ତ ୟୁଏଲ୍‌ବିରେ ଜମି ବ୍ୟବହାର ସମ୍ପର୍କିତ ମାମଲା ଗୁଡ଼ିକ ଉନ୍ନୟନ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଏବଂ ଜିଲ୍ଲା ଟିପିଏରେ ନ୍ୟସ୍ତ ହୋଇରହିଥିଲା ।
- ବିଲ୍ଡିଂ ଲାଇସେନ୍ସ/ ବିଲ୍ଡିଂ ପ୍ଲାନ୍/ ଉଚ୍ଚତାର ଅନୁମୋଦନ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ପ୍ରସଙ୍ଗ ଗୁଡ଼ିକ ବିଷୟରେ କହିବାକୁ ଗଲେ 20 ଟି ପରୀକ୍ଷିତ ୟୁଏଲ୍‌ବି ମଧ୍ୟରୁ (କ) ତିନୋଟି ମହାନଗର ନିଗମରେ ଉଭୟ ୟୁଏଲ୍‌ବି ଏବଂ ଉନ୍ନୟନ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସମ୍ପର୍କିତ କାମସବୁ କରାଯାଉଥିଲା (ଖ) ଚାରିଟି ୟୁଏଲ୍‌ବିରେ ଟିପିଏ ଦ୍ୱାରା ସଂପୃକ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ କରାଯାଉଥିଲା (ଗ) ଅନ୍ୟ 13 ଟି ୟୁଏଲ୍‌ବିରେ ଏହି କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ଗୁଡ଼ିକ ୟୁଏଲ୍‌ବି ମାନେ ନିଜେ ପରିଚାଳନା କରୁଥିଲେ ।
- ବିଏମ୍‌ସି, ସିଏମ୍‌ସି ଓ ବିଇଏମ୍‌ସି ଭଳି ତିନୋଟି ୟୁଏଲ୍‌ବିରେ ବେଆଇନ୍ କୋଠା ଉଚ୍ଛେଦ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିଲେ । ଅନ୍ୟ ସମସ୍ତ 17 ଟି ୟୁଏଲ୍‌ବିରେ ଉନ୍ନୟନ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ / ଟିପିଏ ଦ୍ୱାରା ଏହା କରାଯାଉଥିଲା ।

ଏହାର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଯେ ୟୁଏଲ୍‌ବିମାନେ ସେମାନଙ୍କ ଅଧିନରେ ଥିବା ଅଞ୍ଚଳଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ ବ୍ୟାପକ ଯୋଜନା/ ରଣନୈତିକ ସହରୀ ଯୋଜନା କରିବାର ସୁଯୋଗରୁ ବଞ୍ଚିତ ହୋଇଥିଲେ । ତେଣୁ, ସହରାଞ୍ଚଳ ଯୋଜନା ଏବଂ ଜମି

ବ୍ୟବହାର ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ କରିବାରେ ୟୁଏଲ୍‌ବିର କୌଣସି ଭୂମିକା ନଥିଲା କିମ୍ବା ସୀମିତ ଭୂମିକା ଥିଲା । ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ସତ୍ତ୍ୱେ ଟାଉନ୍ ପ୍ଲାନିଂ ଓ ଜମି ବ୍ୟବହାର ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଓ କୋଠା ନିର୍ମାଣ ସମେତ ସହରାଞ୍ଚଳ ଯୋଜନା ଅଧିନରେ ଅନେକ କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପୃକ୍ତ ସହରାଞ୍ଚଳ ଟାଉନ୍ ପ୍ଲାନିଂ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଓ ନଗର ଉନ୍ନୟନ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ହସ୍ତାନ୍ତର ହୋଇନଥିବାରୁ ସମସ୍ତ ୟୁଏଲ୍‌ବି ଗୁଡ଼ିକ ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ ହୋଇନାହିଁ ।

ଉତ୍ତରରେ, ସରକାର ବ୍ୟକ୍ତ କଲେ ଯେ ୟୁଏଲ୍‌ବି ଗୁଡ଼ିକର ସାମର୍ଥ୍ୟ ଆଧାରରେ ପର୍ଯ୍ୟାୟକ୍ରମେ ୟୁଏଲ୍‌ବି ଗୁଡ଼ିକୁ ସହରୀ ଯୋଜନା ସହିତ ଟାଉନ୍ ପ୍ଲାନିଂ କାର୍ଯ୍ୟ ହସ୍ତାନ୍ତର କରାଯାଇଛି । କିନ୍ତୁ, ବାସ୍ତବ କଥା ହେଉଛି ଯେ ସ୍ୱୟଂ ଶାସିତ ଅନୁଷ୍ଠାନ ଭାବରେ ୟୁଏଲ୍‌ବି ଗୁଡ଼ିକ ସେମାନଙ୍କ ଅଧିନରେ ଥିବା ଅଞ୍ଚଳଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ ବ୍ୟାପକ ଯୋଜନା/ ରଣନୈତିକ ସହରୀ ଯୋଜନା କରିବାର ସୁଯୋଗରୁ ବଞ୍ଚିତ ହୋଇଥିଲେ ।

5.5.1.2 *ପିଏଚ୍ ଇଞ୍ଜିନିୟରିଂ ଓ ୱାଟ୍‌କୋ/ ସହରାଞ୍ଚଳ ଜଳ ଯୋଗାଣ*

74 ତମ ସିଏଏ ଅନୁଯାୟୀ, ଘରୋଇ, ଶିଳ୍ପ ଏବଂ ବାଣିଜ୍ୟିକ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଜଳ ଯୋଗାଣ ହେଉଛି ୟୁଏଲ୍‌ବି ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ ହେବାକୁ ଥିବା ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ କାର୍ଯ୍ୟ । ଓଏମ୍ଏ ଏବଂ ଓଏମ୍ସିଏ, ୟୁଏଲ୍‌ବି ଦ୍ୱାରା ସରକାରୀ ଏବଂ ବେସରକାରୀ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପାଇଁ ସହର ମଧ୍ୟରେ ଉପଯୁକ୍ତ ଏବଂ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ଜଳ ଯୋଗାଣର ବ୍ୟବସ୍ଥା ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିଛନ୍ତି ।

ଏହା ଦେଖାଗଲା ଯେ, ଏଚ୍ଆଣ୍ଡୟୁଡି ବିଭାଗ ଅଧିନରେ ଥିବା ପିଏଚ୍ଇଓ (1956 ରେ ସ୍ଥାପିତ) ରାଜ୍ୟର ସହରାଞ୍ଚଳ ଜଳ ଯୋଗାଣ ବ୍ୟବସ୍ଥାର ଯୋଜନା, କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା, ପରିଚାଳନା ଏବଂ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ କରିବାର ଥିଲା । ଜଳ ଯୋଗାଣ କାର୍ଯ୍ୟ ୟୁଏଲ୍‌ବିକୁ ହସ୍ତାନ୍ତର ସତ୍ତ୍ୱେ ଅନ୍ୟ ଏକ ସଂଗଠନ, ଯଥା ଉପରୋକ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ସମ୍ପାଦନ ପାଇଁ ୱାଟ୍‌କୋ (ଜୁଲାଇ 2015) ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରାଯାଇଥିଲା । ବର୍ତ୍ତମାନ, ଆଠଟି ୟୁଏଲ୍‌ବି ଅଞ୍ଚଳକୁ ୱାଟ୍‌କୋ ପକ୍ଷରୁ ଜଳ ଯୋଗାଣ କରାଯାଇଥିବା ବେଳେ 106 ଟି ୟୁଏଲ୍‌ବି ଅଞ୍ଚଳକୁ ପିଏଚ୍ଇଓ ପକ୍ଷରୁ ଜଳ ଯୋଗାଣ କରାଯାଇଛି । ତେଣୁ, ଉଭୟ ପିଏଚ୍ଇଓ ଓ ୱାଟ୍‌କୋ ରାଜ୍ୟରେ ସହରାଞ୍ଚଳ ଜଳ ଯୋଗାଣ କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ କରୁଛନ୍ତି ।

ଅଡିଟ୍ ପାଇଁ ଉପଲବ୍ଧ ରେକର୍ଡ ଏବଂ ସୂଚନା ଯାଞ୍ଚ ଦ୍ୱାରା ନିମ୍ନଲିଖିତ ଜଣାପଡ଼ିଲା:

- ***ପିଏଚ୍ ଇଞ୍ଜିନିୟରିଂ ସଂସ୍ଥା***

i) ***ସହରାଞ୍ଚଳ ଜଳ ଯୋଗାଣ ପାଇଁ ପାଣ୍ଠିର ବ୍ୟବହାରରେ ଅବହେଳା***

2017-18 ରୁ 2019-20 ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଚତୁର୍ଥ ଏସ୍ଏଫ୍‌ସି ଅନୁଦାନ ଅଧିନରେ ମିଳିଥିବା 345 କୋଟି ଟଙ୍କା ମଧ୍ୟରୁ ସହରାଞ୍ଚଳ ଜଳ ଯୋଗାଣ ପାଇଁ 125 କୋଟି ଟଙ୍କା (36 ପ୍ରତିଶତ) ଖର୍ଚ୍ଚ ହୋଇଛି । ଫଳରେ ସହରାଞ୍ଚଳରେ ଜଳ ଯୋଗାଣ ଯୋଜନା ପାଇଁ ଆବଣ୍ଟିତ ଅର୍ଥକୁ ଉପଯୋଗ କରିବାରେ ସଂଗଠନ ବିଫଳ ହୋଇଛି ।

2015-16 ରୁ 2019-20 ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଅମୃତ ଯୋଜନା ଅଧିନରେ ସିଇ, ପିଏଚ୍ଇଓକୁ 1,790.83 କୋଟି ଟଙ୍କା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା । ସିଇ, ପିଏଚ୍ଇଓ ସେଠାରେ 1,173.51 କୋଟି ଟଙ୍କା ଖର୍ଚ୍ଚ କରିଥିବା ବେଳେ ଏହା କେବଳ ଉପଲବ୍ଧ ପାଣ୍ଠିର 66 ପ୍ରତିଶତ ଥିଲା ।

ଉତ୍ତରରେ, ସରକାର ଜଣାଇଲେ (ମଇ 2022) ଯେ ସମ୍ପୃକ୍ତ ପିଏଚ୍ ଡିଭିଜନଗୁଡ଼ିକୁ ଅବଶିଷ୍ଟ ରାଶି ପାଇଁ ବ୍ୟବହାର ପ୍ରମାଣପତ୍ର ଦାଖଲ କରିବାକୁ ଅବଗତ କରାଯାଇଛି ।

(ii) ***ପିଏଚ୍ଇଓ ଦ୍ୱାରା ପାଣି ମିଟର ସ୍ଥାପନ ନହେବା***

ପାଣି ମିଟର ଲଗାଇବା ପାଇଁ ପିଏଚ୍ଇଓ କୌଣସି ପଦକ୍ଷେପ ନେଇନାହିଁ । ଏହା ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଧାର୍ଯ୍ୟ କରିଥିବା ଜଳ ଶୁଳ୍କ ଆଦାୟ କରେ । ଏହା ମଧ୍ୟ ଜନସାଧାରଣଙ୍କଠାରୁ ଆଦାୟ ହେଉଥିବା ଜଳ ଶୁଳ୍କ ଅଧିକ ଜଳ ଯୋଗାଣ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ଏହା ଖର୍ଚ୍ଚ ବହନ କରିଥାଏ । ପାଣି ମିଟର ନଥିବାରୁ ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିରବଚ୍ଛିନ୍ନ ଭାବେ ପାଣି ବ୍ୟବହାର ସତ୍ତ୍ୱେ ଜଳ ଶୁଳ୍କ ସମତଳ ହାରରେ ଆଦାୟ କରାଯାଇଛି ।

ଉତ୍ତରରେ ସରକାର ଜଣାଇଲେ (ମଇ 2022) ଯେ ୟୁଏଲ୍‌ବି ଗୁଡ଼ିକର ଘରଗୁଡ଼ିରେ ୱାଟର ମିଟର ଲଗାଇବା କାମ ୱାଟ୍‌କୋ ଦ୍ୱାରା ଆରମ୍ଭ ହୋଇସାରିଛି ।

(iii) ବେଆଇନ୍ / ଅନଧିକୃତ ସଂଯୋଗ ପାଇଁ ଜରିମାନା ଆଦାୟ କରାନଯିବା

ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବେଆଇନ୍/ ଅନଧିକୃତ ସଂଯୋଗ ଏବଂ ଲିକେଜ୍ ଇତ୍ୟାଦି କାରଣରୁ ପାଣି ନଷ୍ଟ ହେବା ଇତ୍ୟାଦି ଚିହ୍ନଟ କରିବା ପାଇଁ ପିଏଚ୍‌ଇଓର କୌଣସି ବ୍ୟବସ୍ଥା ନାହିଁ । ବେଆଇନ୍/ ଅନଧିକୃତ ସଂଯୋଗ ପାଇଁ କୌଣସି ଜରିମାନା ଆଦାୟ କରାଯାଇନାହିଁ ।

ଏହାର ଉତ୍ତରରେ ସରକାର ଜଣାଇଲେ (ମଇ 2022) ଯେ, ବେଆଇନ୍/ ଅନଧିକୃତ ସଂଯୋଗ ଉପରେ କଡ଼ା ନଜର ରଖିବା ଏବଂ ଉପଯୁକ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରିବା ପାଇଁ ପିଏଚ୍‌ଇଓର ଏକ ଅନ୍ତର୍ନିହିତ ସତର୍କ ବ୍ୟବସ୍ଥା ରହିଛି । ଏହି ଉତ୍ତର ଗ୍ରହଣୀୟ ନୁହେଁ କାରଣ ସରାକର ବେଆଇନ୍/ ଅନଧିକୃତ ସଂଯୋଗ ପାଇଁ ଆଦାୟ କରାଯାଇଥିବା ଜରିମାନା ପରିମାଣର କୌଣସି ଦସ୍ତାବିଜ୍ କିମ୍ବା ତଥ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରିନାହାଁନ୍ତି ।.

- ୱାଟ୍‌କୋ

(i) ପ୍ରକଳ୍ପ ଗୁଡ଼ିକ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ନହେବା

ଜଳ ଯୋଗାଣ ପାଇଁ 2020 ମାର୍ଚ୍ଚ ମାସରେ ୱାଟ୍‌କୋ ସିଏମ୍‌ସି, କଟକ ଓ ପୁରୀ ପୌରପାଳିକାର ଦାୟିତ୍ୱ ନେଇଥିଲା । ସିଏମ୍‌ସି ଅଞ୍ଚଳରେ ପିଏଚ୍‌ଇଓ (ମାର୍ଚ୍ଚ 2020) 24 ଟି ଜଳ ଯୋଗାଣ ପ୍ରକଳ୍ପ ୱାଟ୍‌କୋକୁ ହସ୍ତାନ୍ତର କରିଥିଲା ଏବଂ ୱାଟ୍‌କୋ ନିଜେ ତିନୋଟି ଜଳ ଯୋଗାଣ ପ୍ରକଳ୍ପ ହାତକୁ ନେଇଥିଲା । ସେଥି ମଧ୍ୟରୁ 12 ଟି ଜଳ ଯୋଗାଣ ପ୍ରକଳ୍ପ[74] 228.28 କୋଟି ଟଙ୍କା ବ୍ୟୟ ବରାଦ ସହ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ତାରିଖ ଠାରୁ ଏକ ରୁ 38 ମାସ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବିଳମ୍ବରେ ଅଗ୍ରଗତି ଚାଲିଛି । 148.25 କୋଟି ଟଙ୍କା ବ୍ୟୟରେ (ଅଗଷ୍ଟ 2021 ସୁଦ୍ଧା) ଅବଶିଷ୍ଟ 15 ଟି ପ୍ରକଳ୍ପ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଛି । କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ପିଏଚ୍‌ଇଓ ରୁ ୱାଟ୍‌କୋ ବଦଳିରେ ବିଳମ୍ବ ହେତୁ ଶେଷ ହେବାର ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ତାରିଖ (ଅଗଷ୍ଟ 2021 ସୁଦ୍ଧା) ଠାରୁ ଚାରି ରୁ 48 ମାସ ବିଳମ୍ବରେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଥିବା ପ୍ରକଳ୍ପଗୁଡ଼ିକ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ହୋଇପାରି ନାହିଁ । ଫଳରେ ୱାଟ୍‌କୋ ହାତକୁ ନେବାର ତାରିଖକୁ ବର୍ଷେ ରୁ ଅଧିକ ସମୟ ବିତିଯାଇଥିଲେ ମଧ ଜନସାଧାରଣଙ୍କୁ ଜଳ ଯୋଗାଣ ହୋଇପାରୁନାହିଁ ।

ଉତ୍ତରରେ, ସରକାର ଜଣାଇଲେ (ମଇ 2022) ଯେ ବର୍ତ୍ତମାନ ସୁଦ୍ଧା ସମସ୍ତ 27 ଟି ପ୍ରକଳ୍ପ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ହୋଇଛି । କିନ୍ତୁ, ବାସ୍ତବ କଥା ହେଉଛି, ପ୍ରକଳ୍ପଗୁଡ଼ିକୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ କରିବା ଓ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ କରିବା ସପକ୍ଷରେ ସରକାର କୌଣସି ଦସ୍ତାବିଜ୍ ପ୍ରମାଣ ପ୍ରଦାନ କରିନାହାନ୍ତି ।.

(ii) ୱାଟ୍‌କୋ ବ୍ୟାଙ୍କ ଆକାଉଣ୍ଟରେ ୱାଟର ଚାର୍ଜ ପାର୍କିଂ

ଓଡ଼ିଶା ସରକାର (ଜିଓଓ) ଦ୍ୱାରା ଗଠିତ ଏକ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ମାଲିକାନାରେ ଥିବା କମ୍ପାନୀ ୱାଟ୍‌କୋ, ୟୁଏଲ୍‌ବି ତରଫରୁ ଜଳ ସେବା ଶୁଳ୍କ ଆଦାୟ କରିବା ଏବଂ ଏହି ଚାର୍ଜଗୁଡ଼ିକ ସରକାରୀ ରାଜସ୍ୱ ଭାବରେ ସରକାରୀ ଟ୍ରେଜେରୀକୁ ପଠାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ । ତେବେ ଜୁନ୍ 2019 ରୁ ମାର୍ଚ୍ଚ 2020 ମଧ୍ୟରେ ୱାଟର ଚାର୍ଜ ବାବଦରେ ୱାଟ୍‌କୋ ଆଦାୟ କରିଥିବା 15.64 କୋଟି ଟଙ୍କା ୟୁଏଲ୍‌ବି କିମ୍ବା ସରକାରୀ ଆକାଉଣ୍ଟକୁ ସ୍ଥାନାନ୍ତର କରାଯାଇ ନାହିଁ, ବରଂ ୱାଟ୍‌କୋର ଆକାଉଣ୍ଟରେ ରଖାଯାଇଛି, ଯାହାଫଳରେ ରାଜ୍ୟ ରାଜକୋଷ ଉପରେ ଖରାପ ପ୍ରଭାବ ପଡ଼ିଛି ।

ଯେହେତୁ ୟୁଏଲ୍‌ବିମାନେ ସେମାନଙ୍କ ଅଧିନରେ ଜଳ ଯୋଗାଣ କରୁନାହାଁନ୍ତି କିମ୍ବା ଜଳ ଶୁଳ୍କ ଆଦାୟ କରୁନାହାଁନ୍ତି, ତେଣୁ ସେମାନଙ୍କର ନିଜସ୍ୱ ରାଜସ୍ୱ ବୃଦ୍ଧି ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଏହା ପ୍ରତିକୂଳ ପ୍ରଭାବ ପକାଉଛି ।

---

[74] (କ) କ୍ୟାଣ୍ଟନମେଣ୍ଟ ରୋଡରେ ଥିବା ଟ୍ୟାପ୍ ଗୁଣବତ୍ତାରୁ ପାନୀୟ ସହିତ ଓଡ଼ିଶା ହାଇକୋର୍ଟର ମାନ୍ୟବର ବିଚାରପତିଙ୍କ ବାସଭବନକୁ ଜଳ ଯୋଗାଣର ଉନ୍ନତି 24 ଘଣ୍ଟିଆ ।

(ଖ) କଟକ ଷ୍ଟୋର ପିଏଚ୍ ସେକ୍ସନ ନଂ-1 ଅଧିନରେ ସିଏମ୍‌ସିର ବିଭିନ୍ନ ୱାର୍ଡ (7ନମ୍ବର) ର ଖୋଲା ଅଞ୍ଚଳରେ ଜଳ ଯୋଗାଣ ପାଇପ୍ ଲାଇନ୍ ବିଛାଇବା ।

(ଗ) କଟକ ନୟା ବଜାରସ୍ଥିତ ଷ୍ଟୋର ପିଏଚ୍ ସେକ୍ସନ୍ ନଂ-2 ଅଧିନରେ ସିଏମ୍‌ସିର ବିଭିନ୍ନ ୱାର୍ଡ (42, 43, 46(ପି),47, 48, 49, 54 ଏବଂ 55) ର ଖୋଲା ଅଞ୍ଚଳରେ ଜଳ ଯୋଗାଣ ପାଇପ୍ ଲାଇନ୍ ବିଛାଇବା ।

ଏହାର ଉତ୍ତରରେ, ସରକାର ଜଣାଇଲେ (ମଇ 2022) ଯେ ପାନୀୟ ଜଳ ଯୋଗାଣ, ପରିଚାଳନା ଓ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ଦିଗରେ ହେଉଥିବା ଖର୍ଚ୍ଚକୁ ଭରଣା କରିବା ପାଇଁ ୱାଟ୍‌କୋକୁ ଏଚ୍‌ଆଣ୍ଡୟୁଡି ବିଭାଗ ଏହାର ବ୍ୟାଙ୍କ ଆକାଉଣ୍ଟରେ ପାଣି ଶୁଳ୍କ ରଖିବାକୁ ଅନୁମତି ଦେଇଛି । ଏହାର ଉତ୍ତର ଗ୍ରହଣୀୟ ନୁହେଁ, ଓଡ଼ିଶା ଟ୍ରେଜେରୀ କୋଡ ଅନୁଯାୟୀ ଅଯଥା ବିଳମ୍ବ ନକରି ରାଜ୍ୟର ରାଜସ୍ୱ ବାବଦରେ ପ୍ରାପ୍ତ ସମସ୍ତ ଟଙ୍କା କୋଷାଗାରରେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବେ ପୈଠ କରାଯିବ ଏବଂ ଏହାକୁ ରାଜ୍ୟର ପବ୍ଲିକ୍ ଆକାଉଣ୍ଟରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରାଯିବ । ଉପରୋକ୍ତ ହିସାବରେ ମିଳିଥିବା ଅର୍ଥ ବିଭାଗୀୟ ଖର୍ଚ୍ଚ ପୂରଣ ପାଇଁ ବ୍ୟବହୃତ ହେବ ନାହିଁ । ତେଣୁ ୱାଟ୍‌କୋର ଏହି କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଓଡ଼ିଶା ଟ୍ରେଜେରୀ କୋଡର ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ ଅଟେ ।

5.5.1.3 ଓଡ଼ିଶା ଜଳ ଯୋଗାଣ ଓ ସ୍ୱେରେଜ୍ ବୋର୍ଡ-ସହରାଞ୍ଚଳରେ ସ୍ୱେରେଜ୍ ପରିଚାଳନା

ଓଏମ୍‌ଏ ଏବଂ ଓଏମ୍‌ସିଏ ଅନୁଯାୟୀ, ୟୁଏଲ୍‌ବିର ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ କଠିନ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ଏବଂ ନର୍ଦ୍ଦମା ସଂଗ୍ରହ, ଅପସାରଣ, ବିଶୋଧନ ଏବଂ ନିଷ୍କାସନ ପାଇଁ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବା ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ । ଏଚ୍‌ଆଣ୍ଡୟୁଡି ବିଭାଗ ଅଧୀନରେ ଥିବା ଓଡବ୍ଲୁଏସ୍ଏସ୍‌ବି ହେଉଛି ରାଜ୍ୟର ସହରାଞ୍ଚଳରେ ସ୍ୱେରେଜ୍ ପରିଚାଳନା ଦାୟିତ୍ୱରେ ଥିବା ସଂସ୍ଥା । ତେବେ ଜଳ ଯୋଗାଣ ସହ ସ୍ୱେରେଜ୍ ବିଶୋଧନ ଓ ନିଷ୍କାସନ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ କାର୍ଯ୍ୟର ତଦାରଖ ପାଇଁ ସରକାର (ଜୁଲାଇ 2015) ଆଉ ଏକ କମ୍ପାନୀ ଅର୍ଥାତ୍ ୱାଟ୍‌କୋ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିଥିଲେ । ଗେଜେଟ୍ ବିଜ୍ଞପ୍ତି (ଜୁଲାଇ 2015) ଅନୁଯାୟୀ, ୱାଟ୍‌କୋ ତିନୋଟି ୟୁଏଲ୍‌ବିରେ ପିଏଚ୍‌ଇଓର ଦାୟିତ୍ୱ ନେଇଥିଲା ଏବଂ ଏଚ୍‌ଆଣ୍ଡୟୁଡି ବିଭାଗ ଦ୍ୱାରା ନିଯୁକ୍ତ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ୟୁଏଲ୍‌ବିରୁ ନିଜ ଅକ୍ତିଆରକୁ ନେବାର ଥିଲା । ବର୍ତ୍ତମାନ ୱାଟ୍‌କୋ କେବଳ ଆଠଟି ୟୁଏଲ୍‌ବିରେ ଜଳ ଯୋଗାଣ କରୁଥିଲା ।

2015-16 ରୁ 2019-20 ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଓଡବ୍ଲୁଏସ୍ଏସ୍‌ବି ଦ୍ୱାରା ସ୍ୱେରେଜ୍ ବ୍ୟବସ୍ଥାର ନିର୍ମାଣ ଏବଂ ପରିଚାଳନା ଓ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ନିମ୍ନଲିଖିତ ତଥ୍ୟ ଯାଞ୍ଚରୁ ଜଣାପଡ଼ିଛି ।

- 2017 ଜାନୁଆରୀରୁ 2018 ଫେବୃଆରୀ ମଧ୍ୟରେ 1258.41 କୋଟି ଟଙ୍କାର ଚୁକ୍ତି ଭିତ୍ତିରେ ଓଡବ୍ଲୁଏସ୍ଏସ୍‌ବି ଛଅଟି ସ୍ୱେରେଜ୍ ସିଷ୍ଟମ ପ୍ରକଳ୍ପ (ଭୁବନେଶ୍ୱରରେ ଚାରୋଟି, ସମ୍ବଲପୁରରେ ଗୋଟିଏ ଓ ରାଉରକେଲାରେ ଗୋଟିଏ) ହାତକୁ ନେଇଥିଲା, ଯାହାକି 2020 ଜାନୁଆରୀ ରୁ ନଭେମ୍ବର 2020 ମଧ୍ୟରେ ଶେଷ ହେବାର ଥିଲା । 2020 ଡିସେମ୍ବରରେ ଭୁବନେଶ୍ୱରରେ ଚାରିଟି ପ୍ରକଳ୍ପ ଆଂଶିକ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ହୋଇଥିବା ଦର୍ଶାଯାଇଥିବା ବେଳେ ଅନ୍ୟ ଦୁଇଟି ପ୍ରକଳ୍ପ (ସମ୍ବଲପୁର ଓ ରାଉରକେଲାରେ) 2021 ମାର୍ଚ୍ଚ ସୁଦ୍ଧା ଚାଲିଥିବା ଜଣାପଡ଼ିଛି ।
- ଆହୁରି ଏହା ମଧ୍ୟ ଦେଖିବାକୁ ମିଳିଛି ଯେ, 860.96 କିଲୋମିଟର ସ୍ୱେରେଜ୍ ବିଛାଇବା କାର୍ଯ୍ୟ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିବା ବେଳେ 514.92 କିଲୋମିଟର (60 ପ୍ରତିଶତ) ଶେଷ ହୋଇଛି ଏବଂ ଅବଶିଷ୍ଟ 346.04 କିଲୋମିଟର କାମ ଶେଷ ହୋଇନାହିଁ । 44 ଟି ସ୍ୱେରେଜ୍ ପମ୍ପିଂ ଷ୍ଟେସନ (ଏସ୍‌ପିଏସ୍) ମଧ୍ୟରୁ 41 ଟି ଚାଲୁଥିବା ବେଳେ ତିନୋଟି କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ହୋଇନାହିଁ ।
- ସେହିପରି ଛଅଟି ସ୍ୱେରେଜ୍ ଟ୍ରିଟ୍‌ମେଣ୍ଟ ପ୍ଲାଣ୍ଟ (ଏସ୍‌ଟିପି) ମଧ୍ୟରୁ ଗୋଟିଏ ଏସ୍‌ଟିପି ଭୁବନେଶ୍ୱରରେ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ହୋଇଥିବା ବେଳେ ବାକି ପାଞ୍ଚୋଟି ଏସ୍‌ଟିପି ଚାଲୁ ରହିଛି । 2009-10 ରୁ 2019-20 ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଛଅଟି ସ୍ୱେରେଜ୍ ସିଷ୍ଟମ ପ୍ରକଳ୍ପ ପାଇଁ ମିଳିଥିବା 881.88 କୋଟି ଟଙ୍କା ମଧ୍ୟରୁ 700.39 କୋଟି ଟଙ୍କା ବ୍ୟବହୃତ ହୋଇଛି । ପ୍ରକଳ୍ପଗୁଡ଼ିକ ଏବଂ ଅବ୍ୟବହୃତ ବାଲାନ୍ସ (ଅକ୍ଟୋବର/ ଡିସେମ୍ବର 2019) ଅଧିକ କାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ ୱାଟ୍‌କୋକୁ ହସ୍ତାନ୍ତର କରାଯାଇଥିଲା । ଫଳରେ ଦୁଇଟି ପାରାଷ୍ଟାଟାଲ୍ ସଂସ୍ଥାର ସଂପୃକ୍ତି ସତ୍ତ୍ୱେ ଦୁଇ ବର୍ଷରୁ ଅଧିକ ସମୟ ଧରି ସ୍ୱେରେଜ୍ ବ୍ୟବସ୍ଥା ପ୍ରକଳ୍ପ ଅସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ରହିଥିଲା ।
- ଏହା ମଧ୍ୟ ଦେଖିବାକୁ ମିଳିଛି ଯେ, ୟୁଏଲ୍‌ବିଗୁଡ଼ିକ ସ୍ୱେରେଜ୍ ଟ୍ରିଟ୍‌ମେଣ୍ଟ କାର୍ଯ୍ୟ ଗ୍ରହଣ କରିନାହାଁନ୍ତି ଏବଂ ସ୍ୱେରେଜ୍ ସେସ୍ ଆଦାୟ କରିନାହାଁନ୍ତି, ଯାହାଫଳରେ ନିଜସ୍ୱ ରାଜସ୍ୱ ସୃଷ୍ଟି ହେଉନାହିଁ ।

ଉତ୍ତରରେ ସରକାର ଜଣାଇଲେ (ମଇ 2022) ଯେ, ଭୁବନେଶ୍ୱରରେ ଥିବା ଛଅଟି ସ୍ୱେରେଜ୍ ମଧ୍ୟରୁ ଗୋଟିଏ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ହୋଇଛି । 2022 ସେପ୍ଟେମ୍ବର ସୁଦ୍ଧା ଅନ୍ୟ ସ୍ୱେରେଜ୍ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଶେଷ ହେବ । ତେବେ ସରକାର ଅବଶିଷ୍ଟ ସ୍ୱେରେଜ୍ ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ଠିକ୍ ସମୟରେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ କରିବା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିପାରିବେ

ସୁପାରିଶ :

11. ***ସରକାର କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ ପାଇଁ ସମୟ ସୀମାକୁ ଅଧିକ କଡ଼ାକଡ଼ି ଭାବେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବାକୁ ବିଚାର କରିପାରନ୍ତି ।***

5.5.1.4 ଓଡ଼ିଶା ସକ୍ଷମ ଆବାସସ୍ଥଳୀ ମିଶନ (ଓଏଲ୍ଏଚ୍ଏମ୍)-"ଜାଗା"

ଓଏମ୍ଏ ଏବଂ ଓଏମ୍ସିଏ ଅନୁଯାୟୀ, ୟୁଏଲ୍ବି ଗୁଡ଼ିକ ବସ୍ତି ଉନ୍ନତି ଏବଂ ଉନ୍ନତିକରଣ କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଓଡ଼ିଶା ଜମି ଅଧିକାର ଆଇନ୍ 2017 ଅନୁଯାୟୀ ଚିହ୍ନଟ ବସ୍ତି ବାସିନ୍ଦାଙ୍କୁ ଜମି ଅଧିକାର ପ୍ରଦାନ କରାଯିବ । ତେବେ ଏହା ଦେଖିବାକୁ ମିଳିଥିଲା ଯେ, ଓଏଲ୍ଏଚ୍ଏମ୍-"ଜାଗା" ନାମକ ଏକ ସମାଜ, ଏଚ୍ଆଣ୍ଡୟୁଡି ବିଭାଗ ଦ୍ୱାରା (ମଇ 2018) ଗଠନ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ସୋସାଇଟି ଆକ୍ଟ, 1860 ଅଧିନରେ ପଞ୍ଜୀକୃତ ହୋଇଥିଲା । ଯାହା ସମସ୍ତ ୟୁଏଲ୍ବି ଅଞ୍ଚଳରେ ବସ୍ତିଗୁଡ଼ିକୁ ସକ୍ଷମ ଆବାସସ୍ଥଳୀରେ ପରିଣତ କରିବାକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ ରଖିଛି । ସୋସାଇଟିର ଗଭର୍ଣ୍ଣିଂ ବଡିରେ ମୁଖ୍ୟ ଶାସନ ସଚିବ ଅଧକ୍ଷ ଏବଂ ଉନ୍ନୟନ କମିଶନର ତଥା ଅତିରିକ୍ତ ମୁଖ୍ୟ ଶାସନ ସଚିବ/ ପ୍ରମୁଖ ଶାସନ ସଚିବ/ ଅନ୍ୟ ବିଭାଗର ସଚିବ/ ଡିଏମ୍ଏ ନଅ ଜଣ ସଦସ୍ୟ ରହିଛନ୍ତି । ବିଭିନ୍ନ ବିଭାଗ/ ସହରାଞ୍ଚଳ ସଂସ୍ଥା/ ବେସରକାରୀ ଅନୁଷାନ/ ଆର୍ଥିକ ଅନୁଷାନ/ ଆନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ସଂସ୍ଥା/ ଟ୍ରଷ୍ଟ/ ସମୁଦାୟ ଓ ଅଂଶୀଦାରମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସହଯୋଗକୁ ସୁଦୃଢ଼ କରି ବିଭିନ୍ନ ଯୋଜନା/ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ/ ପାଣ୍ଠି ସୁଯୋଗର ଉପଯୋଗ ଓ ସମନ୍ୱୟ କରିବା ଏହି ମିଶନର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ । ଏହା ବ୍ୟତୀତ, ସହରାଞ୍ଚଳ ଗରିବଙ୍କ ଜୀବନରେ ସ୍ଥାୟୀ ପରିବର୍ତ୍ତନ ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ନୀତି ସଂସ୍କାରର ବିକଳ୍ପ ଯାଞ୍ଚ କରିବା ପାଇଁ ଏହା ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କୁ ପରାମର୍ଶଦାତା ସହାୟତା ପ୍ରଦାନ କରିଥାଏ ।

ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2020 ରୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୋଇଥିବା ବସ୍ତି ଉନ୍ନତିକରଣ ଏବଂ ଡିଲିଷ୍ଟିଂ ପାଇଁ ଷ୍ଟାଣ୍ଡାର୍ଡ ଅପରେଟିଂ ପ୍ରୋସିଜିଓରରୁ ପ୍ରକାଶିତ ଅନୁଯାୟୀ, ଜାଗା ମିଶନ (i) 1,725 ଟି ବସ୍ତିର ସର୍ବେକ୍ଷଣ ଏବଂ ମ୍ୟାପିଂ ଶେଷ ହୋଇଛି । (ii) 1,68,141 ପରିବାର ପାଇଁ ଘରକୁ ଘର ବୁଲି ସର୍ବେକ୍ଷଣ କରାଯାଇଛି (iii) ସରକାର 60,000 ପରିବାର ପାଇଁ ଜମି ଅଧିକାର ସାର୍ଟିଫିକେଟ୍ ପ୍ରଦାନ କରିବାରେ ସହାୟକ ହୋଇଥିଲା ଏବଂ (iv) ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଆବାସ ଯୋଜନାରେ 20,000 ବସ୍ତି ପରିବାରକୁ ଆବାସ ପାଇଁ ସହାୟତା ପ୍ରଦାନ କରିଛନ୍ତି । ତେଣୁ ରାଜ୍ୟରେ ବସ୍ତିର ଉନ୍ନତି ପାଇଁ ସମାଜ ଏକ ସଂସ୍ଥା ଭାବେ କାର୍ଯ୍ୟ କରାଯାଇଛି ।

ତେବେ ୟୁଏଲ୍ବି ଗୁଡ଼ିକରେ ବସ୍ତିବାସିନ୍ଦାଙ୍କ ପାଇଁ ରାସ୍ତା ଓ ଘର (ରାଜୀବ ଆବାସ ଯୋଜନା) ନିର୍ମାଣ କାର୍ଯ୍ୟ ସେମାନଙ୍କ ଇଞ୍ଜିନିୟରିଂ ଶାଖା ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିଲେ ହେଁ ବସ୍ତି ଉନ୍ନତି ପାଇଁ କୌଣସି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଅଧିକାରୀଙ୍କୁ ନିୟୋଜିତ କରାଯାଇନାହିଁ । ଓଏଲ୍ଏଚ୍ଏମ୍ ସହ ଯୋଗାଯୋଗ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ସ୍ଲମ୍ ଅପ୍ଗ୍ରେଡେସନ୍ ଏବଂ ଡିଲିଷ୍ଟିଂ ପାଇଁ ଓଏଲ୍ଏଚ୍ଏମ୍ ସହ ଯୋଗାଯୋଗ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ୟୁଏଲ୍ବିରେ ଜଣ ଲେଖାଏଁ ଓ୍ୱାର୍ଡ ଅଫିସରଙ୍କୁ ନୋଡାଲ୍ ଅଫିସର ଭାବେ ନିଯୁକ୍ତ କରାଯାଇଥିଲା ।

ଉପରୋକ୍ତ ତଥ୍ୟରୁ ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ ଯେ ୟୁଏଲ୍ବି ଗୁଡ଼ିକୁ ସୁଦୃଢ଼ କରିବା ପାଇଁ ସେମାନଙ୍କୁ ପାଣ୍ଠି ଓ କର୍ମକର୍ତ୍ତା ଯୋଗାଇ ଦେବା ପରିବର୍ତ୍ତେ ଜିଓଓ ବିକେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଶାସନର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରୁ ବିଚ୍ଛିନ୍ନ ହୋଇ ବସ୍ତି ଉନ୍ନତି ପାଇଁ ଆଉ ଏକ ସଂସ୍ଥା ସୃଷ୍ଟି କରିଥିଲେ ।

ଏହାର ଉତ୍ତରରେ ସରକାର ଜଣାଇଲେ (ମଇ 2022) ଯେ, ୟୁଏଲ୍ବିଗୁଡ଼ିକ ସେମାନଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ ପାଇଁ ହସ୍ତାନ୍ତର ସହାୟତା ପ୍ରଦାନ କରିବା ଏବଂ ମିଶନ ମୋଡରେ ବସ୍ତିବାସିନ୍ଦାଙ୍କୁ ବାସସ୍ଥାନ ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ ଜାଗା ମିଶନ ଗଠନ କରାଯାଇଛି । କିନ୍ତୁ, ବାସ୍ତବକଥା ହେଲା ସରକାର ୟୁଏଲ୍ବି ଗୁଡ଼ିକୁ ସୁଦୃଢ଼ କରିବା ପରରିବର୍ତ୍ତେ ଅନ୍ୟ ସଂସ୍ଥା ସୃଷ୍ଟି କରିଛନ୍ତି ।

ସୁପାରିଶ:

12. ***ପ୍ରଭାବଶାଳୀ ବିକେନ୍ଦ୍ରୀକରଣ ହାସଲ କରିବା ପାଇଁ ୟୁଏଲ୍‌ବିଗୁଡ଼ିକ ଯେପରି ଅନ୍ୟ ସଂସ୍ଥା/ ପାରାଷ୍ଟାଟାଲ୍ ହସ୍ତକ୍ଷେପ ବିନା ସେମାନଙ୍କୁ ଦିଆଯାଇଥିବା କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ପରିମାଣର ସ୍ୱୟଂଶାସିତତା ଉପଭୋଗ କରନ୍ତି ତାହା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ପାଇଁ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ପଦକ୍ଷେପ ନେବା ଆବଶ୍ୟକ ।***

ଭାଗ VI

ୟୁଏଲ୍‌ବି ଗୁଡ଼ିକରେ ମାନବ ସମ୍ବଳ ପରିଚାଳନା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ବିଷୟଗୁଡ଼ିକ ଏହି ଅଧ୍ୟାୟରେ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇଛି । ରାଜ୍ୟ ସରକାର ନିଜେ ବର୍ଗୀକରଣ, ନିଯୁକ୍ତି ପଦ୍ଧତି, ସେବା ସର୍ତ୍ତ ଏବଂ ବେତନ ଏବଂ ୟୁଏଲ୍‌ବି କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ଭତ୍ତା ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରିବା ସହିତ ସେମାନଙ୍କ ଉପରେ ଶୃଙ୍ଖଳାଗତ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରିବା ଏବଂ ସେମାନଙ୍କୁ ୟୁଏଲ୍‌ବି କିମ୍ବା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସରକାରୀ ବିଭାଗକୁ ହସ୍ତାନ୍ତର କରିବାର କ୍ଷମତା ପ୍ରଦାନ କରିଛନ୍ତି ।

ଏହି ଦଶନ୍ଧିରୁ ଅଧିକ ସମୟ ଧରି ସମସ୍ତ ପରୀକ୍ଷିତ ୟୁଏଲ୍‌ବିରେ ଜନସଂଖ୍ୟା ବୃଦ୍ଧି ସତ୍ତ୍ୱେ, ମଞ୍ଜୁରୀ ପ୍ରାପ୍ତ କର୍ମଚାରୀ ସଂଖ୍ୟା ହ୍ରାସ ପାଇଛି ।

ବିଶେଷ କରି ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ବୈଷୟିକ ପଦବୀରେ ସମସ୍ତ କ୍ୟାଡରରେ ବଡ଼ ପଦବୀ ଖାଲି ପଡ଼ିଥିବାରୁ ସେବା ପ୍ରଦାନ ପ୍ରଭାବିତ ହୋଇଛି ।

5.6 ସହରାଞ୍ଚଳ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥାର ମାନବ ସମ୍ବଳ ପରିଚାଳନା ଓ ଦକ୍ଷତା ବିକାଶ

5.6.1 ମାନବ ଶକ୍ତି ଉପରେ ସୀମିତ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ

ୟୁଏଲ୍‌ବିର ସଶକ୍ତିକରଣ ପାଇଁ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ଏବଂ ଯୋଗ୍ୟ ମାନବ ଶକ୍ତି ଆବଶ୍ୟକ । ବିଭିନ୍ନ ମାନଦଣ୍ଡ ଯଥା, ଭୌଗୋଳିକ କ୍ଷେତ୍ରର ପରିମାଣ, ଜନସଂଖ୍ୟା/ ଜନସଂଖ୍ୟା ପ୍ରକୃତିର ସଂଖ୍ୟା, ବିଦ୍ୟମାନ ସମ୍ପତ୍ତିର ପ୍ରକାର ଏବଂ ସଂଖ୍ୟା ଇତ୍ୟାଦିକୁ ବିଚାରକୁ ନେଇ ୟୁଏଲ୍‌ବି ଗୁଡ଼ିକ ନିଜେ ମାନବ ଶକ୍ତି ଆବଶ୍ୟକତାର ଆକଳନ କରିପାରିବେ ।

ଅବଶ୍ୟ, ଓଡ଼ିଶା ପୌର ପ୍ରଶାସନିକ ସେବା (ଓଏମ୍‌ଏଏସ୍) ନିୟମ, 2016 ଅନୁଯାୟୀ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ଆବଶ୍ୟକତା, ନିଯୁକ୍ତି ଓ ବଦଳି ଆକଳନ କରିବା ପାଇଁ ୟୁଏଲ୍‌ବି ଗୁଡ଼ିକର କୌଣସି କ୍ଷମତା ନଥିଲା । ବିଭିନ୍ନ ବର୍ଗର ୟୁଏଲ୍‌ବିରେ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ଆବଶ୍ୟକତା ଆକଳନ କରିବା ସହ ୟୁଏଲ୍‌ବିରେ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ନିଯୁକ୍ତି ଓ ସ୍ଥାନାନ୍ତରର କ୍ଷମତା ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ନିକଟରେ ରହିଛି । କିନ୍ତୁ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ୟୁଏଲ୍‌ବିର ମାନବ ଶକ୍ତି ଆକଳନକୁ ବାସ୍ତବିକ ଭାବରେ ବିଚାର କରିନଥିଲେ, ଯାହାଫଳରେ ବ୍ୟାପକ ଅଭାବ ଦେଖାଦେଇଥିଲା ଯାହାକି ***ଅନୁଚ୍ଛେଦ 5.6.2.1*** ରେ ବିସ୍ତୃତ ଭାବରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି ।

ଉତ୍ତରରେ ସରକାର ଜଣାଇଲେ (ମଇ 2022) ଯେ, ସେ ଉତ୍ସର୍ଗୀକୃତ ମ୍ୟୁନିସିପାଲିଟି ସର୍ଭିସ୍ କ୍ୟାଡର୍ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିଛନ୍ତି ଏବଂ ନିଯୁକ୍ତି କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ସ୍ତରରେ କରାଯାଉଛି ।.

5.6.1.1 କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ନିଯୁକ୍ତି

ୟୁଏଲ୍‌ବିକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରୁଥିବା ଆଇନ୍ ଅନୁଯାୟୀ, ରାଜ୍ୟ ସରକାର ୟୁଏଲ୍‌ବିର ବର୍ଗୀକରଣ, ନିଯୁକ୍ତି ପଦ୍ଧତି, ଚାକିରୀ ସର୍ତ୍ତାବଳୀ, ବେତନ ଏବଂ ଭତ୍ତା ସହିତ ୟୁଏଲ୍‌ବିର କର୍ମଚାରୀ ଏବଂ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଶୃଙ୍ଖଳା ଏବଂ ଆଚରଣକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରନ୍ତି । ଓଏମ୍‌ଏଏସ୍ ନିୟମ, 2016 ରେ ବିଭିନ୍ନ ବର୍ଗର ପଦବୀ ପାଇଁ ନିଯୁକ୍ତ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କୁ ତାଲିକାଭୁକ୍ତ କରାଯାଇଛି, ଯାହା ନିମ୍ନ ସାରଣୀରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି ।

ସାରଣୀ 5.7: ନିଯୁକ୍ତି ପାଇଁ ନିଯୁକ୍ତ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କୁ ଦର୍ଶାଉଥିବା ବିବୃତ୍ତି

ପଦବୀ ଶ୍ରେଣୀ	ନିଯୁକ୍ତ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ
ଗ୍ରୁପ୍ କ	ରାଜ୍ୟ ସରକାର
ଗ୍ରୁପ୍ ବି ଓ ସି	ପୌର ପ୍ରଶାସନ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ (ଡିଏମ୍ଏ)
ଗ୍ରୁପ୍ ଡି	ନିଗମ ଡେପୁଟି କମିଶନର ଏବଂ ପୌରପାଳିକା ଓ ଏନ୍ଏସି ରେ କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀ ଅଧିକାରୀ

5.6.1.2 କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ଉପରେ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ

ୟୁଏଲ୍‌ବିର ଅଧିକାରୀଙ୍କୁ ପଦୋନ୍ନତି ଦେବା, ଶୃଙ୍ଖଳାଗତ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରିବା, ଜରିମାନା ଆଦାୟ କରିବା କ୍ଷମତା ଇତ୍ୟାଦି ରହିଛି । ଡେପୁଟେସନ୍ ବ୍ୟତୀତ ୟୁଏଲ୍‌ବିର ଅଧିକାରୀଙ୍କ ସମ୍ପର୍କରେ ମଧ୍ୟ ୟୁଏଲ୍‌ବିକୁ ହସ୍ତାନ୍ତର କରାଯାଇନାହିଁ ଏବଂ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ନିକଟରେ ନ୍ୟସ୍ତ ହୋଇଛି ।

ଉତ୍ତରରେ ସରକାର ଜଣାଇଲେ (ମଇ 2022) ଯେ, ନିଯୁକ୍ତ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ହେଉଛନ୍ତି କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ଶୃଙ୍ଖଳାଗତ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ । ସରକାରଙ୍କ ଉତ୍ତରରୁ ସ୍ପଷ୍ଟ ହୋଇଛି ଯେ ୟୁଏଲ୍‌ବି ଗୁଡ଼ିକର କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ଉପରେ ସୀମିତ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ରହିଛି କାରଣ ଓଡ଼ିଶା ମ୍ୟୁନିସିପାଲିଟି ମାନୁଆଲ ଅନୁଯାୟୀ ପୌର ପ୍ରଶାସନ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ହେଉଛନ୍ତି ଓଡ଼ିଶା ପୌର ସେବା ଅଧୀନରେ ଥିବା ସମସ୍ତ ବର୍ଗର ପଦବୀ ପାଇଁ ନିଯୁକ୍ତ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ।

5.6.1.3 ନଗର କର୍ମଚାରୀମାନେ ୟୁଏଲ୍‌ବିର ଜନସଂଖ୍ୟା ସହ ସମାନ ନୁହଁନ୍ତି

2011 ଜନଗଣନା ଅନୁସାରେ, ଓଡ଼ିଶାର ସହରାଞ୍ଚଳ ଜନସଂଖ୍ୟା 0.70 କୋଟି ଥିଲା । 2020 ସୁଦ୍ଧା ଏହା 0.95 କୋଟିକୁ ବୃଦ୍ଧି ପାଇବ ବୋଲି ଆକଳନ କରାଯାଇଥିଲା । ପରୀକ୍ଷଣ କରାଯାଇଥିବା 20 ଟି ୟୁଏଲ୍‌ବିରେ ମାନବ ସମ୍ବଳ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ତଥ୍ୟର ବିଶ୍ଳେଷଣରୁ ଜଣାଗଲା ଯେ ୟୁଏଲ୍‌ବିରେ ମଞ୍ଜୁରୀ ପ୍ରାପ୍ତ ସଂଖ୍ୟା ଜନସଂଖ୍ୟା ସହିତ ସମାନ ନୁହେଁ । ପରୀକ୍ଷିତ ୟୁଏଲ୍‌ବି ଗୁଡ଼ିକରେ ପ୍ରତି 1000 ଜନସଂଖ୍ୟାରେ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା (2011 ଜନଗଣନା ତଥ୍ୟ ଅନୁଯାୟୀ) 0.22 ରୁ 3.59 ମଧ୍ୟରେ ଥିଲା । ତେବେ 2020 ର ଆନୁମାନିକ ଜନସଂଖ୍ୟା ଅନୁଯାୟୀ, ଏହା 0.16 ରୁ 2.64 ମଧ୍ୟରେ ହ୍ରାସ ପାଇଛି, ଯାହାକି ନିମ୍ନ ଚାର୍ଟରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି ।:

ଚାର୍ଟ 5.5: ପ୍ରତି 1000 ଜନସଂଖ୍ୟାରେ କର୍ମଚାରୀ

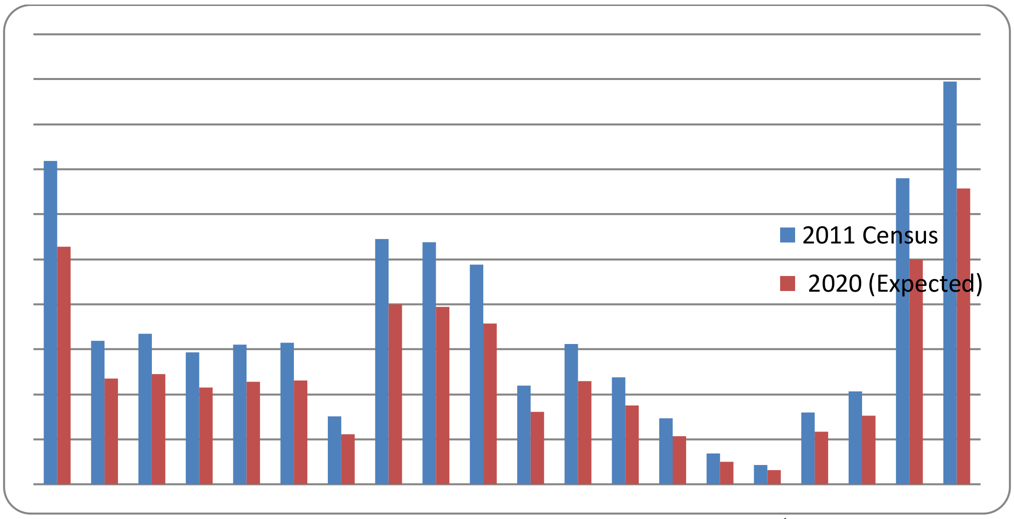

(ଉତ୍ସ: 2011 ଜନଗଣନା ଅନୁଯାୟୀ 20 ଟି ପରୀକ୍ଷଣ କରାଯାଇଥିବା ୟୁଏଲ୍‌ବିରେ 2020 ପାଇଁ ଅଡିଟ୍ ଦ୍ୱାରା ମିଳିଥିବା ତଥ୍ୟ ତୁଳନାରେ)

ଓଏମ୍ଏସ୍ ନିୟମ, 2016 ରେ ଅଭାବ ଥିଲା କାରଣ ସେମାନେ ରାଜ୍ୟର ୟୁଏଲ୍‌ବି ଗୁଡ଼ିକରେ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟ ଅନୁଯାୟୀ ଆବଶ୍ୟକତାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କରିବାରେ ବିଫଳ ହୋଇଥିଲେ । ପରବର୍ତ୍ତୀ ଅନୁଚ୍ଛେଦରେ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇଥିବା ପରୀକ୍ଷଣରେ ଯାଞ୍ଚ କରାଯାଇଥିବା ୟୁଏଲ୍‌ବିରେ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ଅପାରଗତା ମଧ୍ୟ ଅଡିଟ୍ ଲକ୍ଷ୍ୟ କଲା ।

ଏହାର ଉତ୍ତରରେ ସରକାର ଜଣାଇଲେ (ମଇ 2022) ଯେ, ପୌର ପ୍ରଶାସନରେ ଆଇସିଟିର ବ୍ୟବହାର ଏବଂ ପରିମଳ ପାଇଁ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ଆଉଟ୍‌ସୋର୍ସିଂ କାରଣରୁ ୟୁଏଲ୍‌ବି ପାଇଁ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ଓଏମ୍‌ଏଏସ୍ ଆଇନ୍, 2015 ଅନୁଯାୟୀ ପ୍ରଥମରୁ ଅଷ୍ଟମ ବର୍ଗ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ୟୁଏଲ୍‌ବି ବର୍ଗ ଆଧାରରେ ସ୍ଥିର କରାଯାଇଛି । ଏହି ଉତ୍ତର ଗ୍ରହଣୀୟ ନୁହେଁ କାରଣ ସରକାର ୟୁଏଲ୍‌ବି ଗୁଡ଼ିକୁ ବର୍ଗୀକୃତ କରିବା ଏବଂ ମଞ୍ଜୁରୀ ପ୍ରାପ୍ତ ପଦବୀ ଏବଂ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବର୍ଗ ପଦବୀରେ ଥିବା ପୁରୁଷଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବା ସପକ୍ଷରେ କୌଣସି ଦସ୍ତାବିଜ୍ ପ୍ରମାଣ ପ୍ରଦାନ କରିନାହାଁନ୍ତି ।

5.6.2 *କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ଦକ୍ଷତା ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା*

5.6.2.1 *ସହରାଞ୍ଚଳ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥାରେ ଅଯୋଗ୍ୟ କର୍ମଚାରୀ*

ପରୀକ୍ଷଣ କରାଯାଇଥିବା ୟୁଏଲ୍‌ବି ଗୁଡ଼ିକରେ, ୟୁଏଲ୍‌ବିର କର୍ମଚାରୀ ସ୍ଥିତିର ଯାଞ୍ଚରୁ ଜଣାଗଲା ଯେ 5,617 କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ମଞ୍ଜୁରୀ ପ୍ରାପ୍ତ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ତୁଳନାରେ ପ୍ରକୃତ ଏମ୍‌ଆଇପି 3,466 ଥିଲା, ଯେଉଁଥିରେ ବିଭିନ୍ନ ବର୍ଗ ଯଥା, ମ୍ୟୁନିସିପାଲ୍ ଇଞ୍ଜିନିୟର, ମେଡିକାଲ୍ ଅଫିସର କନିଷ୍ଠ ଯନ୍ତ୍ରୀ, ବରିଷ୍ଠ/ ଜୁନିୟର ଆସିଷ୍ଟାଣ୍ଟ, ଟିକସ ସଂଗ୍ରହକାରୀ ଇତ୍ୟାଦିରେ 2,151 କର୍ମଚାରୀ ପଦବୀ ଖାଲି ପଡ଼ିଛି । ଯାହା ମଞ୍ଜୁର ହୋଇଥିବା ପଦବୀର 38 ପ୍ରତିଶତ ଅଟେ । ପରୀକ୍ଷା ନିରୀକ୍ଷିତ ୟୁଏଲ୍‌ବିରେ ଖାଲି ପଡ଼ିଥିବା ପଦବୀ ସଂଖ୍ୟା ରାୟଗଡ଼ା ପୌରପାଳିକାରେ 15 ପ୍ରତିଶତରୁ ପୁରୀ ପୌରପାଳିକାରେ 72 ପ୍ରତିଶତ ରହିଛି ଯାହା ***ପରିଶିଷ୍ଟ 5.17*** ରେ ବିସ୍ତୃତ ଭାବେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି । ଓଡ଼ିଶା ମ୍ୟୁନିସିପାଲିଟି ସର୍ଭିସ୍ ଆକ୍ଟ 2015 ଅନୁଯାୟୀ ୟୁଏଲ୍‌ବିର ପ୍ରତ୍ୟେକ ବର୍ଗ ପାଇଁ ପଦବୀ ସଂଖ୍ୟା ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରାଯାଏ ଏବଂ ୟୁଏଲ୍‌ବିର ବର୍ଗ ଜନସଂଖ୍ୟା ଉପରେ ଆଧାରିତ । ତେଣୁ ଜନସଂଖ୍ୟା ବଢ଼ିଲେ ୟୁଏଲ୍‌ବିର ସଂଶୋଧିତ ସ୍ଥିତି ଅନୁଯାୟୀ ପଦବୀ ମଧ୍ୟ ବୃଦ୍ଧି କରାଯାଏ । ଯଦିଓ ଜନସଂଖ୍ୟା ବୃଦ୍ଧି ପାଉଥିଲା, ତଥାପି ୟୁଏଲ୍‌ବିର ଆବଶ୍ୟକତା ପୂରଣ ପାଇଁ ମଞ୍ଜୁରୀ ପ୍ରାପ୍ତ ଶକ୍ତି ଏବଂ ଏମ୍‌ଆଇପି ଜନସଂଖ୍ୟା ସହିତ ସମାନ ନଥିଲା । 2011 ଏବଂ 2020 ରେ 20 ଟି ପରୀକ୍ଷିତ ୟୁଏଲ୍‌ବିରେ ପ୍ରତି 1000 ଜନସଂଖ୍ୟାରେ ମଞ୍ଜୁରୀ ପ୍ରାପ୍ତ ସଂଖ୍ୟା ଯଥାକ୍ରମେ 1.68 ଏବଂ 1.24 ଥିଲା । କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ଅଭାବର ପ୍ରଭାବ ବିଷୟରେ ଅନୁଚ୍ଛେଦ 5.3.3.8(i) ଏବଂ 5.6.2.2 ରେ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇଛି ।

ଅଡିଟ୍ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣକୁ ଗ୍ରହଣ କରି ସରକାର ଦର୍ଶାଇଲେ (ମଇ 2022) ଯେ, ୟୁଏଲ୍‌ବିର ବର୍ତ୍ତମାନର ମଞ୍ଜୁରୀ ପ୍ରାପ୍ତ ପଦବୀକୁ ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ କରିବା ଏବଂ ପର୍ଯ୍ୟାୟକ୍ରମେ ସମସ୍ତ ଖାଲି ପଦବୀ ପୂରଣ ପାଇଁ ପଦକ୍ଷେପ ନିଆଯାଉଛି ।

5.6.2.2 *ଡେପୁଟେସନ/ ଚୁକ୍ତିଭିତ୍ତିକ/ ବୈଦେଶିକ ସେବା ଇତ୍ୟାଦି ଆଧାରରେ ୟୁଏଲ୍‌ବିର ପଦବୀ ପୂରଣ*

ଓଏମ୍‌ଏଏସ୍ ଧାରା, 2015 ଏବଂ ଓଏମ୍‌ଏଏସ୍ ନିୟମ, 2016 ରେ ଓଡ଼ିଶା ପୌର ପ୍ରଶାସନିକ ସେବାରେ ନିଯୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ନିଯୁକ୍ତି ପଦ୍ଧତି ଏବଂ ସେବାର ସର୍ତ୍ତାବଳୀକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରାଯାଏ ।

ଅଡିଟ ଲକ୍ଷ୍ୟ କଲା ଯେ ୟୁଏଲ୍‌ବି ଗୁଡ଼ିକରେ ଡେପୁଟେସନ୍ ମାଧ୍ୟମରେ ଅନେକ ପଦବୀ ପୂରଣ କରାଯାଇଥିଲା, ବିଶେଷ କରି ଗ୍ରୁପ୍ ଏ ଓ ଗ୍ରୁପ୍ ସି କ୍ୟାଡରରେ ଯାହା ୟୁଏଲ୍‌ବିର ପ୍ରଭାବ ଶାଳୀ କାର୍ଯ୍ୟକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରିଥିଲା । ଡେପୁଟେସନ୍ ଜରିଆରେ ପଦବୀ ପୂରଣ ହୋଇଥିବାରୁ ୟୁଏଲ୍‌ବିରେ ନିୟମିତ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ଅଭାବ ଦେଖାଦେଇଥିଲା । ଏହା ବ୍ୟତୀତ, ନିୟୋଜିତ କର୍ମଚାରୀମାନେ ୟୁଏଲ୍‌ବିରେ ନିଜର ଦାୟିତ୍ୱ ନିର୍ବାହ କରିବା ସହ ମୂଳ ବିଭାଗରେ ଦାୟିତ୍ୱ ମଧ୍ୟ ନିର୍ବାହ କରୁଥିଲେ । ଏହା ଏଭଳି କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ଉତ୍ତରଦାୟିତ୍ୱକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରିଥିଲା କାରଣ ୟୁଏଲ୍‌ବି ଗୁଡ଼ିକର ସେମାନଙ୍କ ଉପରେ ସିଧାସଳଖ ପ୍ରଶାସନିକ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ନଥିଲା ।
ଜିଓଓ ର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବିଭାଗରୁ ଡେପୁଟେସନ/ ବୈଦେଶିକ ସେବା/ ଚୁକ୍ତି/ ନିୟୋଜନ ଆଧାରରେ ୟୁଏଲ୍‌ବିର ପଦବୀ ପୂରଣର ନିମ୍ନରେ ଦିଆଯାଇଛି:

- ପରୀକ୍ଷା କରାଯାଇଥିବା କୌଣସି ୟୁଏଲ୍‌ବିରେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଅଧିକାରୀ ପାଇଁ ପଦବୀ ନଥିଲା । ନିୟୋଜିତ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଅଧିକାରୀମାନେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଓ ପରିବାର କଲ୍ୟାଣ ବିଭାଗର କ୍ୟାଡରରେ ଥିଲେ । କେବଳ ସେତିକି ନୁହେଁ, ପରୀକ୍ଷା କରାଯାଇଥିବା ଏନ୍‌ଏସିରେ କୌଣସି ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଅଧିକାରୀଙ୍କୁ ନିୟୋଜିତ କରାଯାଇନାହିଁ ।
- ବିଏମ୍‌ସିରେ ଡେପୁଟେସନ୍ ଭିତ୍ତିରେ ପରିବେଶ ଅଧିକାରୀଙ୍କୁ ନିଯୁକ୍ତି ଦିଆଯାଇଥିଲା ।

- ଯାଜପୁର ପୌରପାଳିକାରେ ଜଣେ ସହକାରୀ ନିର୍ବାହୀ ଯନ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ଡେପୁଟେସନ୍ (ବୈଦେଶିକ ସେବା) ଭିତ୍ତିରେ ଅବସ୍ଥାପିତ କରାଯାଇଥିବା ବେଳେ, ଯାଜପୁର ଡିଆର୍‌ଡିଏରୁ ବ୍ୟାସନଗର ପୌରପାଳିକାରେ ଅତିରିକ୍ତ ଦାୟିତ୍ୱ ସହ ଜଣେ ସହକାରୀ ଯନ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ଅବସ୍ଥାପିତ କରାଯାଇଛି ।
- ଯାଜପୁର ଜିଲ୍ଲାପାଳ, ବ୍ୟାସନଗର ପୌରପାଳିକାରେ ଜଣେ କନିଷ୍ଠ ଯନ୍ତ୍ରୀ (ଜେଇ) ଙ୍କୁ ବ୍ୟାସନଗର ସ୍ଥିତ କଳିଙ୍ଗନଗର ଉନ୍ନୟନ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ (କେଏନ୍‌ଡିଏ) ରୁ ପାର୍ଟ ଟାଇମ୍ ଜେଇ ଭାବେ ନିଯୁକ୍ତି ଦେଇଥିଲେ ।
- ପୂର୍ତ୍ତ ବିଭାଗ, ଜିଓଓରୁ ଡେପୁଟେସନ୍ ଭିତ୍ତିରେ ଆର୍‌ଏମ୍‌ସିରେ ଜଣେ ନିର୍ବାହି ଯନ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ଅବସ୍ଥାପିତ କରାଯାଇଥିଲା ।
- ଜଳ ସମ୍ପଦ ବିଭାଗ ପକ୍ଷରୁ ଡେପୁଟେସନ୍ ଭିତ୍ତିରେ ଜଣେ କନିଷ୍ଠ ଯନ୍ତ୍ରୀ ଓ ଜଣେ ସହକାରୀ ଯନ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ଆର୍‌ଏମ୍‌ସିରେ ଆବସ୍ଥାପିତ କରାଯାଇଥିଲା ।
- ବ୍ୟାସ ନଗର ପୌର ପାଳିକାରେ ଡେପୁଟେସନ୍ ଭିତ୍ତିରେ ଜଣେ ସାନିଟାରୀ ଏକ୍ସପର୍ଟଙ୍କୁ ନିଯୁକ୍ତି ଦିଆଯାଇଥିବା ବେଳେ ରାୟଗଡ଼ା ପୌରପାଳିକାରେ ଚାରିଜଣ ସାନିଟାରୀ ଏକ୍ସପର୍ଟଙ୍କୁ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଓ ପରିବାର କଲ୍ୟାଣ ବିଭାଗ, ଜିଓଓର ଡେପୁଟେସନ୍ ଭିତ୍ତିରେ ଅବସ୍ଥାପିତ କରାଯାଇଅଛି ।
- ବ୍ୟାସ ନଗର ପୌରପାଳିକାରେ ଜଣେ ଆକାଉଣ୍ଟାଣ୍ଟ ଓ ଦୁଇ ଜଣ କମ୍ୟୁନିଟି ଅର୍ଗାନାଇଜରଙ୍କୁ ଚୁକ୍ତି ଭିତ୍ତିରେ ନିଯୁକ୍ତି ଦିଆଯାଇଥିଲା । ମ୍ୟୁନିସିପାଲିଟିରେ ଚୁକ୍ତି ଭିତ୍ତିରେ ଏମ୍‌ଆଇଏସ୍ ପାଇଁ ଗୋଟିଏ ପଦବୀ ମଧ୍ୟ ପୂରଣ କରାଯାଇଥିଲା ।

ଅଡିଟ୍ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣକୁ ଗ୍ରହଣ କରି ସରକାର ଜଣାଇଲେ (ମଇ 2022) ଯେ ପୌର କ୍ୟାଡରରେ ଗୁଣାତ୍ମକ ମାନବ ସମ୍ବଳର ଅଭାବ ହେତୁ ଅନ୍ୟ ସେବାର ଅଧିକାରୀମାନଙ୍କୁ ଡେପୁଟେସନ ଭିତ୍ତିରେ ନିୟମିତ କରାଯାଉଛି । ପୌର କ୍ୟାଡରର ଅଧିକାରୀମାନଙ୍କର ପୂର୍ଣ୍ଣାଙ୍ଗ ନିଯୁକ୍ତି ଆରମ୍ଭ ହେବା ପରେ ଏହି ପ୍ରଥା ବନ୍ଦ ହୋଇଯିବ ଯେଉଁଥିପାଇଁ ସମୟ ଲାଗିପାରେ ।

ସୁପାରିଶ :

13. ***ଜନସଂଖ୍ୟା ଭୌଗୋଳିକ କ୍ଷେତ୍ରର ଜନସଂଖ୍ୟା ପ୍ରକୃତି ଆଧାରରେ ସରକାର ୟୁଏଲ୍‌ବି ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଏକ ଇଚ୍ଛାକୃତ ଅନୁମୋଦିତ ପ୍ରାପ୍ତ ପଦବୀରେ ପହଞ୍ଚିପାରିବେ ଏବଂ ଖାଲି ପଡ଼ିଥିବା ପଦବୀ ପୂରଣ ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ପଦକ୍ଷେପ ନିଅନ୍ତୁ ।***

5.6.3 *ଦକ୍ଷତା ବିକାଶ*

ସେବାରେ ଦକ୍ଷ ଏବଂ ପ୍ରଭାବଶାଳୀ ବିତରଣ ପାଇଁ ୟୁଏଲ୍‌ବିର କର୍ମଚାରୀ ଏବଂ ନିର୍ବାଚିତ ପ୍ରତିନିଧିମାନଙ୍କ ଦକ୍ଷତା ବିକାଶ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ । ରାଜ୍ୟ ସହରାଞ୍ଚଳ ଉନ୍ନୟନ ସଂସ୍ଥା (ଏସ୍‌ୟୁଡିଏ) ଙ୍କୁ ୟୁଏଲ୍‌ବି ମାନଙ୍କ ପାଇଁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଦକ୍ଷତା ବିକାଶ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ପାଇଁ ସମ୍ବଳ ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ଅନୁଷ୍ଠାନ ଭାବରେ (ଡିସେମ୍ବର 1990) ଦାୟିତ୍ୱ ଦିଆଯାଇଥିଲା । ଏହାପରେ ପୌର କର୍ମଚାରୀ ଓ ନିର୍ବାଚିତ ପ୍ରତିନିଧିଙ୍କ ପାଇଁ ଏସ୍‌ୟୁଡିଏ ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଚଳାଇଛି । 2015-16 ରୁ 2019-20 ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଏସ୍‌ୟୁଡିଏ ପକ୍ଷରୁ ସର୍ବବ୍ୟାପି ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ବ୍ୟବସ୍ଥା ନିମ୍ନରେ ଦିଆଯାଇଛି ।

ସାରଣୀ 5.8: 2015-20 ରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ *(ଟଙ୍କା ଲକ୍ଷରେ)*

ବର୍ଷ	ସ୍ଲଟ୍ ସଂଖ୍ୟା	ମନୋନୀତ ଅଂଶଗ୍ରହଣକାରୀ	ଅଂଶଗ୍ରହଣକାରୀମାନେ ଯୋଗଦେଇଥିଲେ	ଖର୍ଚ୍ଚ
2015-16	24	1,551	ଉପଲବ୍ଧ ନାହିଁ	69.70
2016-17	47	3,027		46.63
2017-18	21	1,797		25.85
2018-19	34	3,887		59.98
2019-20	19	1,866		16.65
ମୋଟ	**145**	**12,128**		**218.81**

(ଉତ୍ସ: ଏସ୍‌ୟୁଡିଏ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ସୂଚନା)

ସମୁଦାୟ 145 ଟି ସ୍ଲଟ୍ ମଧ୍ୟରୁ 39 ଟି ସ୍ଲଟ୍‌ରେ 2,659 ଜଣ ଅଂଶଗ୍ରହଣ କାରୀଙ୍କୁ ନେଇ ଏସ୍‌ୟୁଡିଏରେ ସମୀକ୍ଷା ବୈଠକ କିମ୍ବା ବୈଠକ ଅନୁଷ୍ଠିତ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ତେଣୁ ସେମାନେ ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ଭିତ୍ତିକ ନଥିଲେ । ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ସୁବିଧା ଗୁଡ଼ିକର ଖରାପ ବ୍ୟବହାର ସୂଚାଇଲା ଯେ ୟୁଏଲ୍‌ବିରେ କର୍ମଚାରୀ ଏବଂ ନିର୍ବାଚିତ ପ୍ରତିନିଧି ମାନେ ଦକ୍ଷତା ହାସଲ କରିବାରେ ଅସମର୍ଥ ଥିଲେ ଯାହା ସେବା ପ୍ରଦାନ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଁ ଜରୁରୀ ଥିଲା/ ସେମାନଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟର ଅଧିକ ଦକ୍ଷ ସମ୍ପାଦନ ପାଇଁ ଜରୁରୀ ଥିଲା ଏବଂ ୟୁଏଲ୍‌ବିର ଫଳପ୍ରଦତା ସେହି ପରିମାଣରେ ପ୍ରଭାବିତ ହେବାର ସମ୍ଭାବନା ଥିଲା ।

ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ସୁବିଧାର ଅବ୍ୟବହୃତତା ସମ୍ପର୍କରେ ସରକାର କୌଣସି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଉତ୍ତର ଦେଇନାହାଁନ୍ତି ।

5.6.3.1 ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନର ଅନୁପସ୍ଥିତି

ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ଏକ ନିରନ୍ତର ପ୍ରକ୍ରିୟା ଏବଂ ମୂଲ୍ୟାୟନ ମାଧ୍ୟମରେ କ୍ରମାଗତ ଭାବରେ ସମୀକ୍ଷା କରାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ । ପାଠ୍ୟକ୍ରମକୁ ଅଧିକ ପ୍ରଭାବଶାଳୀ କରିବା ପାଇଁ ପାଠ୍ୟକ୍ରମକୁ ସଂଶୋଧନ ଏବଂ ପୁନଃ ସଂଶୋଧିତ ତରିବା ପାଇଁ ଇଚ୍ଛିତ ଆଶା ପୂରଣ ହୋଇଛି କି ନାହିଁ ତାହା ଜାଣିବା ପାଇଁ ମୂଲ୍ୟାୟନ ଆବଶ୍ୟକ । ଅଡିଟ୍‌ରୁ ଜଣାପଡ଼ିଛି ଯେ ୟୁଏଲ୍‌ବିର କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କୁ ଦିଆଯାଉଥିବା ପ୍ରଶିକ୍ଷଣର ପ୍ରଭାବ ଆକଳନ କରିବା ପାଇଁ କୌଣସି ବ୍ୟବସ୍ଥା (ପ୍ରଶିକ୍ଷାର୍ଥୀଙ୍କ ଠାରୁ ମତାମତ ହାସଲ କରି ପ୍ରଶିକ୍ଷଣର ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ସମେତ) ନାହିଁ ।

ତେଣୁ, କେତେକ ୟୁଏଲ୍‌ବିରେ ବର୍ତ୍ତମାନ ଖାଲି ଥିବା ପଦବୀ ସେମାନଙ୍କ ମଞ୍ଜୁରୀ ପ୍ରାପ୍ତ ସଂଖ୍ୟାର 72 ପ୍ରତିଶତ ଥିବା ବେଳେ ୟୁଏଲ୍‌ବି ଗୁଡ଼ିକୁ ସେମାନଙ୍କ ମାନବ ସମ୍ବଳ ଉପରେ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ରଖିବାର କ୍ଷମତା ଦିଆଯାଇନଥିଲା । ଏହାର ପ୍ରତିକୂଳ ପ୍ରଭାବ ପଡ଼ିଥିଲା କାରଣ ସେମାନଙ୍କର ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କାର୍ଯ୍ୟଗୁଡ଼ିକର ପ୍ରଭାବଶାଳୀ ନିର୍ବାହ, ସିଧାସଳଖ ନିଜସ୍ୱ ରାଜସ୍ୱ ଆଦାୟ, ବିନିଯୋଗ ହୋଇଥିବା ପାଣ୍ଠିର ବ୍ୟବହାର ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟ (ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଯେତିକି ପରିମାଣରେ ହସ୍ତାନ୍ତରିତ କରାଯାଇଥିଲା) କରିବାରେ ବାଧା ସୃଷ୍ଟି କରିଥିଲା ଯେପରିକି ପୂର୍ବ ଅନୁଚ୍ଛେଦରେ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇଥିଲା ।

ସରକାର ଜଣାଇଲେ (ମଇ 2022) ଯେ ସହରାଞ୍ଚଳ କ୍ୟାଡରରେ ସମସ୍ତ ଖାଲି ପଦବୀରେ ନିଯୁକ୍ତି ଓ ପୂରଣ ପାଇଁ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଚାଲିଛି । ଯୁଏଲବିର କର୍ମଚାରୀ ମାନଙ୍କୁ ଦିଆଯାଉଥିବା ପ୍ରଶିକ୍ଷଣର ପ୍ରଭାବ ସଂପର୍କରେ ସରକାର କୌଣସି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଉତ୍ତର ଦେଇନାହାଁନ୍ତି ।